www.plebi.hu

Krisztus fénye

2019. Húsvét – XX. évf. 1. szám (74)

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek lapja

Áldott az az ember, aki az Úrban bízik, akinek az Úrban van reménye. Olyan lesz, mint a víz mellé ültetett fa, amely gyökereit egészen a folyóig ereszti. Ha jön a hőség, nem kell félnie, lombja mindig zöldellni fog. Szárazság idején sem kell aggódnia,akkor sem szűnik meg gyümölcsöt teremni.

Jeremiás próféta könyve 17, 7-8

KALENDÁRIUM

Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony
3. Évközi 4. vasárnap
10. Évközi 5. vasárnap
11. Lourdes-i Szűz Mária jelenése
17. Évközi 6. vasárnap
24. Évközi 7. vasárnap
Március 3. Évközi 8. vasárnap
6. Hamvazószerda
10. Nagyböjt 1. vasárnapja
15. Nemzeti ünnep
17. Nagyböjt 2. vasárnapja
19. Szent József, Szűz Mária jegyese
24. Nagyböjt 3. vasárnapja
25. Gyümölcsoltó Boldogasszony
31. Nagyböjt 4. vasárnapja
Április 7. Nagyböjt 5. vasárnapja
14. Virágvasárnap
18. Nagycsütörtök
19. Nagypéntek
20. Nagyszombat
21. Húsvétvasárnap
22. Húsvéthétfő
25. Szent Márk evangélista
28. Isteni Irgalmasság vasárnapja

SZENT MÁRK EVANGÉLISTA

Gyermekkorában történt Keresztelő János föllépése és Jézus halála és feltámadása. Később Péter és Pál apostolok tanítványa, majd munkatársa. Ő foglalta írásba a második evangéliumot, Péter apostol beszédei alapján.
A hagyomány szerint ő alapította meg az alexandriai egyházat. Ő volt a város első püspöke és itt szenvedett vértanúhalált 100 körül. Ereklyéi Velencében, a Szent Márk-dómban nyugszanak.
„Istenünk, te Szent Márk evangélistát kiválasztottad az evangélium hirdetésének fönséges hivatására. Kérünk, nevelj minket tanításával, hogy hűségesen kövessük Krisztus példáját.” /Könyörgés a Zsolozsmából/

Czifra Lászlóné

Kosztolányi Dezső: Ének a tavasz elé

Kelj, bársonylombú, halk lehelletű,
borús tavasz a völgyön és hegyen,
hogy majd ha eljön az idő, legyen
a sebre fű.

Tavaszi erdő, jó szorosra fond
sűrű, sötét lombod hálózatát,
hogy majd ha éjjel elbúvunk alád,
födjön a lomb.

Kegyes Természet, szánd meg a magyart,
adj néki ágyat, sátoros vadont,
nőjön a sebre ír, a búra lomb
s a sírra hant…

Szentek krónikája

SZENT PATRIK

Ünnepnapja: március 17.

Patrik 385 körül született a római uralom alatt lévő Britannia provinciában, valószínűleg Walesben. Életéről önvallomásaiból olvashatunk, elsősorban a Confessióból, mely egyike a világirodalom nagy önéletrajzainak.

Jómódú családban született, Patrik azonban nem képezte magát, ennek ellenére mégis jól írt latinul, ami mutatja, hogy igen eszes ember volt. Tizenhat éves volt, mikor nyári szállásukról ír tengeri rablók hurcolták el rabszolgának. A fogságban töltött évek alatt birkákat kellett őrizzen Írország nyugati partvidékének kietlen hegyein. Az időjárás igen szélsőséges ezen a vidéken, a szél és az eső igen gyakoriak az óceán közelében. A juhok itt szabadon telelhetnek, hisz az ír éghajlat viszonylag enyhe, a pásztorok így hóban is kénytelenek dolgukat végezni. Patrik egészsége szerencsére nem látta ennek kárát, mert amint mondta: „a bennem lévő Lélek fölmelegített". Az itt töltött hat év alatt teljes szívében megtért, rendszeresen imádkozott és kérte a Jóistent, hogy „gyakoroljon kegyelmet ifjúságával és tudatlanságával".

Patrik egy éjjel álmot látott, melyben valaki azt mondta neki: „Jól teszed, hogy böjtölsz. Nemsokára visszatérsz hazádba." Majd nem sokkal később ezt hallotta: „Lám, a hajód készen áll!" Ezért fogta magát és sikeresen elszökött. Hosszú vándorlás után a számára ismeretlen vidéken végül elérte a tengert a keleti partvidéken. Ott egy kisebb összeget ajánlott egy hajóskapitánynak, ha az magával viszi, aki először nemet mondott neki fogoly kinézete miatt. Majd észrevette, hogy a fiatalember ért az agarakhoz, amelyek rakománya jelentős részét adták, így végül mégis magával vitte útjára. A cél Gallia volt. Szorgossága révén kivívott megbecsülésnek köszönhetően azonban Patrik hazamehetett szüleihez, Britanniába.

Erős hite egyházi pálya felé terelte. Míg erre készült, egy éjjel megjelent neki álmában egy ember, akit ruhája alapján írnek vélt. Több levél volt nála, melyekből egyet átadott Patriknak. A levél felirata ez volt: „Az írek hangja." Amikor el akarta olvasni a levelet, Írország partjai felől ezt a kiáltást hallotta: „Jöjj, szent ifjú, jöjj hozzánk, és légy ismét köztünk!" Ám nem indult el azonnal, hanem megvárta, amíg jóváhagyják hivatását. Ezután kérte felvételét az egyházi rendbe, hogy követhesse a hívást, amit ő missziós munkaként értelmezett.

Jelentkezését azonban elutasították, így Patrik Galliában folytatta tanulmányait, az auxerre-i püspök egyik monostorában tizenkét esztendeig készült missziós feladatára. Itteni elöljáróinak Britanniába küldött jelentései kedvezőek voltak. Celesztin pápa tervei szerint püspököt kellett küldeni Írországba térítő munkát végezni, így rá esett a választás. Képzései alatt Patrik leginkább a Szentírás értelmezésében lett jártas.

A 430-as évek elején érkezett meg az írekhez, ahol majdnem három évtizeden keresztül hirdette az igét a pogányok között. A misszió rendkívül sikeres volt, a törzsfőkkel együtt az egész népre hatást gyakorolt még a sziget legeldugottabb részein is. Az ír nép rendkívül készséges volt, a sziget kereszténnyé válása vértanúk nélkül zajlott. Patrik a lelkében hallott isteni szót rendkívüli módon gyakorolta hivatása során. Felelősségteljes, határozott, igazságos, bő adományozó és őszinte vezető vált belőle. Még fogsága idejéből emlékezett rá, hogy az élénk ír temperamentumnak szüksége van arra, hogy szilárd keretek közé szorítsák. Az ír egyházat így szokatlanul kemény fegyelemmel építette ki, amely a későbbi évszázadokon is jól jellemezte azt. Amint saját életében kiegészítette egymást a mély, személyes meggyőződés és a közösség megkövetelte rend, úgy gondja volt rá, hogy az írek kereszténnyé válása ne maradjon külsőleges, az valóban mélyre ható legyen. Sose viselkedett velük szemben győzőként, bár foglyukból vált püspökükké, ezért a nép hamar rokonszenvezett vele.

Missziója azonban nem volt könnyű, hiszen Írország földjén soha nem jártak a római hódítók, így a kelta kultúra gyakorlatilag érintetlen volt a maga szokásaival, hagyományaival és ellenséges papjaival együtt. Az éghajlat barátságtalan, a gazdaság fejletlen volt. A törzsek közt néha kiújuló feszültségek szintén nehezítették az írek életét. Jól tudta ezt Patrik fogsága idejéből, ahol kitűnően megtanulta kelta nyelvüket is beszélni. Így Írország lehetett az első ország az Alpoktól északra, amely saját egyházi nyelvet és irodalmat fejlesztett ki. Patrik a kereszténység számos tanítását, legfőképp a gyengék, a nők és az öregek megbecsülését, valamint a szellemiek értékelését ügyesen építette rá az ír jellem bizonyos alapvonásaira.

Patrik, annak ellenére, hogy nem volt ír származású, hamar népszerű lett. A feléje megnyilvánuló, időnként felbukkanó ellenérzéseket ügyesen, higgadtan kezelte, pedig volt, hogy életére is törtek. Működése során számos kolostort és templomot emelt, rengeteg hívet szerzett a kereszténység számára.

Működéséről számos csodás történet szól: az egyik szerint egyszer egy szikláról szónokolva kiűzte az összes kígyót az Ír-szigetről. Egy másik szerint egyszer egy forrás mellett töltötte az éjszakát. Reggel társaival együtt énekelve végezte a reggeli imát. Akkor odajött egy törzsfő két leánya fürödni. Elcsodálkozva azon, hogy fehér ruhás férfiakat látnak ott, kezükben könyvekkel, megkérdezték, hogy a földről vagy az égből jöttek-e? Patrik Istenről kezdett nekik beszélni. A lányok érdeklődtek, hogy ez az Isten hol van, a hegyekben vagy a völgyekben, a tengerben vagy a folyóban? Akkor Patrik Krisztusról és az evangélium üzenetéről beszélt nekik. A két nővér olyan készségesen fogadta, hogy kérték, keresztelje meg őket rögtön ott a forrásnál. Patrik munkásságához kötődik Írország egyik legismertebb szimbóluma, a lóhere is, a legenda szerint ugyanis a püspök ennek segítségével magyarázta el a Szentháromság tanát az íreknek.

A szent 461. március 17-én hunyt el, Patrik később az írek legjelentősebb történelmi személyiségévé is vált. Haláláról nem csak a katolikus egyház emlékezik meg, de egyúttal ez az ír nemzet egyik legfontosabb ünnepnapja is Szent Patrik élete méltó példája annak, hogy a hit győzelme nem mérhető a világ mértékeivel.

Ünnepnapját a római naptárba 1631-ben vették föl, március 17-re.

Ráthi Marianna

ÉVKÖZI 8. FARSANGVASÁRNAP
A SZÓ BÖJTJE

Kedves Olvasók!
A vasárnapi bibliai tanítás néhány gondolata ragadott meg az emberi beszédről, a szavak jelentőségéről, amely elhagyja az ember száját.
Sirák fia könyvéből olvastuk: *„Ha valaki beszél, kiderül a gyöngéje”,” az ember értékét a beszéde szabja meg”. „A fák gyümölcse szerint ítélik meg a kertet, az embert pedig a szavai alapján.”* (Sir 27,5-8)
Az evangéliumban pedig Jézus tanítása így hangzik: „*Minden fát gyümölcséről lehet megismerni. Nem szednek a tövisbokorról fügét, sem a tüskebokorról nem szüretelnek szőlőt. A jó ember szívének jó kincséből jót hoz elő, a rossz ember pedig a rosszból rosszat hoz elő. Hisz szív bőségéből beszél a száj.”* (Lk 6,39-45)
1/ A beszéd, a szó szerepe az ember életében.
A szó, a beszéd az ember kifejező eszköze. Ha tanít, szavak, mondatok által adja át tudását. Aki vezetni, irányítani akar másokat, szavakkal fejezi ki akaratát. Gondolatait szavak által közli az ember másokkal. Ezért mondja Jézus: *Szív bőségéből beszél a száj*. Jakab apostol a levelében megjegyzi: „*Aki a szavával nem vét, az már tökéletes ember, az féken tudja tartani egész testét.”*. *„A nyelv kicsiny testrész ugyan, de nagy dolgokat visz végbe”*. (Jak 3,1-6)
Szavakkal fejezzük ki örömünket, bánatunkat, nemtetszésünket, dicséretünket és így tovább.
2/ A Bibliában Szent János apostol evangéliumának bevezetőjében a Második Isteni Személyt, a Fiúistent IGÉNEK nevezi. „*Kezdetben volt az Ige, és az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige. Minden ő általa lett. – És az Ige testté lett, és közöttünk lakott.”*(Jn 1,1-3; 1,14). Az Atyaisten kimondott szava, képmása a Fiúisten. Általa juttatta el tanítását a világnak, benne nekünk is.
Isten szavának teremtő ereje van. A Teremtés könyvének első fejezete a világ teremtéséről szól: „*Isten szólt, legyen világosság, legyenek égitestek, legyenek növények, állatok és emberek, és úgy lesz minden, ahogy Isten mondta.”* (Ter 1)
3/ Ha Isten parancsolatait, a Tízparancsot olvassuk, abban is van három, amely az emberi beszédről szól. Az első**,** a második és a nyolcadik. **Az első parancs** így hangzik*: **Uradat Istenedet imádd, és csak neki szolgálj.*** Az imádságról, valamint az Istenbe vetett hitről és annak megvallásáról van szó. Vagyis, nem szabad megtagadni Istent, Istenben való hitünket. (Sokan lettek ezért vértanúk, mert nem tagadták meg hitüket Istenben.) **A második parancs*: Isten nevét hiába ne vedd.*** Ide tartozik Isten nevének fölösleges említése, mintegy töltelékszóként; azután a kifejezett káromkodás, Isten nevének gyalázása; az átkozódás, amikor Istent kéri valaki, hogy büntesse meg a másik embert, valamint az esküdözés, amikor az ember Istent hívja segítségül, hogy igazat mond („Isten bizony”– mondja). Van, akiknek ilyen a szavajárása, s mindez nem helyes gyakorlat. **A nyolcadik parancs**: ***Ne hazudj, és mások becsületében kárt ne tégy.*** Van, aki mást mond, mint az igazság (hazugság), vagy fölöslegesen beszél mások hibáiról (megszólás), illetve olyan rosszat mond másokról, ami nem igaz (rágalmazás). Mindhárom eset lehet enyhébb vagy súlyosabb.
4/ Szavainkkal, beszédünkkel másokat értékelünk, megmérjük, megítéljük.
Vegyünk sorra néhány gyakorlati esetet és elemezzük ki, hogy tisztán lássunk ebben a kérdésben.
Megszólás-e, ha a családban a gyerek vagy más családtag rossz irányba kezd haladni és azt meg kellene állítani, de csak akkor sikerül ez, ha beszélünk róla és keressük a megoldást. Nyilvánvalóan nem. Csak akkor követjük el a megszólás bűnét, ha fölöslegesen beszélünk mások hibáiról, vagy magunkat akarjuk jobbnak feltüntetni. Gyerekek sokszor árulkodnak társaikra, hogy jók legyenek a felnőttek szemében, vagy a saját rosszaságukat akarják elpalástolni.
Más cselekedeteinek megítélése. Félreismerheti az ember a másikat, nem ismervén az előzményeket, a körülményeket, de elmondja, mennyire elítéli azt, amit a másik tett. Lehet, hogy teljesen igazságtalan, amit róla gondol, vagy mond, mert nem ismeri igazán és azt sem tudja, miért lett olyan.

Tóth Árpád:
LÉLEKTŐL LÉLEKIG

Állok az ablak mellett éjszaka,
S a mérhetetlen messzeségen át
Szemembe gyűjtöm össze egy szelíd
Távol csillag remegő sugarát.

Billió mérföldekről jött e fény,
Jött a jeges, fekete és kopár
Terek sötétjén lankadatlanul,
S ki tudja, mennyi ezredéve már.

Egy égi üzenet, mely végre most
Hozzám talált, s szememben célhoz ért,
S boldogan hal meg, amíg rácsukom
Fáradt pillám koporsófödelét.

Tanultam én, hogy általszűrve a
Tudósok finom kristályműszerén,
Bús földünkkel s bús testemmel rokon
Elemekről ád hírt az égi fény.

Magamba zárom, véremmé iszom,
És csöndben és tűnődve figyelem,
Mily ős bút zokog a vérnek a fény,
Földnek az ég, elemnek az elem?

Tán fáj a csillagoknak a magány,
A térbe szétszórt milljom árvaság?
S hogy össze nem találunk már soha
A jégen, éjen s messziségen át?

Ó, csillag, mit sírsz! Messzebb te se vagy,
Mint egymástól itt a földi szivek!
A Sziriusz van tőlem távolabb
Vagy egy-egy társam, jaj, ki mondja meg?

Ó, jaj, barátság, és jaj, szerelem!
Ó, jaj, az út lélektől lélekig!
Küldözzük a szem csüggedt sugarát,
S köztünk a roppant, jeges űr lakik!

Vincent Van Gogh: Csillagos éj

Aki nem úgy gondolkodik, mint én. A munkahelyen másképpen látja valaki a dolgot, vagy bekerül a családba egy új személy, aki nem olyan, mint mi vagyunk, már megkapja a kritikát. Lehet, hogy távolságtartók is leszünk vele szemben, és ez nem helyes. Jézus mondja: *„Ne ítélj, hogy meg ne ítéltessél”. Amilyen mértékkel ti mértek, olyannal mérnek majd nektek is.”* (Hegyi beszéd)

Kedves Olvasók!

A nagyböjtben ajánljuk mindenkinek a „szavak böjtjét”, de nemcsak nagyböjti időben, hanem mindig szemmel kell tartani.

Azt jelenti, hogy tudjuk türelmesen végighallgatni embertársunkat, hogy elmondhassa végig, amit szeretne, és ne szóljunk bele állandóan. Vagy nem kell azonnal rendre utasítani a másik embert, ha valamit rosszul tett, vagy felhánytorgatni többször is, amit kifogásunk vele szemben.

De ne hallgassunk, amikor szólni kell, csak azért, mert úgy kényelmesebb, *„ne szólj szám, nem fáj fejem”* meggondolásból. Az se mindegy, mikor és hogyan mondjuk el a másiknak, ami neki kellemetlen. Találó, amit egy tanárunk mondott erről: *„Az operáló orvos először érzéstelenít, azután vág.”* Egy fáradt, éhes, gondokkal teli ember nehezen viseli el talán a legkisebb kellemetlenséget is. A tapintatosság fontos keresztény erény, mert abban igazi szeretet van.

Ha jól emlékszem Tóth Árpád magyar költőnek van egy verse, aminek a címe: „Lélektől lélekig”. Ebben kifejti a költő, hogy egymás mellett élő emberek, távolabb vannak egymástól, mint a hatalmas csillagrendszerek. Nem érti meg egymást két ember, pedig ugyanazt a nyelvet beszélik. Emberek bezárkóznak a maguk kis világába és nem hajlandók nyitni mások felé, házasságban, családban, szomszédságban, munkahelyen sajnos sokszor előfordul.

Kedves Olvasók!

Olvassuk, hallgassuk szívesen Isten szavait, fontolgassuk magunkban, mennyire vonatkozik ránk, főleg emberi kapcsolatainkban Isten üzenete.

Így legyenek szavaink szeretetet, türelmet, megértést sugárzóak. Tudjuk egymást vigasztalni, a tévedőket szeretettel helyes útra vezetni, a kétkedőket hitükben megerősíteni, a gyermekeket sok-sok szépre, jóra megtanítani. Szívünkből fakadó szeretettel. Ehhez kérjük a Szentlélek Isten segítségét. Ámen.

Szeretettel: András atya

2019. ÁPRILIS 2-ÁN
PAPI KORÓNA VOLT
A DUNAHARASZTI FŐPLÉBÁNIÁN,

mely alkalomból a Dabasi Esperesi Kerület, vezetője Pásztor Győző esperes atya, papjai érkeztek hozzánk hagyományos találkozóra, hogy megbeszéljék az aktuális eseményeket, lelkipásztori tennivalókat. A koróna alkalmával közösen mutattak be szentmisét a dunaharaszti Szent István plébániatemplomban. (szerk.)

Nagy Szent Leó pápa imája a jó papokért

Add meg papjaidnak - mennyei Atyánk
- szolgálatodnak kegyelmét.
Újítsd meg szívükben a szentségnek lelkét,
hogy a tanítás melyet nekik kell adniuk,
példájukkal közelebb vigyen minket hozzád.
Szent Lelked ajándékaiból adj nekik Urunk,
okos szerénységet, bölcs szelídséget,
mértéktartást, jóságot,
szívbeli tisztaságot, lelki szabadságot.
Töltsd el őket teljesen szentséges szereteteddel,
hogy egészen a Tieid legyenek és
dicséretes módon éljenek,
anélkül, hogy a dicséretet hajhásznák.
Add meg nekik a kegyelmet,
hogy a Lélek és test tisztaságában
Téged dicsőítsenek,
szeretetben éljenek
és szolgáljanak Téged.
Te légy az ő dicsőségük, örömük, vágyuk,
Te légy szenvedésükben vígasztalásuk,
a kétségek közt tanácsadójuk,
az igazságtalanságok között védelmük,
a betegségen orvosságuk.
Engedd, Uram, hogy a Te közösséged
pásztoraival békességben éljenek,
hogy egykor jól adhassanak számot működésükről,
s elnyerhessék az örök élet jutalmát. Ámen.

A húsvéti szent három nap liturgiája

Az egyházi év középpontját a nagyhét és azon belül *a szent három nap* alkotja. A kifejezés eredeti jelentése, az Úr Jézus feltámadásnak ünneplését megelőző három nap, vagyis Nagycsütörtök, Nagypéntek és Nagyszombat. A évszázadok folyamán került hozzá a *húsvéti* jelző, amely a napok tartalmát is módosította: Nagycsütörtök este jelentette a kezdetét, középpontja a nagyszombati virrasztás lett, és húsvétvasárnap estig tartott az időbeli egység számítása.
Megkülönböztetjük a nagyböjti időtől, mert ez már nem előkészület, hanem a húsvéti események három napon át tartó ünneplése: a liturgia ezen a három napon folyamatos, megszakítás nélküli, amely három nagy tematikus egységre tagozódik: I. Nagycsütörtök estétől Nagypéntek estig: az Úr szent vacsorájának és szenvedésének kezdete. II. Nagypéntek napnyugtától Nagyszombat estig: Jézus kínszenvedése és halála. III. Nagyszombat éjszakájától Húsvét vasárnap estig: Urunk föltámadása.

Szentmise az utolsó vacsora emlékére (Nagycsütörtök)

Jézus szenvedése előtt búcsúzik apostolaitól egy olyan vacsora keretében, amelyre már évek óta készült. Ekkor adja át szeretetének ajándékait az apostolok közösségének: a lábmosást, mint az alázatos szeretet jelét; Testének és Vérének szentségét; a papi átváltoztató hatalom átadását; végrendeletét a búcsúbeszédben; és főpapi imáját a tanítványiért.

Nagycsütörtök estéjén a szentmise ezt a vacsorát hozza a jelenbe. A Dicsőség éneklése után az orgona és a harangok a gyász jeléül elhallgatnak Húsvét éjszakáig. A plébánia közössége egy nagy családként éli át az eucharisztikus lakomát. A kereszt árnyéka már rávetül erre az estére, ezt fejezi ki a szentmise kezdőéneke: Mi pedig dicsekedjünk Urunk, Jézus Krisztus keresztjében; benne van a mi üdvünk, életünk és feltámadásunk.

A szentmise a lábmosás után a megszokott rendben folytatódik, egészen az áldozás végéig. A pap körmenetben viszi át az Oltáriszentséget az őrzési helyül szolgáló mellékoltárra. Azért szükséges ez, mert Nagypénteken ezeket a szentostyákat veszik majd magukhoz a szertartáson résztvevők. A szentmisét az oltárfosztás szertartása zárja le: a díszítéstől megfosztott oltár és templom a pusztaság és elhagyatottság jele. Egészen addig így marad, amíg az Úr feltámadva elő nem lép sírjából. Régebbi hagyomány volt az oltárkő borral és vízzel való lemosása, amely a holttestnek kijáró tisztelet szolgálata volt évszázadokig.

Az Egyház virrasztást tart ezen az estén. Ezzel követi hűségesen az Olajfák hegyén gyötrődve imádkozó Mestert. A virrasztás első része ősi szokás szerint Jézus búcsúbeszédének felolvasása. A pap a szentségi oltárhoz megy, az Oltáriszentséget megtömjénezi, majd kezébe veszi és intonálja az „Új parancsot adok nektek” című éneket. Közösen folytatja az éneket a hívekkel, majd az oltár közepére letett Oltáriszentség mellett állva, két oldalán gyertyát tartó ministránssal felolvassa a búcsúbeszédet. A szertartás végén az Oltáriszentség visszakerül őrzési helyére. Ezután kezdődik a másik hagyomány: Jeremiás próféta siralmainak olvasása, a zsolozsma éjszakai imaórájához kapcsolva.

A három olvasmány témája az ünnep lényege: az ószövetségi pászka helyébe lép az új áldozat, valamint a szolgáló szeretet jele. A liturgia a régi dolgokról való megemlékezésnél sokkal több, mert a megtörtént eseményeket a jelenbe hozza, vagyis szemmel láthatóvá teszi és a külső cselekedetek által belülről fejti ki hatását az imádságban résztvevő emberekben. Ezért nem csak szóban emlékezünk Jézus szolgáló szeretetére, hanem annak jeleként ismételjük meg, hogy vállaljuk az Tőle kapott új parancsot.

Urunk szenvedésének ünneplése (Nagypéntek)

Urunk szenvedésének ünneplése a zsidóság életében a *Pászkára* való előkészület volt. Ezen a napon nincs szentmise. Jézus Krisztus véres keresztáldozatát mutatja be, mint örök Főpap. A nap folyamán a templomokban Jeremiás siralmait olvassák, keresztutat végeznek, és csendes imádsággal készülnek a délutáni/esti szertartásra. Délután három órakor vagy kora este ünnepi liturgiát végeznek a hívő közösségek.

A templomba lépve, Isten dísztelen háza fogad, üres és nyitott az oltárszekrény. A pap csöndben vonul a segédkezőkkel együtt az előző este díszétől megfosztott oltár elé. A pap ruhájának színe piros, amely a vértanúság szimbóluma. A szertartás a leborulással kezdődik, ami a teljes hódolat jele, egyúttal megjeleníti a megváltás nélküli ember erőtlen állapotát. Ezután minden bevezető imádság vagy köszöntés nélkül, – mintegy folytatva a tegnap estét, – a leborulást könyörgő imádság követi. Az első olvasmány Izaiás próféta jövendölése az Úr Szenvedő Szolgájáról. Ezt követi Pál apostol tanítása Krisztus főpapi tisztségéről és áldozatbemutatásáról. Az igeliturgia a János-passió éneklésével fejeződik be.

Képek – Caravaggio és Matthias Stom: Vacsora Emmauszban; James Tissot: Jézus halála; Domenico Tintoretto: Feltámadás

Az ünnepélyes könyörgések az Egyház szájából hangzanak el, amely által a keresztből fakadó áldást árasszák az egész világ felé. A könyörgéseket a pap felhívása vezeti be, amit csöndes egyéni ima követ. A rövid csendet követően az Egyház nevében a pap az Atya elé terjeszti Jézus Krisztus által a kéréseket. Ezek sorrendje: az Egyházért; a pápáért; a püspökökért, a papokért, a diakónusokért, a hívekért; a felnőtt keresztelendőkért; a keresztények egységéért; a zsidókért; a Krisztusban nem hívőkért; az Istenben nem hívőkért; a szenvedőkért. A könyörgések alatt mindenki áll!

Nagypéntek csúcspontja a kereszt előtti hódolat. Ősi hagyomány, mert a Jeruzsálemben élő keresztények az igazi Szent Kereszt előtt fejezték ki hódolatukat és csókkal illették Krisztus keresztjét. Mivel szorosan kapcsolódik a Megváltó szenvedéséhez a Szent Kereszt, ezért illeti a legteljesebb tisztelet. A letakart Szent Keresztet ünnepélyes körmenetben hozzák be a templom szentélyébe. Itt a pap leveszi róla a leplet, és felmutatja a hívő népnek. Ezután kerül a Szent Kereszt az áldozati oltár elé, mert Krisztus áldozatának a helye és eszköze. Itt járulnak elé a hívők és térdhajtással, csókkal vagy meghajlással köszöntik a keresztre feszített Jézust.

Ezen a napon a Nagycsütörtökön átváltoztatott oltáriszentséget veszszük magunkhoz. Erre a rövid időre ismét megterítjük az oltárt, és ráhelyezzük az Oltáriszentséget. Az áldozást követően a pap rövid könyörgéssel zárja le a szertartást, majd a Szentsír megnyitásakor a Szent Kereszt Krisztus sírjához kerül, és ott is marad Húsvétvasárnapig. Nagyszombaton a sírban nyugvó Úr miatti gyásznap van. Napközben nincsen szertartás, csupán egyéni imádság a Szentsír közelében.

Virrasztás a szent éjszakán (Húsvét vigíliája)

Húsvét éjszakájának szertartása az egyházi év középpontja. A nép teljes sötétségben vár a templomban. Az Úr már második éjszaka pihen a sírban. A pap és a segédkezők a templom elé vonulnak. Ekkor énekelhető az ősegyház 4. századból származó fényhimnusza. Az igazi fényt az éjszakában egyedül Istentől várhatjuk. A pap megáldja az új tüzet, kérve, hogy Isten mennyei vágyakra gyújtva föl szívünket, tiszta lélekkel vezessen el az örök dicsőség fényéhez. Ezután kerülnek a következő szimbólumok a húsvéti gyertyára: az Alfa és az Omega, valamint az évszám. Ennek jelentése: Krisztus a kezdet és a vég, az idő és az örökkévalóság. A gyertyába szúrt öt tömjénszem pedig Krisztus sebhelyeinek a jele. Ezután meggyújtja a pap a húsvéti gyertyát, és ünnepélyes menetben indul a gyertyavivő a templom bejáratához, és itt énekli: Krisztus Világossága!, majd a templomhajóba vonul, és ismét énekli: Krisztus Világossága! Ekkor kezdi a hívő nép átvenni a húsvéti lángot. A gyertyavivő a szentélybe vonul ezután, és a nép felé fordulva harmadszor is énekli: Krisztus világossága! Ezután a templom világítását is felkapcsolják, és megtömjénezik a húsvéti gyertyát, amely már a gyertyatartón van ekkor. A tömjénezés alatt fejeződik be a templomon kívül megkezdett himnusz. A húsvéti örömének, meghirdeti az Úr feltámadását. Ezt állva, kezünkben égő gyertyával hallgatjuk. Az első századok keresztényei egész éjszakán át virrasztottak, olvasva a Szentírást. Mi is ezt tesszük, gyertyáinkat eloltjuk, és leülünk, hallgatjuk az Úr igéjét.

Az első olvasmány a teremtéstörténet, amely emlékeztet arra, hogy Isten teremtményei vagyunk. Isten újjáteremtett minket a keresztségben, ezért lehetünk ismét kapcsolatban vele. A második olvasmány Ábrahám és Izsák története. Izsák feláldozásában Krisztus keresztáldozatának előképe jelenik meg. A harmadik olvasmányban felidézzük az Ószövetségi húsvéti eseményeket. A fogságból szabaduló zsidó nép átkel a Vörös-tengeren. A keresztvízen áthaladva a sátán rabságából szabadul fel a keresztény ember. A negyedik olvasmány Izaiás jövendölése. Isten irgalma jelenik meg, vagyis Isten újjáépíti városát, felemeli elveszett népét. Az ötödik olvasmány Báruk próféta szavai. Felhívás a hűségre, hogy kövessük az Úr akaratát. A hetedik olvasmány Ezekieltől való. A víz általi megtisztulás és megszabadulás a keresztség előképe.

Ezután a pap következik a Glória (dicsőség) visszaadása. Az énekes felhívására a pap intonálja a Glóriát, amelyet orgona és csengő kísér. Ezután Szent Pál leveléből kapunk tanítást a keresztségről, Krisztus áldozatáról és a feltámadásról. Az alleluja is visszatér, amikor a pap mintegy újra megtanítja a népnek az alleluja éneklését. Az evangéliumban pedig a feltámadás jó hírét adja nekünk az Ige. Ezután a keresztkutat és a keresztvizet áldja meg a pap, amely ismét a keresztségre irányítja figyelmünket. Ezt követi a keresztségi fogadalom megújítása és a nép szenteltvízzel való meghintése. A szentmise a szokott rendben folytatódik. Ha van körmenet, akkor a feltámadt Krisztus örömhírét visszük a világba.

/Felhasznált Irodalom: Éneklő Egyház, SZIT Bp, 2016. 1399–1448. oldal/

Kiss Dávid káplán

A Szentlélek csodái
27. rész
Karizmák 4. rész – a nyelvi ima

Egy üres világban élünk, Krisztus nélkül. De ha Krisztus belép az életünkbe minden megváltozik.
Ahogy Pál apostol mondja: Az első ember ajtót nyitott a bűnnek, és a bűn belépett a világba, és azóta uralkodik (vö. Róm 5,12). Minden ember ebbe születik bele. Nem tudunk a magunk erejéből megszabadulni. Ahogyan a Római levélben olvassuk: „Nincs igaz egy sem, nincs, aki értene." (Róm 3,10-11) Az ember újra és újra belebukik a gyengeségébe. Csak ha Isten lejön és felemel, akkor tudunk a bűneinkből meggyógyulni, megtisztulni. Ezt a szakadékot csak Ő tudta áthidalni. A megváltás lényege ez „Isten kiengesztelte Önmagával a világot." (2Kor 5,19) A megváltás Istenének cselekedete, Aki lejön, és fölemeli a bűnében elbukott embert, megkeresi az elveszett bárányt és szeretetével a bűn sebeit begyógyítja. Annak ellenére, hogy az Isten jelen van mindenütt, sokkal valóságosabban, mint a tárgyak, vagy mi magunk, mégsem tudjuk Őt a maga valóságában fölfogni – mint ellenben az édenben az első emberek Ádám és Éva, ők Istennel beszélgetve sétáltak –, csak akkor, ha Isten lejön a mi szintünkre, a térbe és az időbe. Ha Önmagáról jelet ad, Önmagát megtapasztalhatóvá teszi.

A legnagyobb gazdagság, amit Isten a saját személyén kívül ad nekünk,
nem az anyagi javak, nem a hatalom, nem a siker…,
Isten után a legnagyobb gazdagságot az emberek jelentik,
akikkel együtt élünk, vagyis a felebarátaink.

Szép dolog tudni, hogy a Szentlélek a keresztségünk óta bennünk él, ám ha nem ébresztjük fel magunkban a hitet a Szentlélekben, ha nem kezdünk aktívan kommunikálni vele, eltékozoljuk ezt a gazdagságot, ezt a bővelkedő életet, amit ajándékba kaptunk.
„*Veni, Lumen cordium*!" (Jöjj, szívek fénye!), hívja egy tizedik századi himnusz a Szentlelket. A Szentlélek, a Vigasztaló, Akit Jézus megígért, azonnal és közvetlenül cselekszik a szívünkben, érzéseinkben, gondolatainkban, vágyainkban, belső életünk minden dinamikájában, elrendez és irányít Isten felé, betölt szeretettel és örömmel. Így szívünk, mely nyugtalan és szeretetre szomjas, Istenben megnyugszik, mert Ő telve van szeretettel (szó szerint, mert a Szentlélek a szeretet Lelke). Ezért sürget ez a himnusz mindannyiunkat, hogy megtapasztaljuk a Szentlelket. Ez egy kicsit ellentmondásosnak tűnik annak fényében, hogy a Szentlelket megkaptuk a keresztségben és a bérmálásban, mint állandó velünk élő valóságot, mint kenetet, mely pecsét a jellemünkön. De sajnos okkal hívjuk úgy, mint „a nagy ismeretlent" – *ezért is foglalkozom sorozatban a Szentlélek „titokzatos" személyével* – annak ellenére, hogy a Szentlélek Szent Ágoston szerint „intimior intimo meo" (confessions III, 6,11), vagyis „bensőbb legbensőbb valómnál", mélyebben van bennünk, mint saját énünk.

A Lélek Isten ajándéka, a hívő megismerést a Lélek teszi lehetővé. (vö. Gal 4,6; 1Kor 12,3; Jn 3,1-13) Az ember a Lélekben újjászülethet, képes felülmúlni önző viselkedését és történelmi terheit. (Róm 8,2; 5,5; 1Kor 3,16; Ef 2,22; 2Kor 13,13) (A pszichológia szerint az ember lelkének mélységeit egyáltalán nem képes megismerni – élete végéig sem! Viszont a tudattalanja visszahat életére. A tudattalant az ember nem képes kontrollálni. A vigasztaló Szentlélek – ha engedjük – segít abban, hogy uralkodjunk ismeretlen belső világunkon, így sok bajtól, megkötözöttségből meggyógyít bennünket.)

A Szentlélek „kenete" amelyet megkaptunk, nemcsak magunknak szól

– ahogyan írja a Biblia –, hanem a leginkább rászorulóknak is: „Olyan, mint a drága olaj a fejen, amely lecsordul a szakállra, lecsordul Áron szakállára, palástja szegélyére. Olyan, mint a harmat a Hermonon, mint a Sionra lehulló harmatcsepp, mert az Úr ott áldást ad; életet mindörökre." (Zsolt 133,2) A drága olaj, amelyet Áron fejére kentek, nemcsak neki szól, hanem szétterjed és eléri a perifériákat, széleket. Az Úr nyilvánvalóan kijelenti: kenete a szegényeké, foglyoké, betegeké, szomorúaké és egyedülállóké. „A kenet nem a magunk illatosítására van, nem is arra, hogy üvegbe zárjuk, ahol megavasodhat és megkeseredhet."– fűzi ezt a gondolatot tovább Ferenc pápa. Majd úgy folytatja, hogy „a Szentlélek ajándéka olyan mértékben kel életre, amilyen mértékben ajándékozzuk".

Az Egyház tanúságtétele

Giuseppe Cardamone olasz atya azt írja, hogy *»a 45. zsoltár a Szentlelket az „öröm olajának" nevezi*: *„Szereted az igazságot, gyűlölöd a jogtalanságot, ezért kent föl Isten, a te Istened az öröm olajával, mint senki mást társaid közül." (Zsolt 45,8 «*
Mindenki az örömöt keresi, de sokan nem tudják, hol találjanak rá. Az emberi szív türelmetlenül keresi a boldogságot, azt az érzést, mely abból fakad, hogy szeretettek vagyunk, valaki szeret minket, mert arra teremtettünk, hogy élvezzük a szeretetet. A 37. zsoltár mondja: „Az Úrban leled örömöd, s Ő betölti szíved vágyait." Csakis az Úr képes teljesen kielégíteni azt a szeretetéhséget, mely a szívünk kívánsága: „Te teremtettél minket Uram, és nyugtalan a szívünk, míg benned meg nem nyugszik" (ismerjük mindannyian Szent Ágostonnak ezt a tézisét). Ez az öröm az, amit a világ nem tud megadni, erre az örömre van szükségünk.
Manapság sok keresztény nem talál örömet az Úrban, mert nem élvezik a Lélek ajándékát, nem tapasztalják meg azt, Aki az öröm szerzője. Ezt illusztrálja a kilencedik századi himnusz, a Veni, Creator Spiritus: „*Világosítsd meg érzékeinket, árassz szeretetet a szívekbe, erősítsd törékeny testünket a Te hatalmaddal."*

Ferenc pápa biztat is bennünket, hogy: „Tanuljuk meg gyakrabban hívni a Szentlelket!" Jézus megkeresztelkedésének ünnepén a Szentatya Jézus hármas „alámerülésére" elmélkedett: Jézus „belemerül" a tömegbe, „belemerül" a vízbe, „belemerül" az Atyával való imádságos kapcsolatba: a Szentlélek (Lk 3,22) a jele annak, hogy Jézussal egy új világ, egy „új teremtés" kezdődik, amelybe beletartoznak mindazok, akik befogadják Krisztust életükbe. Mindannyiunkhoz, akik Krisztussal újjászülettünk a keresztségben, hozzánk is szólnak az Atya szavai: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem" (Lk 3,22). Az Atyának ez a szeretete, amelyet mindannyian megkaptunk keresztségünk napján, olyan láng, amelyet a Lélek gyújtott meg szívünkben, és megkívánja, hogy imádsággal és szeretettel tápláljuk. Mint keresztsége után Jézus, mi is engedjük, hogy a Szentlélek vezessen bennünket mindenben, amit teszünk. *„Tanuljuk meg gyakrabban hívni, mindennapjainkban a Szentlelket, hogy szeretettel tudjuk megélni a mindennapos dolgokat, és így rendkívülivé tudjuk tenni azokat!" (részlet: Fordította: Tőzsér Endre)*

A Hittani Kongregáció *Iuvenescit Ecclesia* (Az Egyház megfiatalodik) kezdetű dokumentuma felteszi a kérdést: „Hogyan lehet felismerni a hiteles karizmatikus Lélek adományát?" Válaszként a megkülönböztetésre utal a következő sajátos szempontok szerint: a szentség eszközeként szolgálni; az Egyházban elköteleződni az evangélium missziós hirdetésében; a teljes katolikus hitet megvallani; az egész Egyházzal való tényleges tanúságtétel; becsületes készséggel elfogadni az Egyház hittani és pasztorális tanításait; elismerni és megbecsülni az Egyház más karizmatikus jelenségeit; alázattal elfogadni a megkülönböztetés nehéz pillanatait; lelki gyümölcsöket teremni, mint a szeretet, béke, öröm és emberség; tekintettel lenni az evangelizálás társadalmi dimenziójára; végül tudatában lenni annak a ténynek, hogy a „társadalom leginkább elhagyatott tagjai iránti elkötelezettség nem hiányozhat egy hiteles egyházi valóság életéből. Ez azt jelenti, hogy a Szentlélek adományai az egész Egyház javára születtek. Ezen túlmenően ezek a karizmák ahhoz is hitelesen hozzájárulnak, hogy mindenki élhesse és gyarapíthassa a saját keresztény hivatását, akár házasság, papi nőtlenség vagy szolgálattevői minőségében. *A Iuvenescit Ecclesia kezdetű dokumentum végül arra hívja a hívőt, hogy „tekintsen Máriára, az Egyház Anyjára, a Szentlélek kezdeményezései iránti teljes engedelmesség és a fénylő alázat példájára". Kérjük közbenjárását, hogy a Lélek által a bőségesen osztott adományt, karizmát engedelmesen befogadhassuk, és az gyümölcsöt hozzon az Egyház és az egész világ javára. Megerősödik bennünk, hogy maga a Szentlélek van jelen, Ő az, aki gyógyítja a sebeket és formál mindannyiunkat."*

„Embertől emberig kell építenünk a keresztény társadalmat. – így vélekedik a jövő lehetőségeiről Blanckenstein Miklós, Pestszentimre plébánosa. A hitet személyesen - megélő, felelősségteljes hívek és családok, valamint a lelkiségi mozgalmak és közösségek lehetnek a papság mellett a fő motorjai az Egyház megújulásának. E tekintetben minden alapunk meglehet a derűlátásra. Mi, keresztények Isten felé menetelünk. Hogyan tehetnénk ezt másképp, mint optimizmussal és hittel? Hogyan lehet másképp segíteni az élő és egészséges keresztény világ építését? *Ha nincs bennem hit, pozitív szemlélet és öröm, akkor nincs meghívó ereje annak mások felé, amit képviselek.* Ahhoz szólunk, akihez tudunk, a többi pedig Isten, a Szentlélek dolga. A hit ajándék, mindenkinek szabadságában áll, hogyan él vele. A keresztények feladata, hogy felkínálják másoknak is a lehetőséget. Missziós helyzet van, amelynek megvan a maga különleges küldetése és felelőssége. *A Szentlélek építi fel az Egyházat, Ő az építésze és a munkása."*

Marie Theo Puybareau Manaud francia Domonkos-rendi szerzetesnővér tagja a januárban létrejött vatikáni atlétikai csapatnak. „A futás a véremben van, talán mert egy bajnok gyermeke vagyok" – vallja, de valójában a nővér szülei tanárok, a bajnok pedig, akiről beszél, Szent Domonkos: „Tudjátok, hány kilométert tett meg gyalog az életében Szent Domonkos, hogy elmenjen az emberekhez, a testvéreihez, és az irgalmasságot kínálja fel nekik? A plébánián a cserkészek között és a Szentlélekben való megújulás mozgalmában nőttem fel." „Egyedül futottam, de ott volt bennem sok ember, aki elkísért: a családom, a szerzetestársaim, a barátaim; mindig Jézussal futottam, aki ott volt velem a viharban és az örömben is. Futottam azért is, hogy elgondolkodjak valamin: és olyankor észrevettem, hogy más módon kapok mindent, belülről száll fel bennem, lépésenként, a lélegzet ritmusára, mint ahogy a Szentlélek tevékenykedik. Amikor izzadtam, elfáradtam, és azt gondoltam, de hát ki kényszerít erre, eszembe jutottak Szent Pál szavai a filippiekhez: *„Futok a kitűzött cél felé, az égi hivatás jutalmáért, amelyre Isten meghívott Krisztusban"*.

A nővér szerint egy futó, de egy keresztény ember titka is a lélegzetben van: „Onnan kapom az erőt, ami szétoszlik az egész testemben. Így éreztem meg a Szentlélek jelenlétét is a testben, ami az Egyház: mint a lélegzet, ami mozgásba hoz és erőt ad, ami arra ösztönöz, hogy túllépj a határaidon, ami egységbe hoz és életet, erőt, bátorságot oszt szét. A Szentlélek az öröm forrása. A vatikáni atlétikai csapattal azt a lehetőséget kaptam, hogy egy családban futhatok, ami az Egyház: egy olyan család, amely a hit és a szeretet üzemanyagával siet előre. Jézusnak nincs szüksége semmiféle zászlóra, de nagyon szép dolog tanúságot tenni az örömről,

az életről, a lélegzésről, a teljességről, amit Ő ajándékoz nekünk. Milyen szép dolog az erőfeszítésben és az örömben együtt megtapasztalni a közösséget, a szolidaritást, a másik iránti figyelmet. Az egység: minden keresztény, a neki juttatott kegyelem által, teljes mértékben részesedik az isteni életből."

A tanúságtevőket olvasva körvonalazódik, mi az oka annak, hogy karizmát kapunk Istentől. „A karizmák a Szentlélek ajándékai és azért kapjuk, hogy másokat szolgáljunk" – mondja Ferenc pápa. A Szentlélek eleven tűz, nap, Aki folyton árasztja sugarait, felfakadó forrás, lelkünk élete, lelkünk nagy valósága. És amikor kapunk egy karizmát, meg kell tanulnunk élni vele. *A kapott ajándék, karizma növeli a keresztségben kapott kegyelem, a megszentelő kegyelem „tőkéjét", erejét, hatalmát, akár még buzgóságát is.*

Élet a Szentlélekben

A karizma olyan, mint egy drága ajándék, amit mi semmiképpen nem vehettünk volna meg magunknak, a Szentlélek viszont ajándékba adja, hogy szorosabb kapcsolatba kerülhessünk vele. A karizmát, mint adományt, a következő hasonlattal szeretném szemléltetni: olyan ez, mint amikor egy nagyon szegény embernek valaki, minden különösebb magyarázat nélkül, tiszta szeretetből, ajándékba ad egy új helikoptert, és azt mondja neki: „Az én ajándékom segíteni fog neked abban, hogy teljesebb életet élhess." Tényleg nagy ajándék! Mégis mindenki maga döntheti el, hogy mihez kezd vele. Sokan nagyon hamar feladják, mert nem látják semmi értelmét annak, hogy helikopterrel közlekedjenek, habár az mégis jóleső érzéssel tölti el őket, hogy olyasmi lehet az övék, amelyet az emberek többsége nem birtokolhat. Mások egy kicsit röpködnek vele, de érdeklődésük hamar alábbhagy, mert nem jöttek rá, milyen módon tudna ez az ajándék ténylegesen a javukra szolgálni. Ismét mások pedig (főleg azok, akik egyébként is vágyódtak egy ilyen ajándékra) komolyan veszik, ezért elhatározzák, hogy megtanulnak helikoptert vezetni, sőt a légi közlekedés szabályait is megtanulják.

Minden karizmával kapcsolatban fontos, hogy megtanuljuk helyesen használni (kezelni), de azt is meg kell tanulnunk, hogyan használjuk az Egyház javára. A Szentlélek ajándékai, amelyek természetfeletti életünkhöz tartoznak, a tevékenységnek nem az erényekhez hasonló képességei, hanem felfogó szervek, úgy is mondhatnánk, hogy fogékony antennák. Mint ahogy az antenna felfog bizonyos frekvenciájú hullámokat, éppen így a Szentlélek ajándékai természetfeletti szervezetünk részeit képezik, és valóban arra is szolgálnak, hogy mintegy felfogják az Isten által kibocsátott hullámokat. A Szentlélek ajándékai tökéletesítik az erények működését.

Amikor elkezdünk használni egy karizmát, olyan tapasztalatokra teszünk szert, amilyenekre a szívünk korábban nem is gondolt, mert a szemeink még nem láttak és a füleink nem hallottak ezekhez hasonlót. Ezt készítette Isten azoknak, akik szeretik őt (vö. 1 Kor 2,9)!

Jézus teljességet ígért nekünk, vagyis azt, hogy életünk lesz és bőségben lesz. Ez a bőség nem az egészség és betegség, gazdagság és szegénység, megtiszteltetés és megaláztatás, tudás és tudatlanság, szolgálat és kiszolgáltság vonatkozásában nyilvánul meg. A teljesség, vagyis az élet bősége az emberiesség teljessége és bősége. Leginkább az isteni erények bőségében nyilvánul meg: a hit, a remény és a szeretet bőségében, valamint a Lélek gyümölcseiben: a szeretetben, az örömben, a békességben, a türelemben, a kedvességben, a jóságban, a hűségben, a szelídségben és az önmegtartóztatásban.

A karizmák nagy segítségünkre lehetnek abban, hogy Isten mércéje szerinti emberek legyünk.

Az ima segít valódi érett személyiséggé válni: így a csodálkozást, az örömöt, a megajándékozott létet tapasztaljuk meg. Papp Miklós, görögkatolikus atya, teológus így fogalmaz: „***az imádkozót lenyűgözi Isten nagysága és misztériuma, és ez visszahat az életvezetésre.*** … A keresztény erkölcsi életvezetéshez nemcsak Istenről való hittudás szükséges, hanem élő élmény is. Nemcsak azon kell fáradoznunk, hogy hitünket racionálisan elmélyítsük, hanem azon is, hogy vegyük észre hitünk misztikus élményeit is. Ha létezik morális felelősség a hitért, akkor a hit egészére kell gondot viselnünk, és itt összeér a spirituális, a morális, a dogmatikus és a liturgikus élet is az Egyházban: ez az élet a Szentlélekben." Ugyancsak Papp Miklós tanácsolja, hogy „az Egyházban megtaláljuk az imamódok színes lehetőségeit, melyek a Lélek bőségéből fakadnak."

Az imádság óriási öröm!

A nyelvek adománya

„Szeretném, ha mindannyian szólnátok az elragadtatás nyelvén." (1Kor 14,5) – lelkesít Szent Pál apostol.

Az Egyház statisztikai adatai szerint ma világszerte több mint százmillió katolikus hívő él azzal az adománnyal, amelyet leggyakrabban a *„nyelvek adományának"* szoktunk nevezni.

Mivel sokan nem értik ennek az adománynak a jelentőségét, azok közül, akik megkapták, nem használják kellő mértékben, sokan pedig nem is tartják fontosnak, hogy imádkozzanak ezért az adományért. Nem rendelkezhet mindenki a Szentlélek minden adományával, így a nyelvek adományával sem. A nyelvek adománya tehát semmiképpen sem az életszentségben való növekedés alapfeltétele, de annak, aki rendelkezik vele és annak, aki használja, minden bizonnyal nagy segítsége lehet.

Jeruzsálembe a pünkösd ünnepe alkalmával minden népből jöttek zsidók. Amikor az apostolok különböző nyelveken kezdtek beszélni, nagy tömeg verődött össze, hogy hallják, mi történik, közöttük pedig sokan voltak olyanok, akiknek nem a héber volt az anyanyelvük. Köztudott, hogy a korabeli zsidók ismerték a saját héber nyelvüket, függetlenül attól, hogy a világ melyik részén éltek. A héber volt ugyanis a zsinagógákban és a házaknál végzett istentiszteletek hivatalos nyelve.

A nyelvek adományának nem az a célja, hogy az emberek szót értsenek egymással.

A jelenlevők hallották, hogy a tizenkét apostol egyidejűleg különböző nyelveken beszél, Szent Lukács pedig, az apostolok cselekedeteinek írója, mintegy tizenöt különböző nemzetet sorol fel, amelyekből emberek érkeztek, akik az apostolokat saját anyanyelvükön hallották beszélni. Azok, akik értették, el voltak ragadtatva. Isten csodálatos cselekedeteiről hallottak, amelyekről gyakorlatilag maga a Szentlélek beszélt, Aki az apostolokat arra ihlette, hogy különböző nyelveken szólaljanak meg. (ApCsel 2,1-13) Mi magunk is rácsodálkozhatunk erre, amennyiben elképzeljük, mi mindent mondhattak el akkor az apostolok. Az is döbbenetes volt, hogy Isten tanulatlan emberek által szólt, akik közül legtöbben halászok voltak: a jelenlévők azt hallották, hogy tökéletesen beszélik az ő nyelvüket, annak ellenére, hogy soha nem tanulták ezeket a nyelveket. Aznap, az első pünkösd napján, Jeruzsálemben, miután Péter apostol – az első pápa – megtartotta első nyilvános beszédét, háromezer ember megtért és megkeresztelkedett. A zsidók még mindig Jézus kivégzésének hatása alatt álltak, és tudták, hogy a tanítványait is üldözik, ezért féltek a vallási hatalmasságoktól. Mi indította mégis őket arra, hogy a félelem ellenére nyilvánosan vállalják, hogy csatlakoznak az üldözött keresztényekhez, ha nem az, amit a nyelvek adománya által a saját anyanyelvükön megfogalmazva hallottak? Vajon Isten nem pont azért választotta ezt a módot, mert így egészen személyesen szólíthatta meg őket? Ezek az újonnan megkeresztelt emberek a Szentlélek elképesztő megtapasztalásának élményével tértek haza. A hazafelé vezető úton valószínűleg éppen ők hirdették elsőként az evangéliumot azoknak, akikkel találkoztak, elsőként tettek tanúságot a Szentlélek csodálatos működéséről.

A nyelveken szólás tehát Istennek az az eszköze, amely által az első tömeges megtérés megtörténhetett, és ezzel a tömeges megtéréssel kezdett épülni az Egyház. A nyelvek adománya által nyilatkoztatta ki a Szentlélek az Egyháznak, hogy minden nyelven akarja hirdetni az evangéliumot, minden teremtménynek az ő anyanyelvén, hogy ezáltal minden embernek egyforma esélye legyen a megtérésre és arra, hogy a megígért bővelkedő életet élje. A nyelvek adománya ma is jel a hitetlenek számára, és a legkülönfélébb megnyilvánulások útján megtérésre hívja őket.

A nyelvek adománya által folyamatosan tudunk imádkozni és tudatosan Isten jelenlétébe helyezzük magunkat. A hívő keresztény az imából él. Életének minősége attól függ, milyen az imájának a minősége.

Az ima találkozás, közösség Istennel. A nyelvek imája óriási lendületet adhat imaéletünknek.

Nagyon fontos az is, hogy nyelveken imádkozhatunk akkor is, amikor az értelmünk szétszórt, amikor nem tudjuk magunkat összeszedni, amikor nem tudjuk, mit és hogyan imádkozzunk. A nyelvek imája Isten kiváló ajánlata azok számára, akik „túl sokat dolgoznak, de túl keveset imádkoznak”, azoknak, akik annyira lefoglalják magukat az Istenért végzett szolgálattal, hogy nincs idejük imádkozni. Hasonlatként: úgy viszonyulunk a bennünk élő Szentlélekhez, mint a veséinkhez. A veséink a helyükön vannak, teszik a dolgukat, nem kell velük foglalkoznunk, legalábbis, amíg jól látják el a feladatukat. A Szentlélek azonban nem vese, hanem személy, akivel meg kell tanulnunk kommunikálni, és Aki iránt meg kell tanulnunk szüntelen bizalommal lenni. Amíg ezt nem tanuljuk meg, addig bizalmunkat a körülöttünk élő emberekbe vagy saját magunkba vetjük – ami nagy hiba!

Aki közömbös a Szentlélek iránt, saját magát fosztja meg az „élő Isten áldásától”. A hit a nyelvek imája kapcsán éppen ebben a bizalomban mutatkozik meg, amellyel ráhagyatkozunk a Szentlélek vezetésére, és lemondunk arról, hogy mindent az értelmünkkel akarjunk irányítani. Akik hajlamosak arra, hogy az értelem ellenőrző szerepéhez ragaszkodjanak, hogy mindent csakis logikus megfontolás alapján cselekedjenek, azok nehezen fognak egy ilyen jellegű kalandba bocsátkozni. A Szentlelket ugyanis mi nem ellenőrizhetjük, nem láthatjuk előre logikus megfontolás alapján az Ő cselekvését, sőt, emberi logika szerint nem tudjuk a Szentlélek cselekvését sem értelmezni, sem elfogadni.

A Szentlélek látja és tudja mindazt, amit mi nem láthatunk, és nem tudhatunk, ezért gyakran indít imára akkor is, amikor mi nem látunk semmilyen sürgető okot arra, hogy imádkozzunk. A nyelvek adománya óriási jelentőséggel bír azok számára, akiknek segítségre van szükségük a gondolkodás, következtetések levonása, döntések meghozatala során. Fontos azok számára is, akik nehezen tudják féken tartani érzelmeiket, például hajlamosak dühkitörésekre. A nyelvek imája gyakran az egyetlen imaforma, amely által a depressziós személyek imádkozni tudnak.

A nyelvek imája a hit imája, ritkán fogjuk azonban látni a gyümölcseit. Éppen ezért ez az ima a reményt is erősíti bennünk, a bizalmat Isten iránt, mindenekelőtt az imában, majd pedig – közvetve – az élet minden területén. A Szentlélek az elragadtatás imája által gyógyítja az eredendő bűn (Ádám és Éva engedetlensége) okozta bizalmatlanságot és bénultságot a szívünkben. Az ősbizalom, *a hit, a remény, a szeretet Istenben – az isteni erények* – megerősödnek és megerősítik örömünket, Istenhez való szorosabb kapcsolatunkat, de az emberekhez való kapcsolódásunkat is reális alapokra fekteti.

„Isten fiatal. Övé a jövő. Ő az újnak, a fiatalnak, a holnapnak az előhívója. Ezért nincs helye a csüggedésnek!” (Isten szolgája, Tiszteletreméltó Mindszenty József)

Tóth Marianna

Forrás:
Famiglia Cristiana, 2019 – Boldog Gyermek Jézusról nevezett Marie-Eugéne Atya: A Lélek lendületével: imádság és cselekvés, Magyarszék, Sarutlan Karmelita Nővérek, 2013 – Hittani Kongregáció *Iuvenescit Ecclesia* , 2016. június 14. – Josip Loncar: A nyelvek imája, Kaposvár, Szent Imre Öröksége, 2018 – Papp Miklós: A vallásosság erkölcsi erénye, Budapest, L’Harmattan Kiadó, Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, 2015 – Székely János: „Én vagyok az út” Lelkigyakorlatos elmélkedések, Budapest, Szent István Társulat, 2018

Megemlékezés Slezák Imre atyáról

Slezák Imre atyára sok szeretettel gondolok. 1999-ben ismertem meg személyesen, amikor hazautazott Magyarországra, Taksonyba. Abban az évben ünnepelte szerzetesi fogadalmának 60. és pappá szentelésének 55. évfordulóját. Ünnepi szentmisét mutatott be Taksonyban és Dunaharasztiban. Erről fényképek is készültek. Azért jött Taksonyba, mert édesanyja a Beck családból származott, és Taksonyban elég sokan élnek a rokonok közül ma is. Imre atya nagyon fontosnak tartotta a kapcsolattartást a rokonokkal. Összeállította a Beck család családfáját is, utánajárt a különböző plébániákon. Nemcsak nekem küldött Karácsonyra és Húsvétra üdvözlő képeslapot, hanem a kiterjedt Beck rokonoknak is, 99 éves koráig. Ilyenkor nemcsak üdvözletet küldött, hanem minden alkalommal beszámolt életéről, ottani szolgálatáról. Emlékét nemcsak a képekben és képeslapok által őrizzük meg, hanem a szívünkben is. ***András atya***

Gyászjelentés

2019. március 16-án, ferences szerzetesi életének 79. és pappá szentelésének 74. évében elhunyt Slezák Imre OFM atya a floridai St. Petersburg-ban, ahol 2005 óta élt. Slezák atya 101 éves volt, így ő a Szent Név (Holy Name) rendtartomány leghosszabb ideig élt szerzetes tagja.

Slezák Imre atya 1917. december 17-én született Budapesten, Slezák Kálmán és Erzsébet (leánykori nevén: Beck) gyermekeként. Családjával 1923-ban költözött az Egyesült Államokba. Mielőtt a New York államlbeli Callicoon St. Joseph Seraphic szemináriumába jelentkezett volna, a Brooklyn-i katolikus gimnáziumban tanult. 1938-ban lett tagja a Kisebb Testvérek (ferencesek) Rendjének (OFM – Ordo Fratrum Minorum) a New Jersey államlbeli Paterson Szent Bonaventura szerzetes közösségben, ahol első fogadalmát 1939-ben tette.

1942-ben tett örökfogadalma után, 1944-ben Amleto Cicognani érsek szentelte pappá a Washington-i Szent Föld (Holy Land) ferences rendházban.

Miután 1945-ben befejezte teológiai tanulmányait, a New York-i keleti 82. utcában (East 82nd Street) lévő Szent István plébánián kezdte meg szolgálatát, amely 42 éven át tartott, egészen 1986-ig, a magyar bevándorló közösséget szolgálva.

A II. világháború és a 1956-os magyar forradalom után sokat segített az otthonukat elhagyni kényszerült embereknek, menekülteknek és szükséget szenvedő bevándorlóknak.

Slezák atya 30 éven keresztül heti rendszerességgel prédikált anyanyelvén, magyarul egy magyar adásokat sugárzó New York-i rádióban. Ezen kívül káplánkánt szolgálta a Katolikus Háborús Veteránokat – állami és nemzeti szinten – és a helyi sheriffhivatalokat is.

1986-ban áthelyezték a Connecticut államlbeli Fairfield Szent Imre (St. Emery) plébániájára, ahol 19 évet szolgált. 2005-ben Slezák atya nyugdíjba vonult a St. Petersburg-i Szent Antal rendházba, ahonnan rendszeresen utazott Sarasota-ba és Venice-be szentmisét celebrálni és egyéb lelkipásztori tevékenységet végezni. Emellett káplánként tevékenykedett a St. Petersburg-i Knights of Columbus Council 2015 közösségben is.

Barátai 2019. március 22-én gyűltek össze, hogy a délelőtt 10 órakor a Szűz Mária Kegyelemmel teljes Miasszonyunk (St. Mary Our Lady of Grace) katolikus templomban tartott szentmisén, majd az azt követő temetésen – a floridai Clermont-ban lévő Calvary temetőben – vegyenek búcsút Slezák Imre atyától. *(angolból ford. Barna Tamás)*

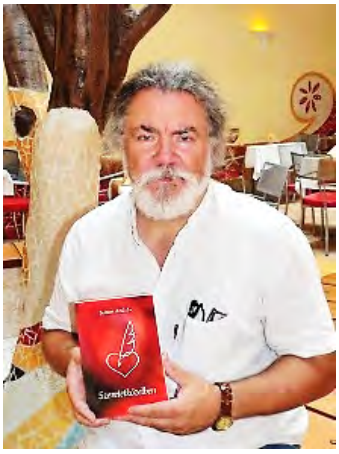

Simon András grafikusművész

kiállítással, könyvvásárral egybekötött könyvbemutatója lesz a **Dunaharaszti Városi Könyvtárban május 27-én (hétfőn) 18 órakor.** Könyvének címe: „Egyvonalban Istennel”. Simon András igen népszerű stílusú művész, közkedveltek zseniálisan, egyvonallal rajzolt igekártyái, üdvözlőlapjai, könyvillusztrációi. Papp Lajos szívsebész könyveit ismerjük; mindig Simon András ihletett rajzai díszítik. A grafikusművész szívesen beszél istenhitéről.

Szeretettel várják a könyvtár munkatársai az érdeklődőket!

Belépődíj nincs.

Simon András

Boldog Apor Vilmos

A mindennapok sodrásában mennyire nehéz méltányosnak lenni, másokra tekintettel lenni, betartani akár az elemi udvariassági szabályokat is, vagy apró figyelmességgel kedvezni másoknak. Előreengedni a hosszú bolti sorban azt, aki csak két kiflit vásárolna, segíteni egy eltévedt idegennek vagy akár csak visszamosolyogni valakire. Nincs idő, magyarázzuk önzésünkben, türelmetlenül. Áldozatkészségünket tárgyak halmozásával próbáljuk kifejezni, miközben önmagunkból keveset juttatunk azoknak is, akik legközelebb állnak hozzánk.

Apor Vilmos püspököt, aki a huszadik század legszégyenteljesebb időszakában önmagát adta át mások megmentéséért, a várakozás hosszú évtizedei után Szent II. János Pál pápa avatta boldoggá 1997. november 9-én. Bár a boldoggá-avatási eljárást a vértanú püspök helyére kinevezett utód, Papp Kálmán megyés püspök már 1946-ban elindította, a hittagadó kommunista hatalom külpolitikai érdekekre hivatkozva megakadályozta. Akárcsak azt, hogy tiszteletére áhítatot tartsanak és a gyámoltalanokat védelmező püspök újratemetését megszervezzék, végső nyugalomra helyezve porhüvelyét a győri székesegyházban. Erre is várni kellett: az újratemetés csak 1986 májusában történhetett meg, a nyilvánosság kizárásával. Milyen groteszk törekvése egy ideológiai rendszernek az az igyekezet, amellyel mintegy meg nem történtté próbált tenni megtörtént eseményeket, nem létezővé tenni, figyelmen kívül hagyni a hívők óhaját, és elodázni a püspöknek járó tisztelet beteljesítését, holott Apor Vilmos nem habozott feláldozni magát azért, hogy a védelme alá vett nők ne éljék át azt a testi-lelki megaláztatást, amelyet az embertelenné vált katonák becstelen tetteinek elszenvedése okozott volna.

Apor Vilmos püspök 1945 Húsvéthétfőjén adta át lelkét az Úrnak, azokért áldozva életét, akikért felelősnek érezte magát, akik nála kerestek menedéket. Milyen megrendítő tudni, hogy a boldog püspök beteljesítette mindazt, amelyet első körlevelében, felszentelésekor üzent: *„A lelkekért való munka, a lelkek iránt való szeretet és lángolás, az a vágy, hogy mindenkinek mindene legyen, teszi a papi életet szépp é és minden áldozatra képessé.”* Mert valóban, Apor Vilmos püspök minden áldozatra kész volt, hogy teljesítse azt, amire felszentelték, és halálos sebei okozta fájdalma ellenére is hálát adott az Úrnak, hogy abban a kegyelemben részesítette, amellyel Nagypénteken teljesedhetett be rajta a lelkek iránti szeretet és lángolás. Halálos ágyán is megáldotta az ablaka alatt álló híveket, és hálát mondott, amiért az Úr elfogadta áldozatát.

Önátadásának példája az is, hogy az életveszélyes sérülése okozta fájdalommal küzdve, a kórházig tartó többkilométeres úton, a hordágyon is a krisztusi megbocsátás szavait mormolta, bocsánatot kérve az ellenségnek, mert az nem tudta, mit cselekszik. A szovjet katonák által „krumplihámozásra” követelt fiatal lányok, asszonyok kiadását Apor Vilmos megtagadta, és önként jelentkező férfiak és idős nők segítségét ajánlotta fel cserébe. A visszautasítástól megdühödött katonákat a püspök kiutasította a pincéből, ekkor érte a három lövés, amelyek közül egyik végül halálához vezetett. A Püspökvár pincéjébe menekített emberek közül is a bűnös vágyak kielégítésének tárgyaként veszélyeztetett lányokat igyekeztek jobban elrejteni, megkímélve őket a testi fájdalmaktól, lelki sérülésektől.

A kettős megszállás véres harcait szenvedő Győrben Nagycsütörtökön a Székesegyház felgyújtása miatt lesújtott püspök utolsó miséjét celebrálta a Püspökvár pincéjében, mint évezreddel előtte a katakombák keresztényei. 1945 márciusában a város végső küzdelmére készült fel Apor Vilmos, a Püspökvár pincéiben rejtett többszáz ember testi-lelki ellátásáról gondoskodott, táplálékot és orvost is biztosított, hogy enyhítsen az oltalma alatt álló emberek nélkülözésén. Püspökként, a gyűlölet uralta években, mentette azt, aki útjába került: bújtatta, kórházakban betegként helyezte el vagy továbbküldte a származása miatt üldözötteket, oltalomleveleket állított ki számukra, anyagilag támogatta a rászorulókat. Mindeközben tisztelendő testvéreit is bátorította kiemelt gondoskodásra, helytállásra, a helyben maradásra, politikusként próbált ellenállni a nyilas hatalom kegyetlenségének.

A lelkekért való munkát Apor Vilmos pappá szentelése óta gyakorolta, már első szolgálati helyén, Gyulán is, ahol 1941-ben kapta kezébe a püspöki kinevezést. Ott negyedszázadig szolgált plébánosként, szervezve a hitéletet, igyekezve felélesztení a ministránsaiban a liturgia szépsége iránti csodálatot, lelkivezetőként lélekerősítésre, a Cecília-kórus újjászervezőjeként az egyházzene iránti igényesség felélesztésére törekedve. Alig néhány éves megszakítással, amelyet a nagyváradi szeminárium prefektusaként és dogmatikatanáraként, előtte tábori lelkészként és korábban egyházmegyei tisztségviselőként töltött, ott, Gyulán káplánként kezdte szolgálatát, miután az érettségit követően az innsbrucki egyetemen és a konviktusban töltött el öt feledhetetlenül gazdag esztendőt. Gyermekként is mély hitről, felnőtteket megszégyenítő vallásosságról tanúskodott, misekönyvet kérve ajándékba, testvéreivel „miséset” játszva, mintha leendő hivatására már ekkor tudatosan készült volna. Kilenc gyermekből harmadikként született 127 éve, szökőévben, 1892. február 29-én.

Állandó zajban élünk, események forgatagában, elcsendesedni annyira sem tudunk, hogy másokra, másra figyeljünk. Ha a sors nagyobb áldozatot kérne: lemondást vagy önfeláldozást, vajon képesek lennénk-e arra, hogy feladjunk bármit is mások érdekében? Csak annyit kellene pedig megtennünk, hogy a szeretet parancsát követjük, de legtöbbször erre is gyengék vagyunk.

Megidéztük hát azt, aki az önátadás valódi példája, és a maga életáldozatával igazolta: *Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint ha valaki életét adja barátaiért. (Jn 15:13)* Boldog Apor Vilmos ezt tette.

Szentgyörgyi Georgina

Az Eucharisztia dogmatörténete

Az Eucharisztia ünneplése, a kenyértörés, kezdetektől fogva, vagyis az apostolok idejétől az egyházi istentisztelet középpontja volt. Az ókeresztény kor leginkább a Szentírásból és a liturgikus gyakorlatból értelmezte az Oltáriszentséget, így viszonylag későn követte azt teológiai reflexió.

Az ős- és ókeresztények hálával és hitből fakadó örömmel ünnepelték Krisztus szeretetének ajándékát, az Oltáriszentséget. Ezért a kenyértörés, melyre vasárnap reggelente összegyűltek, elkülönült minden más akkori étkezéstől. Kezdettől fogva úgy tekintettek rá, a keresztség mellett, mint misztériumra, szentségre és forrásra, melyből a mindennapi életükhöz erőt merítettek.

Írásomban azt szeretném az Olvasók elé tárni, az idők folyamán hogyan és kik által alakult ki Egyházunk tanítása az Eucharisztiáról.

A *Didaché*, a tizenkét apostol tanítása, közvetlenül az apostolok halála utáni időszakban keletkezett. Zsidókeresztény misszionáriusok kézikönyve, katekizmusa volt. Ez a mű az egyház szertartásait és a közösségi élet szabályait rögzíti és betekintést nyújt a korai egyház liturgikus életébe. Tartalmazza a legősibb eucharisztikus imát (anaphora) és röviden leírja a vasárnap megünneplését.

Antióchiai Szent Ignác (†110) levelei az Egyházhoz való hűségről tanúskodnak. Az Eucharisztiát egyértelműen a szenvedő Krisztussal azonosítja: „*Isten kenyerét akarom, mely Jézus Krisztus teste… azt az italt kívánom, amely az Ő vére, ami a romolhatatlan szeretet.*” Hasonló kifejezéseket használ Krisztus testének jelölésére, mint amelyek a János evangéliumban szerepelnek, hiszen Szent János tanítványa volt. Kiemeli még, hogy az Eucharisztia az egység záloga és csak az az érvényes Eucharisztia, amit a püspök vagy megbízottja, a pap bemutat.

Jusztinosz (†165) a filozófia eszközével védelmezte az Egyház hitét. Nála találjuk az Eucharisztia ünnepléséről szóló első részletes beszámolót. Leírja a korabeli keresztények vasárnapi eucharisztiáját és menetének jellegzetes mozzanatait: befogadás a testvéri közösségbe, imádság a neofitákért (az újonnan megtértekért), békecsók, kenyér és a bor előkészítése, eucharisztikus imádság (anaphora) amennel, a konszekrált (átváltoztatott) kenyér és a bor kiosztása a jelenlevőknek és átadása a diakónusoknak, akik visznek belőle a távollevőknek is. Tanítja Krisztus valóságos jelenlétét a színek alatt. Úgy tekint az Eucharisztiára, mint a Jézus Krisztus testében való küldetés folytatására.

Tertullianus (†225) az első latin nyelven író teológus. Szinte az egész eucharisztikus szakszótár megtalálható műveiben. Írásai arról tanúskodnak, hogy már a 2. századi keresztényeknél mindennapi élő valóság volt az Eucharisztiára vonatkozó hit. „*Testünk Krisztus testét és vérét veszi magához, hogy Isten a lelkünket is éltesse. A keresztények testét Krisztus teste és vére táplálja, hogy ezzel lelkük is Istenből gazdagodjék.*” Hangsúlyozza, hogy az eucharisztikus áldozat nem véres áldozat, hanem olyan, ami imádságban jelenik meg.

Liturgikus szempontból fontos a *Hüppolitosz*nak (†235) tulajdonított *Traditio Apostolica* című irat. Ez az első olyan ókeresztény írás, mely liturgikus szövegeket is tartalmaz. Lejegyzett számunkra egy korabeli eucharisztikus imádságot, amely a II. Vatikáni zsinat óta a szentmise II. Eucharisztikus imája (kánonja) lett. Részletezi az eucharisztikus ünneplés lényeges elemeit: megemlékezés Isten üdvözítő tetteiről (anamnesis); felajánlás (prosphora); Lélek-lehívás (epiklesis). Ez a szöveg úgy értelmezi Jézus Krisztus utolsó vacsorán elmondott mondatait, mint „alapítási igéket”.

A latin egyházatyák közül jelentős hatással volt az Eucharisztia teológiájára *Szent Ambrus* (†397). Kifejti gondolatát az átlényegülés titkáról és a valóságos jelenlétről. A valóságos jelenlét megvalósulásában Isten igéjének, vagyis az alapítás szavainak („Vegyétek és egyétek…”) tulajdonít nagyobb jelentőséget, ezzel az Lélek-lehívás (epiklesis) háttérbe szorul. Tanítja, hogy az átváltoztatás (consecratio) Jézus Krisztusnak köszönhető.

Szent Ágoston (†430) a keresztség szentsége mellett az Eucharisztia szentségét is hangsúlyozza. Krisztus titokzatos testébe először a keresztség kapcsolt be, de az Eucharisztia vétele az, amely ebben az élő egységben megtart, hiszen növeli bennünk azt a lelkületet, amely Jézus Krisztusban is megvolt. Hangsúlyozza, hogy az Eucharisztia nemcsak Krisztus valóságos testét jelenti, hanem az Egyházat is, hiszen ez a szentség az egység jele és a szeretet köteléke.

Később *a középkorban* éles viták folytak arról, hogyan is kell értelmezni Krisztus jelenlétét az Eucharisztiában. Két pólus között ingadozott a vélemény: az egyik csoport azt állította, hogy az eucharisztikus test azonos Jézus történeti testével; a másik úgy gondolta, hogy csak jelképe, hasonlatossága a történeti testnek. A vitára a végleges választ az

Leonardo da Vinci vázlatai az Utolsó vacsora című freskóhoz

arisztotelészi filozófiából vett transsubstantiatio tana adta meg. Az arisztotelészi filozófiai fogalmak segítettek megkülönböztetni a substantiát és az akcidenseket: a dolgok lényegét és a járulékait. Vagyis a kenyér lényege (substantiája) átváltozik, de korábbi járulékai (akcidensei) megmaradnak (íz, szín, stb.), és szentségi jelként szolgálnak. Tehát a szentségi jel: a szentség anyaga, a búzából készült kenyér és a szőlőből készült bor.

Aquinoi Szent Tamás (†1274) részletesen kidolgozta és tisztázta a kenyér és a bor átváltoztatásának hogyanját, a transsubstantiatio tanát.

A reformáció korabeli viták is jelentősen meghatározták az Eucharisztia teológiájának fejlődését. A Trentói Zsinat (1545) három dokumentumban foglalta össze az Eucharisztiáról szóló katolikus tanítást. Kifejtette Krisztus valóságos jelenlétét: „*…az Oltáriszentségben igazán, valóságosan és szubsztanciálisan jelen van a mi Urunk, Jézus Krisztus teste és vére együtt az ő lelkével és istenségével…*” A zsinat különbséget tett a szentségi jelenlét és a feltámadt Krisztus létmódja között: az Eucharisztiában Krisztus szentségileg van jelen számunkra az Ő lényegével, Ő a testét adja nekünk, a kenyér és a bor színében, az átváltoztatott ostyákban, melyek az átváltoztatás hatására lesznek Krisztus testévé és vérévé.

Egészen *a II. Vatikáni Zsinatig* (1962-65) az Eucharisztia hangsúlya leginkább a szentségen, a valóságos jelenléten és az áldozati jellegen volt. X. Pius pápának köszönhetően a hangsúly újra, − mint a kezdetekben −, az Egyház liturgikus és szentségi életének központja felé tolódott. Habár a II. Vatikáni Zsinat nem adott ki önálló dokumentumot az Eucharisztiáról, mégis a zsinat valamennyi dokumentuma beszél róla. Leggyakrabban azt hangsúlyozza, hogy „*az Eucharisztia ünneplése csúcs és forrás (culmen et fons) az Egyház életében, hiszen az Eucharisztiában benne van az Egyház egész kegyelmi gazdagsága*.” Tehát az Eucharisztia keresztény életünk forrása és csúcsa, megünneplése pedig a cselekményre, vagyis a szentmisére irányul. Általa növekszik, épül és gazdagodik az Egyház egysége, általa lesz igazi közösség (communio, koinónia).

Az Eucharisztia gyakori vétele még inkább közelebb von minket Istenhez. Bátran járuljunk a vételéhez, ha nincs halálos bűnünk, súlyos bűneinket pedig letettük az irgalmas Atya lába elé (meggyóntunk) és kellően, tiszta szívvel felkészültünk a szentség vételre, befogadására. Így szentelődünk meg, és az életszentség fokán egyre közelebb jutunk Mennyei Atyánkhoz.

„*Uram nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj, hanem csak egy szóval mondd és meggyógyul az én lelkem.*”

Horváth Péter

Felhasznált irodalom:
DOLHAI L., *Az Eucharisztia teológiája*, Szent István Társulat, Budapest 2018.; *Katolikus Egyház Katekizmusa*, Szent István Társulat, Budapest, 2002.; *A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai*, Szent István Társulat, Budapest 2000.; DENZINGER, H.−HÜNERMANN, P., *Hitvallások és az Egyház Tanítóhivatalának megnyilatkozásai*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.

A népi gregorián ének beillesztése napjaink szentmiséibe

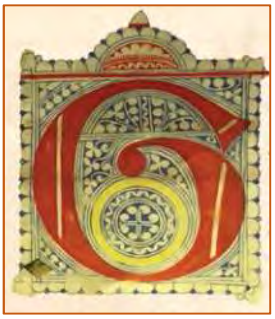

Leginkább Dunaharaszti nagytemplomának hívő közössége számára feltűnhetett, hogy az elmúlt évek folyamán mind gyakrabban igyekszem a szentmisék részévé tenni a népi gregorián énekanyag egy részét. Úgy gondolom, ez nagy lehetőség arra, hogy az egyébként általam is szeretett és sokra tartott népéneki kincsink mellett ilyen téren is bővüljön liturgiánk énektára. Emellett nem kevésbé fontos szempont, hogy a szentmisei énekanyag az adott ünnep vagy ünnepkör evangéliumának, illetve olvasmányának és szentleckéjének mondanivalójával lehető legjobb kontextusban tudjon lenni.

A gregorián kezdő énekek, vagyis az „introitus” szövegei gyakorlatilag a misekönyvből vannak megzenésítve ugyanúgy, ahogy a liturgikus áldozási zsoltár (vagy ének), aminek latin neve „communio”.

A gregorián ének a liturgiában született, nem más, mint maga az énekelt liturgia. Fénykorában a liturgia mindenestől énekelt volt: az imádságok, az olvasmányok, a zsoltárok, a cselekményeket kísérő énekek mind a liturgikus műfajok kívánalmai szerint énekelve hangzottak el. Ezért a gregoriánum

1) a liturgia szövegeit szólaltatja meg;
2) liturgikus műfajokra oszlik;
3) a liturgia által megszabott előadókhoz (pap, segédkezők, olvasók, kórus, teljes gyülekezet) alkalmazkodik.

A római liturgia két fő szertartása: a mise és a zsolozsma. Ezt kiegészítik a szentségek, a körmenetek, s néhány egyéb szertartás, melyek azonban nagyrészt a két főrészből veszik énekeiket.

Fontosnak tartom, hogy olyan típusdallamokat alkalmazzak, melyek könnyebben énekelhetők és nem tartalmaznak túlságosan sok hajlítást, így a hívek számára is énekelhető legyen, ne csak énekeseknek vagy énekkarnak hosszas betanítás után. Példaként említhetném az áldozáskor énekelhető „Ízleljétek és lássátok” kezdetű zsoltár részletet, melynek szép dallama mellett a szövege is elmélkedésre tud indítani minket az áldozás második felében vagy az után.

A kezdésre énekelt introitust pedig a harangszó alatt megelőzheti mintegy a szentmisére való ráhangolódásként a gyülekező ének, amely lehet a hagyományosan énekelt népének, sőt kibővíthetjük annak olyan versszakaival is, amelyeket a liturgikus reform óta nem használunk manapság már. Így nem vész el a népének sem, sőt többet is énekelhetünk, imádkozhatunk.

Természetesen az egész szentmisét végig lehetne énekelni kizárólag gregorián énekanyaggal, tekintve, hogy a szentmise hivatalos éneke a gregorián, de nagyon fontosnak tartom a nép énekét, különben az énekes imádságos bekapcsolódásra nem volna lehetőségük a híveknek. Fontos egyfajta egyensúlyra törekedni, hogy az énekek változatosak és lehetőleg igényesek is legyenek s ne csak népénekből vagy kizárólag gregorián zenéből álljanak.

Nagy István
kántor

„Amit e legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek.” (Mt 25,40)

Autómentő

Kora tavasszal, egy napos szombat délután, Hűvösvölgybe kirándultunk. Mire a gyermekvasúttal visszaértünk az állomásra, már sötétedett és egyre hidegebb lett. Igyekeztünk a parkolóhoz, beültünk az autóba, s indultunk volna, ha… A kocsi nem mozdult. Segítségkérés, telefonálás, ahogy ez lenni szokott. Míg jött a segítség unokámért és édesanyjáért, labdáztunk, védekezve a hideg ellen. Majd megérkezett az én *segítségem* is, egy fiatal autómentős. Bemutatkozás után rögtön beparancsolt a meleg autójába, mondván: „Maga már nagyon fázhat!” Elvégzett mindent, indultunk. Közben elővette az ennivalóját, megosztotta velem. Ettünk, beszélgettünk kocsiról, unokáról, egészségről. Egyszer csak megszólal: „Magát majd megsegítik Odafentről!” Közben megérkezünk haza, minden segítséget nélkülözve biztonságba helyezi az autót (kerítésen belülre betolja), majd fizetnék. Nem fogadja el az előre megbeszélt összeget, a kevésnél is kevesebbet kér, majd indul vissza Pestre. (Szombat este 10 óra!) Másnapi szentmisémet érte és beteg édesanyjáért ajánlottam fel.

SZENTMISÉINK RENDJE:
Taksony
Szent Anna templom
vasárnap ½ 9 óra,
hétköznap hétfőn és pénteken,
valamint szombat este 6 óra,
kedd reggel 8 óra
Dunaharaszti
Szent István plébániatemplom
vasárnap
reggel 7 óra és de ½ 11 óra,
hétköznap hétfőtől csütörtökig
reggel 7 óra,
elsőpénteken este ½ 5 óra
Ligeti Szent Imre kápolna
vasárnap de ½ 10 óra,
pénteken reggel 7 óra,
szombaton este ½ 6 óra

***

Fogadóóra:
A dunaharaszti Főplébánián
szerdán du 4-6 óráig
(kivéve ünnepek)

Gyógyszertárban

Egy ismerősöm elkapott egy csúnya vírust, ezért gyógyszertárba kellett mennem. A patikus hölgynek mondom, mit szeretnék. Nagyon készséges volt, keresett, telefonált, de sajnálatomra közölte: „Van, de sajnos nem bonthatja meg a csomagot.” Már indulnék, amikor utánam szól: „Várjon, ha elviszi a felét, a másikat én átveszem!”Megegyeztünk. Nem tudom, szüksége volt-e rá mostanában, de azt igen, hogy nemcsak kiszolgálni, de segíteni is akart!

Vonaton

Kerékpártúrát szerveztünk a környéken hat éves unokámmal. Mivel jól bírta az utat, eljutottunk a tavak mentén a délegyházi vasútállomáshoz. Éppen jött egy általunk nagyon kedvelt „szépvonat”. Felmerült bennem, mi lenne, ha egy ilyennel utazhatnánk mi is haza, hisz erre könnyen felrakhatjuk a kerékpárokat. A vonat indítása után odafordultam az állomásfőnökhöz, hogy mikor jön legközelebb egy ilyen szerelvény. Ő készségesen megszervezte, hogyan utazhatunk a legkevesebb várakozással: ötletet adott, hogy ha egy megállót megyünk lefelé, még a tavakat is láthatjuk, öt perc múlva jön vissza a vonat. Felsegített minket felszálláskor, jó utat kívánt. A kalauz és az utasok is segítő szándékkal, mosolyogva kérdezték úticélunkat és velünk örültek. Így a kerékpározás mellett kellemes vonatozásban volt részünk. A napot finom fagyival zártuk, mellyel szívesen megkínáltam volna kedves segítőinket is!

Aluljáróban

Hosszú pesti ügyintézés után éhesen, fáradtan siettem át az aluljárón. Közben arról ábrándoztam, eszek valami finomat, gondoltam ezután már jár nekem is! Emlékszem, rántott húsra vágytam, amikor megütötte fülemet egy panaszos hang. „Éhes vagyok!” Igyekeztem elmenni előtte, hisz gondoltam, úgyis pénzt akar majd. Pár lépésre finom péksüteményillat csapta meg orromat. Hátha tényleg éhes? – jött a sugallat és vettem egy zacskó friss pogácsát. Visszamentem a hölgyhöz, megkínáltam. Félszegen vett egy szemet és hálálkodott. Kezébe nyomtam az egész zacskót és tovább akartam menni, mire ő: „Köszönöm, de a többi a magáé, maga is éhes, nagyon köszönöm!” Kivettem egy darabot, a többit nagy nehezen elfogadta. Még a lépcsőfeljárón is hallottam: „Az Isten áldja meg! Köszönöm!” S én már nem akartam se rántott húst, sem egyebet, az ő boldogsága betöltött engem is.

Köszönöm mindezeket, Uram!

(Czifra Lászlóné)

Képek – William Biscombe Gardner: Tavasz és Alfred Sisley: Tavasz Veneux-ben című művei

Kilencven éves a Vatikán

Kilencven évvel ezelőtt, 1929. február 11-én jött létre a lateráni egyezmény, melyet III. Viktor Emánuel, olasz király nevében a Duce, Benito Mussolini és XII. Pius, akkori egyházfő képviseletében Pietro Gasparri bíboros államtitkár írtak alá. Az egyezmény véget vetett a pápák vatikáni fogságának és lezárt egy közel hatvan évig tartó vitát, rendezte a Szentszék és Olaszország egymáshoz való viszonyát. Ezzel megalakult, a pápai állam jogutódjaként, a ma ismert Vatikánvárosi Állam (Status Civitatis Vaticanae).

*

A Vatikán név a latin Vatikán-hegyből származik, melynek egy részén az állam fekszik. Az elnevezés az *ager vaticanus* kifejezésből származik, a nevet az ókori rómaiak használták az akkor még ezen helyen terülő mocsaras, lakatlan területre. Caligula császár idején kezdődtek itt az építkezések, aki egy versenykocsipályát terveztetett, amit később Nero fejezett be. A Szent Péter téren álló mai obeliszk eredetije ezen pálya közepén állt, Nero hozatta be Egyiptomból. Később ez a hely lett sok mártír halálának helyszíne, itt feszítették keresztre Szent Péter apostolt is. Az apostolt a versenypályától északra, egy mellékút mellett húzódó temetőben temették el, ahol később épült324-326-

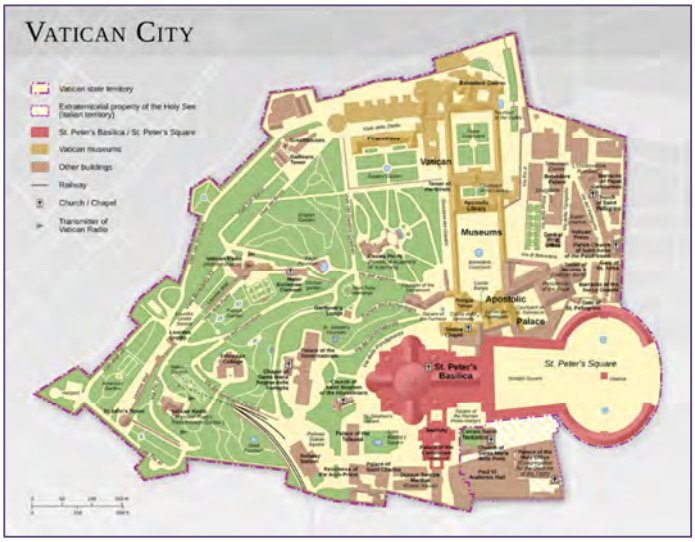

ban az első templom, a konstantinusi bazilika.

Maga a pápai állam, ami a mindenkori pápa világi hatalmát megtestesítette, 756-ban jött létre, amikor Kis Pipin frank uralkodó bőkezű adományokkal egészítette ki a Római Egyházmegye meglévő birtokait. Ez a pápai világi fejedelemség egészen 1870-ig fennmaradt. Nagyságát mutatja, hogy a XIX. század közepén még tengertől tengerig futó területtel és hárommillió alattvalóval rendelkezett. Ebben az időben a pápák inkább a Lateráni- vagy a Quirinale-palotában laktak.

A pápaságot Napóleon szüntette meg. Katonái 1808-ban körülfogták a pápa rezidenciáját, és hat ágyút szögeztek a lakosztályára. A császár fél év múlva rendeletileg megszüntette a Pápai államot, Rómát és környékét pedig Franciaországhoz csatolta. Európa uralkodói mindezt ölbe tett kézzel nézték végig. A bécsi kongresszus végül Napóleon bukása után restaurálta ugyan az államot, ami így egy darabig épen maradhatott. Ám az Itália egységéért küzdő szárd csapatok 1859–1860-ban a pápai állam északi részét elfoglalták, és az 1861-ben kikiáltott Olasz Királysághoz csatolták. 1870-ben Rómára is kiterjesztették hatalmukat, és a mai Vatikán kivételével az egész várost beolvasztották az Olasz Királyságba, amelynek 1871-től Róma lett a fővárosa.

Ezt követte „a pápák vatikáni fogságának időszaka”, amely csaknem hat évtizedig tartott, a lateráni egyezményt megelőzően. Az ekkor szolgáló pápák ugyanis erkölcsileg a „Vatikán foglyának” tekintették magukat, s bezárkóztak abba a palotakomplexumba, ami napjainkban az Egyházi Állam központját képezi. A következő fél évszázadban csak egyetlen alkalommal hagyta el a Vatikánt az aktuális egyházfő, 1915-ben, egy nagyerejű földrengés miatt. Ebben az időszakban a pápa kiközösítés terhe mellett sokáig azt is megtiltotta a hithű katolikusoknak, hogy szavazzanak az olasz parlamenti választásokon.

Az első lépés a kiegyezés felé 1870-ben történt, mikor a kormány jelentős összegű kárpótlást kínált az egyházfőnek, ám azt a Szentszék nem fogadta el. Hosszabb szünet után, az 1920-as évek második felében kezdődtek újra a tárgyalások, XI. Pius pápa, akkori válságos anyagi helyzete miatt, engedett a Mussolininek. Másik ok volt, hogy bár Mussolini eleinte kifejezetten katolikusellenes volt, és inkább a pogányság felélesztését hirdette, 1922-es hatalomra jutása után XI. Pius pápa mégis azt az erős vezetőt látta benne, aki fellép a kommunistákkal és a liberálisokkal szemben. A párbeszédet az akkor még bíboros, későbbi XII. Pius bonyolította.

Végül, három év alkudozás eredményeképpen született meg kompromisszumként a lateráni egyezmény. A szerződés három részből állt: egy politikai és egy gazdasági egyezményt, illetve egy konkordátumot tartalmazott. Ennek értelmében az olasz vezetés elismerte a Vatikán szuvereni-

tását és a szabad pápaválasztást, emellett Rómát Olaszország fővárosának nyilvánították. Az egyezmény felsorolta, hogy a Vatikánon kívül mely birtokok, illetve épületek maradtak az Egyházi Állam birtokában: az olasz fél a pápa tulajdonjogát huszonhárom római ingatlan, zömében templomok, paloták, illetve az egyház kezében lévő médiumok, például a Vatikáni Rádió épülete felett ismerte el, a fontosabb birtokok közül pedig például a Castel Gandolfó-i nyári palotát és a főváros katakombáit is.

A Vatikán semlegességet vállalt a nemzetközi kérdésekben, cserébe Olaszország államvallásának ismerte el a katolicizmust. A pápa 750 millió lírát, illetve 1 milliárd líra értékű államkötvényt kapott kárpótlásul, ami nem volt ugyan „nagylelkű” ajánlat, de XII. Pius pápa nem volt hajlandó anyagi javakért cserébe feláldozni a Vatikán teljes szuverenitását. A konkordátum részletes szabályokat adott a Szentszék és az olasz állam kapcsolatára. Mussolini (hivatalosan III. Viktor Emánuel) garantálta az Egyházi Állam védelmét, engedélyezte a szabad misézést, eltörölte a korábban hozott egyházellenes törvényeket és a Szentszék kizárólagos befolyása alá rendelte a házassági ügyeket. Az iskolákban kötelezővé tették a katolikus hitoktatást, viszont megtiltotta a papok politikai szerepvállalását, szigorú kritériumoknak vetette alá az olasz klerikusok kiválasztását. Az egyezményt az 1947. évi köztársasági alkotmány is megerősítette, így a lateráni egyezmény, az 1984. évi módosítások (például a katolikus vallás államvallási státusának megszüntetése), máig meghatározza az Egyházi Állam jogi helyzetét.

A negyvennégy hektáron terülő, ezzel a világon a legkisebb alapterületű Vatikán államformája teokratikus, választásos abszolút monarchia. Az államot teljesen körülveszi Róma, az olaszok fővárosa. A Tevere folyó jobb partjától nem messze, egy kisebb magaslaton terül el. Éghajlata mediterrán, köszönhetően, hogy nem fekszik messze az olasz tengerparttól. Területét a Szent Péter teret leszámítva, falak veszik körül. Hat kapun lehet bejutni: a Harangok árkádja alatt, a Bronz kapun, ami az Apostoli Palota hivatalos bejárata, a Szent Anna kapun, ami a legforgalmasabb bejárat, a Szent Hivatal bejáratán keresztül, a Perugino kapun, ami a vasútállomásra vezet és a Vatikáni Múzeum bejáratán keresztül. A nyitott Szent Péter térre általában mindenki szabadon bemehet, ám sajátos joghatósági viszonyai jelzik, hogy a teret a szokásos rend szerint olasz rendőrök vigyázzák, noha az a Vatikánhoz tartozik. Mivel más országok vatikáni nagykövetségei nem férnének el a Vatikánban, azok is a városállamon kívül működnek, így például olasz nagykövetségük is Olaszországban van.

Államfője a mindenkori pápa, akit törvényhozói, végrehajtói és bíráskodási teljhatalom illet meg. Széküresedéskor ez a bíborosi testületre száll. Az állam alaptörvénye szerint működik, első alaptörvényét 1929. június 7-én bocsátotta ki XI. Piusz pápa, majd ezt II. János Pál pápa 2000. november 26-án módosította. Létrejöttének célja, hogy az Apostoli Szentszéknek, mint a katolikus egyház legfőbb hatóságának biztosítsa „az abszolút és látható függetlenséget és nemzetközi téren vitathatatlan szuverenitást garantáljon neki”, ezzel lényegében a Szentszék és a katolikus egyház függetlenségének eszköze.

Az állam törvényhozói hatalmát a pápa nevében a Vatikánvárosi Állam Pápai Bizottsága gyakorolja, melynek tagjait öt évre nevezik ki. A bizottság elnöke egyben a végrehajtó hatalmat gyakorló Vatikánvárosi Állam Kormányzóságának elnöke is. A Kormányzóság számos hivatalt irányít, melyek az állam műszaki, távközlési, gazdálkodási, személyzeti, egészségügyi, biztonsági és turisztikai ügyeiért felelősek. Hozzá tartozik a Vatikáni Múzeum és a Pápai Csendőrség is. Az állami vezetői posztokat egyháziak töltik be, míg a középvezetők és az alkalmazottak jellemzően vi-

lágiak. Ugyan a Vatikán saját nemzetközi jogalanyisága megvan, a nemzetközi kapcsolatokban csak korlátozottan vesz részt, nemzetközi képviseletét az Apostoli Szentszék látja el.

Az állam hivatalos nyelve a latin. Népessége alig nyolcszáz fő, többségük olasz, melyből kevesebb, mint hatszázan

rendelkeznek állampolgársággal. Az állampolgárok mintegy fele azonban nem a városállam területén lakik, hanem szolgálatot teljesítenek a világ más országaiban. Az állampolgárság intézménye itt nem a születés, a származás, vagy a lakóhelyből származtatott jog, és csak a vatikáni hivatali megbízásig van érvényben. A lakosság háromnegyede egyházi személy, és a svájci gárdisták miatt arányaiban itt a legnagyobb a világon a hadsereg.

A Vatikánvárosi Államnak van saját zászlaja és himnusza, vasútja, rádiója, az 1931-től működő Radio Vaticana, önálló újságja, a L'Osservatore Romano, áramtermelő rendszere, sportegyesülete és bankja is. Hivatalos pénzneme az euro, amit kis mennyiségben saját maga bocsájt ki. Ezek az érmék, ritkaságuk miatt, a névérték ötvenszeresét is érhetik. Pénzügyi egyezmény van érvényben a városállam és Olaszország között, melynek értelmében az olaszországi hivatalos pénznemet alkalmazza a Vatikán is. Emellett saját vasútállomása is van, mely kapcsolatban áll az olasz vasúthálózattal. A vasút kapuját, melyet csak akkor nyitnak ki, ha vonat gördül be az egyik vágányra a kettő közül, XI. Piusz pápa címere díszíti. Az államnak saját repülőgép leszállópályája is van, ahonnan főként a Szentatya és a Svájci Gárda utazik, de ritkán magángépet is fogadnak. Az állami bevételek nagy része nem adókból, hanem főleg szuvenírekből és a múzeumi belépőkből származnak.

A Vatikán területéről több művészettörténeti értelemben vett műemlék került a Világörökségi Listára. Az egyik az államhoz és Olaszországhoz egyaránt tartozó Róma város történelmi központja, a Vatikán területen kívüli birtokai és a San Paolo fuori le mura-bazilika. A város történelmi központjának legfontosabb Vatikánhoz tartozó műemlékei a lateráni épületegyüttes, a Santa Maria Maggiore-bazilika és a San Paolo fuori le mu-

ra bazilikák, a Palazzo Propaganda Fide, a Palazzo Maffei és a Palazzo del Sant Uffizi, Emellett felkerültek a listára a Szent Péter-bazilika, a Szent Péter tér és a Vatikáni Palota is. A Szent Péter-bazilika építése 1506-ban, II. Gyula pápa idejében kezdődött és csak 1667-ben fejeződött be. A kor leghíresebb művészei, Bramante, Michelangelo, Raffaello és Bernini dolgoztak rajta. A bazilika előtti kettős oszlopsorral határolt azonos nevű tér Bernini tervei szerint épült a XVII. század közepén. A tér közepén álló obeliszk egyben napóra is. A Vatikáni Palota szintén hosszú építkezési folyamat eredménye, hiszen a középkortól kezdve az egymást követő pápák mind igyekeztek hozzáadni elődeik munkájához, így változtatva a palota épületén. Az épületegyüttes a pápa hivatalos rezidenciája, emellett itt találhatók a Vatikáni Múzeumok, amelyeknek legismertebb része a Sixtus-kápolna Michelangelo freskóival.

A lateráni egyezmény megkötésének a római Via della Conciliazione, a „Kiengesztelődés útja” állít emléket. Az Angyalvártól a Szent Péter térig vezető sugárutat régi háztömbök elbontásával 1936-ban kezdték kialakítani, majd az 1950-es szentév során adták át. Az út tájolása jelképes, Olaszország fővárosát kapcsolja össze a Vatikánvárosi Állammal, így emlékeztet minket ma is a kettőjük közti megbékélésre.

Ráthi Marianna

„Ha Krisztus él és benne lakik a szívünkben, akkor azt is engednünk kell, hogy láthatóvá váljon, ne rejtsük el, hogy cselekedjen bennünk.” (Ferenc pápa)

Dunaharaszti Szent Erzsébet Karitász

Kik vagyunk?

Az istenszeretetben gyökerező felebaráti szeretet elsődlegesen minden egyes hívő feladata, ugyanakkor az egész egyházi közösség feladata is minden szinten: a helyi közösségektől kezdve a részegyházakon (egyházmegyéken) át az egész világegyházig. Az Egyháznak mint közösségnek is gyakorolnia kell a szeretetet. Ez viszont megköveteli, hogy a szeretetnek meglegyenek a szervezetei ahhoz, hogy a közösségi szolgálatot rendezetten tudja végezni (mondja XVI. Benedek pápa *Deus caritas est* kezdetű enciklikája a keresztény szeretetről). A **karitász** tehát egyszerre **mozgalom** és **intézmény**. Ezáltal ez a mozgalom a karitász, amelyben önkéntesek dolgoznak és intézmény, amely a Katolikus Egyház hivatalos segélyszervezeteként a munkához szükséges kereteket adja meg.

A **Katolikus Karitász** egyházi jogi személyiségű, közcélú **humanitárius világszervezet**, amely **korra, nemre, felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül segíti** a rászorulókat szociális, egészségügyi intézmények fenntartása és különböző segélyprogramok, akciók útján. Munkánkat a nagy nemzetközi segélyszervezet által kidolgozott és elfogadott alapelvek, szabványok határozzák meg. Legfontosabbnak azt tartjuk, hogy a karitász-hálózatban dolgozó önkéntes és hivatásos munkatársak **személyes szeretete** jusson el az általunk támogatott emberekhez. Mindig elemi erővel üt szíven bennünket, hogy milyen körülmények között növekednek kisgyerekek. De az is, hogy milyen elszigeteltségben élnek emberek. A karitászszolgálat nem gyakorolható az önkéntesség szelleme nélkül. Értékorientáltak vagyunk, vagyis semmit sem vállalunk érdekből, csak azért, hogy jó színben tűnjünk fel. Istenszeretet nem létezik emberszolgálat nélkül. Az embernek elsősorban emberre van szüksége, s nem arra, amit a másik embertől kap. A szeretet nyelve tanulható. *„Sem az ima, sem áldozat nem ér semmit Isten előtt, ha nem kíséri szeretet.”* (Páli Szent Vince)

Ön hogyan segítene?

- Nagyon fontos és nélkülözhetetlen a társadalmi **szolidaritás.** Egyébként azt tapasztaltuk, hogy mi magyarok igazán szolidáris érzésű nemzet vagyunk! A szeretetszolgálatot itt, a Dunaharaszti Szent Erzsébet Karitászban k**özösségben gyakoroljuk** és ebbe a közösségbe szeretettel várjuk a hasonló lelkületű érdeklődőket, *csak azokat*, akik a szeretetet cselekvő módon, életvitelszerűen és közösségben szeretnék gyakorolni. Havonta, utolsó pénteken 17.00-tól a Főplébánián a hittanteremben találkozunk. Az Úr megmozgatja sok nagylelkű ember szívét, hogy együtt működjenek velünk, és az Úr felébreszti a szolgálat iránti vágyat is. Ha szükséget lát, kérünk, jelezze!
- A Fő úti templom sekrestyéjében a jószívű híveknek állandóan **rendelkezésre áll tartósélelmiszer: ha koldus kéreget a templom előtt**, **tessék jószívvel adni az élelmiszerből**. A mi kezünk lehet így Jézus keze. Ami biztatást kapunk jóra a prédikációban, rögtön meg is valósíthatjuk a rászoruló, éhező felé irgalmasságot gyakorolva.
  Mi, a karitász mindig frissítjük, illetve feltöltjük a készletet.
- Köszönjük **Gintner Orsolyának** a – 2018 karácsonyára – egy nagycsaládnak felajánlott komplett számítógépet és megköszönjük **Szórádi Zoltánné Posztobányiné Aranka** ajándékát a karácsonyi csomagokba!
- Köszönjük szépen a Dózsa György úti *Filléres Dh. Kft.* tulajdonosának, **Frontonné Nusika** kedvezményes húsvéti vászontáska hozzájárulását – amelyekbe csomagoltuk a nagyböjtben gyűjtött élelmiszereket!

A Szent Imre Egyházközség 180 kg-nyi, a Szent István Egyházközség 487 kg-nyi tartósélelmiszert adományozott a nagyböjti gyűjtés alkalmával (ez az élelmiszermennyiség: olaj, csoki, kávé, kakaó, só, rizs, ételpor, hüvelyesek, édesség, lekvár, puding, tea és lisztféleségeket tartalmaz).

Köszönjük a gyűjtést a rászorulók nevében, valamint az élelmiszerszállítást Ligetről és a Szent István templomból a karitászházba! A hívek apraja-nagyja,

fiatalok is részt vállaltak ebből a szép feladatból. Nekünk nagyon sokat segítettek!

Reméljük, hogy örömet szereznek ezzel azoknak, akik majd megkapják húsvétra az egyházközségek adományát – 38 nagycsalád, 36 egyedülálló – számukra biztosan sok jót hoz húsvét ünnepe.

Köszönjük a nagyböjti élelmiszergyűjtést mindkét egyházközségben!

Az **Idősek Napja május 12-én 15 órakor** AZ IDŐS KORÚAKÉRT ÉS A KARITÁSZÉRT FELAJÁNLOTT SZENTMISÉVEL kezdődik a Szent István templomban, majd teadélután során a plébánián Juhász Ágnes haraszti írónő köszönti Önöket, mely után közösen megtekintünk a rózsafűzér imáról egy rendkívüli filmet. Szívesen elhozzuk gépkocsival azokat, akiknek a közlekedés nehézséget jelent, mindkét templomban fel lehet iratkozni a sekrestyében. Várjuk az érdeklődőket szeretettel!

Pénzügyi beszámolónk 2018-ról:
Bevételek

A karitászcsoport bevételi lehetőségei:
Maradvány 2017-ről **499.753 Ft**
Szent Antal persely teljes bevétele 2018-ban: 230.665 Ft
adomány 2018-ban: 50.000 Ft
jótékonysági rendezvények bevételei 2018-ban: 70.920 Ft
egyéb bevétel 2018-ban: 1.136.045 Ft
Bevételek összesen 2018-ban: **1.987.383 Ft**

Kiadások

segélyezés helyben: 735.570 Ft
segítség katasztrófában: 0 Ft
fenntartási költségek: 7.350 Ft (kulcsmásolás, bélyegző készítés)
egyéb : 879.584 Ft
Kiadások összesen 2018-ban: **1.622.504 Ft**
Átvitt összeg, amely a 2019-as évben rendelkezésre áll: **364.879 Ft**

Bevételek részletezve
Adomány*:* Fajta János: 50.000 Ft. **Egyéb bevétel**: **Szent Erzsébet napi gyűjtés** 40.000 + 40.000 = 80.000, **önkormányzati támogatás** a karitász-gyerektáborra: 330.000, **Szent István Plébániától** (tüzelőre és számla elmaradásokra): 500.000, + karitász-táborra **templomi gyűjtés**: 81.345, + karitász-tábor (**szülők hozzájárulása**): 144.700 Ft

Kiadások részletezve:
Segélyezés helyben: 13 fagyoskodó gyermekes családnak 10 q tüzelőt vásároltunk 568.000 Ft-ért (ebből 500.000 Ft-ot a Főplébánia adott a Vodafone bérleti díjából); a karitász által kifizetett közmű számlák rászorulóknak: Elmű számla: 40.142, vízmű számla: 27.504, Magyar Nemzeti Vagyonkezelő: 32.784, látásjavító szemüveg készíttetése két rászoruló kislánynak: 67.140 Ft; **egyéb**: konzervek és zacskós levesek vásárlása (készlet-feltöltés: koldusoknak adható élelmiszer a Fő úti templomban): 9.083, karácsonyi csomagokhoz könyvek: 24.000, szatyor: 840, étel: 391.084, gyerektábor: 338.877, mosógép vásárlás; 21.000, beiskolázáshoz füzetcsomagok és egyebek: 81.200, Fajta János adományozónknak Kanadába Krisztus fénye újságok feladási postaköltsége: 13.500 Ft.
Természetbeni segítségnyújtás: ágy, gáztűzhely, kályha, centrifuga, hűtőgép.

- Minden hónapban a **második csütörtökön 16.00 órától tartjuk Játékdélután** című rendezvényünket – közösen a Dunaharaszti Környezetbarátok Egyesületével – a Dunaharaszti Városi Könyvtárban. Sokféle függőség van (drog, függőség a másik embertől, az alkoholtól, az online világtól; ezek butítanak, ám a kreativitás épít). Célunk, hogy a gyermekek ismét fölfedezzék – a túlzásba vitt virtuális világ megtapasztalása mellett – a kézműveskedés, a kötetlen és személyes játék élvezetét és hogy jobban megismerjék egymást is. Valós élményt adunk egy virtuális világban. Ez segít nekik az életben való eligazodásban, és abban is, hogy fejlesszék ügyességüket abban, hogy ha átélnek szép pillanatokat, akkor a jó megszülessék a lelkükben és előbújjék kis szívükből. Ez talán azt jelenti, hogy gyökereket és szárnyakat adunk nekik. Azzal teszi a szülő a legnagyobb jót a gyermekének, ha odavezeti őt arra a helyre, ahol ez a „csoda” megtörténik! **Kézműveskedéssel vár a könyvtár!**

- Már hirdetjük, hogy az **ingyenes karitásztábor augusztus 5 (hétfő) – 9. (péntek) időszakban, naponta 7-től 16 óráig kerül megrendezésre. Jelentkezési lapot húsvét után lehet kérni, majd kérjük kitölteni és leadni** Gintner Orsolya hitoktatónak és a karitásztagoknak. **Táborépítés augusztus 03-án, 16 órakor. Táborzárás augusztus 09-én 15 órakor.** Okvetlenül számítunk a szülők segítségére: amilyen praktikus, élménygazdag tábort készítünk elő, olyan élménygazdag lesz a gyermekeknek az egy hét! Önökön is múlik! Invitáljuk a szülőket – ha egy napra is, vagy rövidebb időre, jöjjenek el a táborba – lehet ismerkedni, részt vállalni az egyházközség egyik legkedvesebb programjában!

- Ruhaátvétel legközelebb május 31-én, utolsó pénteken lesz a karitászházban 16.00 és 17.00 óra között.

Február 7-én a karitászcsoport a könyvtár munkatársaival közösen – természetesen saját finanszírozással – megtekintette a *Corvinák budai műhelye* kiállítást az Országos Széchényi Könyvtárban egy vársétával, közös ebéddel egybekötve. A kiállítás pazar volt: külföldi könyvtárakból is kölcsönkért, fokozottan védett és felbecsülhetetlen értékű Corvinákat mutatott be. Láthattunk ezeréves imakönyvet, amelyet Mátyás király udvarában „restauráltak"; láttunk a budai műhelyben pergamenre írt-rajzolt-alkotott kódexeket is. Ezeknek a különlegesen díszített könyveknek csak egy iniciáléjuk (mondatkezdő betűjük) egy hónapig készült; és olyan ízléssel és művészi tökéllyel elkészített műremekek, amelyek sejteni engedik azt a széles látókörű és kulturálisan igen igényes uralkodót, aki létrehozta a Corvina Könyvtárat, amely páratlan volt egész Európában. Egyedül a Vatikáni Könyvtár előzte meg; a híres Mediciek könyvtára csak próbálta megközelíteni Mátyás király 2.500 kötetes könyvtárát. Úgy éreztük a tárlatvezetés és a kiállítás megtekintése után, hogy múltban élt honfitársaink tudtak csak igazán élni! Mindennek megadták a módját, nem rohantak, nem idegeskedtek. Odafigyeltek a környezetükre, odafigyeltek a használati tárgyaikra, odafigyeltek egymásra, odafigyeltek királyukra. Minden bizonnyal sok örömet leltek abban, ahogyan megalkották ezeket a „használati tárgyakat", amelyek még félezer év múltán is elvarázsolják a nézőt! Mátyás király reneszánsz könyvműhelyének az az üzenete számunkra, hogy mi, az utódok ismerjük meg és becsüljük történelmi múltunkat és legyünk mi is kulturálisan igényesek. (A fotók Kis Tiborné Éva munkái.) Kellemesen éreztük magunkat együtt: szép, emlékezetes élmény volt! Ez volt a karitász farsangi „mulatsága", valamint még közösen megnéztük a *Pál, Krisztus apostola* című, magyarul beszélő, amerikai filmet, amelyet szívből tudunk ajánlani másoknak is!

Áldott húsvéti ünnepeket kíván szeretettel
a Szent Erzsébet Karitász

Bálint Ágnes „vendégei" voltunk

Nagy örömmel fogadtam, hogy az óvodás gyerekeknek újra előveszik az óvó nénik a kedves régi mesefigurát, Mazsolát és Bálint Ágnes /Mazsola, Frakk, Vízipók, Elvarázsolt egérkisasszony stb. írója/ kedves meséjével is nevelik gyermekeinket. Így karácsonyi és névnapi kívánságként nálunk is ajándék lett ez a mesekönyv, és estéről estére olvassuk a kedves történeteket. S csodák csodája! A mai kisgyerekek is szívesen hallgatják, és a tanulságot is képesek levonni belőle.

A mesekönyv végén találtam rá az írónő emlékházának hirdetésére és elterveztünk egyik vasárnapra egy vecsési kirándulást.

Kedves jó Szülők, Nagyszülők! Ez egy gyerekparadicsom az emlékházzal, melyben játékmúzeumot alakítottak ki. A kertben megjelenik a Futrinka utca bájos házacskáival és bábla kóival. A róka menekülési útvonala egy földalatti csúszda, mely alagútban végződik, s amelyből a kimászó gyerekek a kerti kisvasúthoz jutnak. Sorolhatnám az érdekességeket, a gondosan ápolt kertben a rengeteg játékötletet, mely elsősorban az írónő leszármazottjainak köszönhető.

www.balintagnesemlekhaz.hu

Májusban Mesefesztivált szerveznek, ösztönözve a gyermekeket az olvasás örömének megízlelésére, illetve egyéni progra keretében minden hónap első vasárnapján látogatható.

Szép családi program lehet az Emlékház megtekintése! A közelben található a vecsési Irgalmas Jézus plébániatemplom is, ahol a krakkói kegykép nagyon szép másolata előtt rendszeresen imádkoznak a hívek.

(Czifra Lászlóné)

Nem azt keresem, ami nekem hasznos, hanem ami másoknak van javára, hogy üdvözüljenek. 1Kor 10,33

A KRISZTUSÉRT VALÓ ÉLET I.

Egy ember lelkületét igyekszem szavakkal megrajzolni: Szent Pál ő, Saul, aki a legnagyobb tanúságtevő, lángoló szavú tanító, az örömhír bölcs és kitartó, soha nem fáradó, szenvedélyes terjesztője. Krisztus urunk mindhalálig hűséges követője, küldötte, szolga, mindannyiunk szolgája.

Saul zsidó ember, aki ifjúságában komoly vallási nevelést kap, a farizeusi hagyományokat Jeruzsálemben sajátítja el. Ugyanakkor a korától elválaszthatatlan görög szellemiség sem idegen számára, amit aztán továbbfejleszt a görögrómai világgal való folyamatos kapcsolattartás során. Levelei alapján láthatjuk, hogy ismeri a görög filozófusok tanításait, sőt, érvelésének logikai felépítése is görög alapokat tükröz. Szent Pál levelei nem tekinthetők teológiai iratoknak, nem is magánlevelek, hanem címzetteik az apostoli munkának köszönhetően kialakult keresztény közösségek tagjai. Az apostol alaptanítása a halott és feltámadott Krisztus körül sűrűsödik, ugyanakkor alkalmazkodik és gazdagodik, fejlődik, hogy mindenkinek tudjon adni. Pál apostol teológiája a Szentlélek ösztönzésére fejlődött, aki elvezette őt a teljességre.

Az apostol görög szó, küldöttet jelent, s valóban, az apostolok Krisztus kiválasztottai, küldöttei, szorgalmas magvetők, akik, bár egyszerű emberek, sokféle megpróbáltatás közepette is, a Szentlélek erejével hatásos, tántoríthatatlan szószólóivá váltak az isteni Szónak.

Pál nyitott szívvel és füllel, fogékony és termékeny, érett lélekkel fogadta Krisztus meghívását. A közösségért, népéért való buzgóságát mutatja korábbi életvitele is, hiszen tudjuk, hogy Saul, a zsidó közösség isteni kinyilatkoztatáson alapuló, hagyományos vallási és életkereteit harciasan védelmezte. Kifelé forduló ember volt tehát, aki vállal szolgálatot, és meggyőződéséért akár áldozatot is. A krisztusi szeretet az, ami fordulópontot hoz ennek a kiválasztott embernek az életében, aki üldözőből lesz hűséges szolga (vö. ApCsel 9. fejezet).

Az Apostolok cselekedetei könyvben részletesen olvashatunk Pál apostol utazásairól, tetteiről, halált megvető elszántságáról. Nem fél ő semmi emberitől, egyetlen célja a krisztusi tanítás továbbadása, hogy aki megismeri és elfogadja azt, boldoguljon életében, üdvözüljön halálában. Leveleit olvasva pedig megragadnak bennünket ennek az embernek a megnyilvánulásai.

Szent Pál életműve hatalmas, működése vetette meg alapjait a Földközi tenger melléke, majd egész Európa, s a világ keresztény társadalmainak.

Öröksége világraszóló, lelkiekben, gyakorlatban őrá tanácsos tekintenünk, ha a magunk helyzetében, körülményei között életünket vinni, alakítani akarjuk. Kicsiben vagy nagyban ő lehet a helyes mérték.

Pál lelkületét mindenekelőtt jellemzi az alázat: levelei elején mindig Krisztus szolgájának nevezi magát.

Én ugyanis az utolsó vagyok az apostolok közt, s arra sem méltó, hogy apostolnak hívjanak, hiszen üldöztem az Isten egyházát. De Isten kegyelméből vagyok az, ami vagyok, s rám árasztott kegyelme nem maradt bennem hatástalan. Többet dolgoztam mindegyiküknél, igaz ugyan, hogy nem én, hanem az Isten kegyelme, amely velem van. (1Kor 15,9-10)

Jellemzi őt a hála kiválasztottságáért, küldöttségéért, s mindazokért, akiknél a tanúságtevés, a tanítás magvai jó talajra találnak.

Azóta, hogy értesültem Urunk Jézusba vetett hitetekről és minden szent iránt tanúsított szeretetetekről, mindig hálát adok értetek, és imádságomban újra meg újra megemlékezem rólatok. (Ef 1,15)

Fáradhatatlan ő, tekintet nélkül az értetlenségre, verejtékre, veszedelmekre, éhségre és szomjúságra, megvetésre és üldöztetésre. Hosszú utakat tesz meg szárazföldön és vízen, hogy tanítson, buzdítson, továbbadja az örömhírt, ápolja és erősítse a létrejött keresztény közösségeket.

A nehézségeket tűrő testben ugyanakkor költői lélek lakozik. Pál leveleinek nyelvezete megfog, meggyőz, gyönyörködtet. Senki a teremtények közül nem írt olyan zengő szavakkal a szeretetről, a szeretetről, mely Isten. (vö. 1Kor 13,1-13)

Egyszerű ember, mégis elméje a legteljesebb odaadással fogadja be Jézus Krisztust, és zengzetes, meggyőző szavakkal adja tovább nekünk az élményt, Krisztus megtapasztalását.

Elragadó egyéniség, olyan tanító, aki tanítványait önátadó szeretettel köti magához. Milyen változatosságot és türelmet mutat a példákban, meggyőzésben, ismertetésben, érvelésben! Mennyi energiát ad abba, hogy embertársainak megigazulását, megtérést szolgálja! Ékes szavakkal beszél az Istennek tetsző életről, a békességről, a megváltásról, a Krisztusban való megszentelődésről, az új emberről, aki Krisztusba öltözik. Gondozza a közösségeket, a családokat. Tanít fáradhatatlanul az irgalomról, kíméletről és szeretetről, erkölcsi és állapotbéli kötelességekről, példát mutat engedelmességre, áldozatos életre, szilárd reménységre Krisztusban, egészen Rómában elszenvedett vértanú haláláig.

Levelei a legszebb olvasmányok, melyek igen elragadó képet festenek a lánglelkű apostolról, akinek feltétel nélküli buzgósága tökéletes önmegtagadó életben nyilvánul meg. Pál Krisztust szolgálja, akit szeret.

Így jó élni. Ez a fajta lelkiség gazdagít, éltet, gyümölcsöztet bennünket. Az elsősorban másokért való élet gazdagságát ilyen forrásból meríthetjük, mert a lelki kincsek gyűjtésének legjobb módja, ha magunk adunk, a sokszor gátló megfontolásokat félretéve, Szent Pál módján, két kézzel, bőségesen mérve.

Koczka Tamásné

Képek – Bartolomeo Montagna: Szent Pál; Caravaggio: Szent Pál megtérése

Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Jn 3,16

Sokszor hallhatjuk azt a fogyasztói társadalomban élő embertől, más bölcsnek gondolt mondással, például a *csak a halál biztossal* együtt, hogy *egyszer élünk.* Így a Húsvét ünnepre való lelki készületben gyakran eszembe jutnak ezek a mondások. És úgy tűnik, számomra legalább is, hogy egyik sem állja ki az idők próbáját.

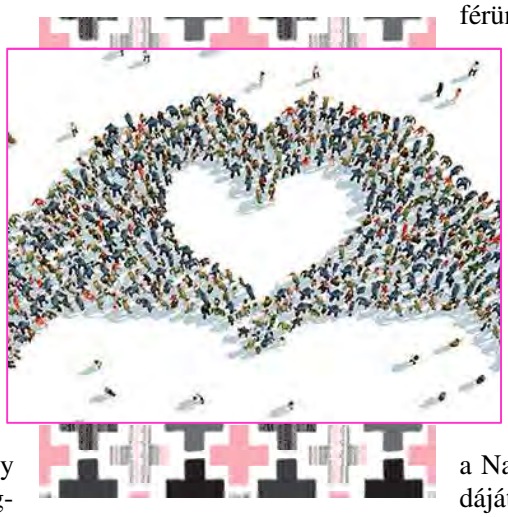

A fogyasztói magatartás sok ember jellemzőjévé vált. Válogatunk nemcsak az áruk között, egy szupermarketben, de szolgáltatások és a vallások egyes elemei között is. Ma már könnyen nyílik a kapu nagyon sok ismeret előtt. Az internet világában az ember, különböző vallásokból ezt azt megismerhet. Ha valami megtetszik, vagy érzelmileg megérinti, akkor azt kiemeli, de az egészet nem fogadja el. Ez a pillanatnyi érzékre irányuló vallásosság. Például, eljárok az egyik templomba, mert ott olyan „jófej" pap van, vagy egy másikba, mert ott olyan „klassz" a zene vagy az ének. Aztán néhány nap múlva már mégsem megyek, mert mehetek máshová vagy éppen akkor már más érdekel. És bizonyos, hogy ez a fajta, úgynevezett „élményorientált vallási tájékozódás, nem ismer felekezeti határokat.

„Az életet nem azért kell komolyan venni, mert elmúlik. Éppen fordítva, azért fontos, mert folytatódik, pontosabban beteljesedik" –. A keresztény élet már itt a földön az Istennel való személyes kapcsolat örömében telik, és ez teljesül be a halál után. A Húsvét titka a legnagyobb. *„Jézus Krisztus nem abban a feltámadásban kíván részesíteni minket, amelyben Lázárt, hanem abban, amiben ő részesült húsvétkor"*– adott választ Dr. Németh Norbert atya egy 2012-ben egy előadásában.

Okos telefonom már hetente „értesít" arról, hogy hány percet töltöttem képernyője előtt. Első alkalommal sokkolt a hír. Na, ez volt az a pont, amikor jellemet próbára tevő elhatározást fogadtam, felére csökkentem az „előtte" töltött időt. Helyette lemezt hallgatok, vagy a Szentírást olvasom naponta. Majdnem belefért az időtartamba egy Passio meghallgatása, a számomra szükséges időt elvettem a képernyőtől.

A kereszténység közösségi vallás, a közösségi találkozások örömében bontakozik ki.

Ma még viccesnek tűnik, amikor fiatalokat fényképeznek úgy, hogy csoportban vannak, ám a telefonjaikkal szórakoznak. Jó lenne időben figyelmeztetni őket, hogy a csoport sem, és a telefonon elérhető internet sem arra való, amit a képen látunk. A mai kor magányos embere közösségre vágyik. Ez a virtuális közösség azonban csak képzet, ne ringassuk magunkat illúziókban. Elhisszük mennyi barátunk van, a technika figyelmeztet a születésnapokra, boldogok vagyunk, hogy mennyien gondoltak ránk. Személyes köszöntés viszont már csak elvétve érkezik – az igazi barátoktól. Mára életünk nagyon fontos részévé vált az internet. Tudnunk kell azonban, mire és mikor használjuk. Az internet világában naponta értesülhetünk előadásokról, beszélgetésekről, filmvetítésekről. Segítheti ez az eszköz a kereszténységet abban, hogy vonzóvá, értékessé, széppé tegye az ember életét a 21. században is.

Bátran induljunk el vitákat meghallgatni, esetleg még a vitában részt is venni. Menjünk közösen színházba, hangversenyre, esetleg operát hallgatni. Egy autóban öten is elférünk. Tapasztalatból írom, megéri. Az élmény akár pozitív akár esetleg negatív a tapasztalat, gazdagít. Ismerjük meg azokat a zenei alkotásokat, melyeket azok a gondolatok ihlettek, melyek most engem is így, a húsvéti csodát várva foglalkoztatnak. A nagyböjti időszakban a keresztúti ájtatosságon végig járva Jézus útján, énekelve, imádkozva közösségben együtt érző szívvel átélni a szenvedést, majd Virágvasárnap után a Nagyhéten átélni a feltámadás csodáját. Nagycsütörtök, Nagypéntek, Nagyszombat. Az élményt elmesélni nem lehet, azt át kell élni, ugyanúgy, mint a Szent Anna kórussal a Nagypénteki passiót énekelni és arra heteken keresztül készülni.

Az értékre való nevelés célirányos tanulással megy végbe, ebben szerepe van a mindennapi gyakorlatnak és a közös cselekvésnek. Különösen fontosnak tartom ezt egyházi közösségek életében. Gondolok itt a havi egy, péntek esti beszélgetés csoportban a vezetésre felkészült atyával. Vagy az énekkari próbák után elindított, kisebb nagyobb sikerrel folytatott beszélgetésekre. Az öt éve szervezett gyermekcsoporttal, nevezetesen a Dalos Bogarakkal minden szombat délelőtt eltöltött százhúsz értékes percre. Nagy boldogság, amikor a Dalos Bogarak Höchszt Erika vezetésével olyan átéléssel éneklik Pintér Béla: Él az Úr dalának refrénjét: „tudom, hogy él, él, él, él az Úr", s ilyenkor én is tudom, hogy nincs miért aggódnunk.

Bolberitz Pál: Alkotó hit című írásában így fogalmaz: „Elmélet és gyakorlat – Az Úr Jézus sem csupán tanított a megváltásról, hanem meg is váltott minket bűneinktől. Nem elég tehát a jó szándék. A jó szándéknak tettekkel kell párosulnia.

Szent Jakab apostol levelében arra figyelmeztet bennünket, hogy ne csupán hallgatói legyünk az igének, hanem cselekvői is, mert máskülönben önmagunkat csapjuk be. Azt is írja, hogy „a hit cselekedetek nélkül önmagában holt" (Jak 2,17).

Közösségeink életének erősítése és megújítása, a meghívó, felszabadító, figyelemfelkeltő, de tartalmában is gazdag kommunikáció, főként pedig a teremtő és gondviselő Istenbe vetett bizalom segítheti a kereszténységet abban, hogy vonzóvá, értékessé, széppé tegye az ember életét a 21. században is.

„Békében fekszem le, és el is alszom, mert csak te adod meg, Uram, hogy biztonságban élhessek!" (Zsolt 4,8) – énekelte már a zsoltáros is.

A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének taksonyi csoportja és a magam nevében kívánok áldott ünnepet.

Feltámadt Krisztus! Alleluja!

Györke Erzsébet

Györke Erzsébet

„Hints meg izsóppal és megtisztulok, moss meg és a hónál fehérebb leszek!" (Zsolt 51,9)

A LÉLEK TAVASZA

Nagyböjt, húsvét titkának előkészítése

A nagyböjt is tavasz, „a lélek tavasza", fogalmazta meg Prohászka Ottokár. Még a legaktívabb ember is belefárad egy idő után a nyüzsgésbe, a mindennapok sodró rutinjába, a modern világ gyors lendületébe. Titkon szeretne talán egy kicsit egyedül lenni, annak ellenére, hogy „nem jó az embernek egyedül" (Ter 2,18). Nem jó, mert alapvetően társas lényeknek vagyunk teremtve.

Ám a tudatosan vállalt magány nem öncélú, csak eszköz. Olyan eszköz, melynek segítségével az emberi személyiség csiszolódik, regenerálódik, tisztul. Ily módon, önmaga tökéletesedése által szolgál annak a szűkebb és tágabb közösségnek, ahová sorsa rendeltetett. Az efféle magányra – hosszabb vagy rövidebb ideig – minden embernek szüksége van (lenne).

Nagyböjt ideje a lehetőséget hordozza: a változás, a bocsánatkérés, megbocsátás lehetőségét, a felkészülést a megváltás örömünnepére. S ehhez szükség van a csendre, a visszavonulásra, az elmélyedésre. A böjtölés több kell, hogy legyen, mint az ételtől vagy más anyagi dolgoktól való tartózkodás, hiszen arra emlékezünk, hogy Jézus, miután a Jordán folyóban megkeresztelkedett, negyven napra elvonult a puszta magányába, és ott nemcsak böjtölt, hanem az Atyára figyelt csendben és imádságban.

Ez az egyedüllét tehát nem lehet azonos az édes semmittevéssel vagy a kényelmes kikapcsoló dással. Sokkal inkább az akaratot edző lemondás jellemzi. Az önuralomé a főszerep, mert minél inkább elhatározunk valamit, annál inkább erőfeszítésbe kerül a megtartása. Pilinszky János írta, hogy a modern világ többek közt két rendkívül fontos dolog jelentését mosta el bennünk. Az egyik a bűné, a másik a vezeklésé.

Tudjuk, a kísértő mindig korszerű formában érkezik – még ha a lényeg időtlen idők óta ugyanaz is –, a testet kényezteti, az ösztönökön keresztül gyakorol befolyást, de végül mindig a lelket igyekszik megkaparintani. Ezért aztán nem annyira a kényelemszerető test, hanem a lélek űzi a „pusztába" az embert, hiszen a homlokát megjelölő hamu figyelmezteti: Por vagy! Csak a lelked halhatatlan. Ezért csak akkor érezheted magadat otthon a testedben, ha a lelkeddel is jóban vagy: ha rend van benned.

Babits Mihály: PSYCHOANALYSIS CHRISTIANA (részlet)

Ki farag valaha bennünket egészre,
ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésne,
ha nincs kalapácsunk, szüntelenül dúló,
legfájóbb mélyünkbe belefúró fúró?
Szenvedésre lettünk mi.
Szenvedni annyi, mint diadalt aratni:
Óh hány éles vasnak kell rajtunk faragni,
míg méltók nem leszünk, hogy az Ég királya
beállítson majdan szobros csarnokába.
Krisztus urunk, segíts meg!

Nagyböjt negyven napja a keresztény ember évi nagy lelkigyakorlata. Nagyböjti önmegtagadásaink, vállalásaink életünk megújulását és Isten iránti szeretetünk kifejezését szolgálják. Ennek három fontos formája az imádság, a böjt és a jótékonyság.

Josef Ratzinger: HÚSVÉTI IMÁDSÁG

Urunk, Jézus Krisztus,
te a halál sötétségébe elküldted világosságodat.
A legmélyebb magány örvényében
most és mindenkor
szereteted elrejtett hatalma lakik,
s titkaid közepette
a megváltottak allelujáját énekelhetjük.
Add meg nekünk a hit alázatos egyszerűségét,
mely nem hagy tévelyegni minket,
s ha a sötétség és az elhagyatottság óráiba hívsz,
amikor minden bizonytalannak látszik,
adj abban az időben is,
amikor ügyed halálküzdelmet vív,
elegendő fényt, hogy téged el ne veszítsünk,
elegendő fényt, hogy másoknak is fény lehessünk,
azoknak, akik még jobban rászorulnak erre.
Hadd világítson be húsvéti örömöd titka,
mint a hajnalfény, napjainkba,
hadd legyünk igazán húsvéti emberek
a történelem nagyszombatjain.
Add, hogy a világos és a sötét napokban egyaránt,
a mai időkben is, vidáman járjuk utunkat,
eljövendő dicsőséged felé. Ámen.

„Az imádság kieszközli az erőt a böjtöléshez, a böjtölés pedig méltóvá tesz az imádság kegyelmeire. A böjt erősíti az imádságot, az imádság megszenteli a böjtöt, és bemutatja az Úrnak." (Clairvaux-i Szent Bernát)

Ne felejtsük el tehát, hogy a böjt profán értelmezése, a tavaszi tisztító kúrák lényegében különböznek a keresztény böjttől. Míg azok indít éka és célja az embert és igényeit állítja középpontba, addig a keresztény ember böjtje teljes mértékben Isten szeretetére irányul. Egyrészt az ember lemondásokat is képes vállalni Isten iránti szeretetből, másrészt Isten tölti be megújító szeretetével a böjt által önmagát kiüresítő embert.

A jócselekedetek az egymás iránti szeretetünk nyelve. Nagyböjtben az eddig elhagyott és elfeledett szeretetcselekedeteink gyakorlása a lelki gyógyulás forrása lehet.
Kedves, régi tanító nénim gyönyörű gondolatai minden tavasszal eszembe jutnak, bár azóta több írásban is találkoztam már a következő párhuzammal: Figyeljük meg, hogy Isten a természet nyelvén is szól hozzánk. A tavasz, valamint a Nagyböjt és Húsvét elválaszthatatlanul összefonódik életünkben. A természet elemeinek megvan a mélyebb, természetfeletti mondanivalója. A rügyek pattanása az élet győzelmét jelzi. A tavaszi szél nem más, mint a lelkünket tisztító, frissítő, bűneinket elsöprő erő. A tavaszi eső pedig az isteni kegyelem öntözése.
Az ünnep lényege valójában a legnagyobb titok, misztérium. Hiszen azt felfogni, hogy a halál hatalma legyőzhető és ez a saját halálunkra is érvényes, meghaladja emberi képességeinket.
Húsvét titka kettős titok. Jézus Krisztus, Isten egyszülött Fia az új élet reménységét hozta el számunkra a halál reménytelensége helyett. Ő saját testében legyőzte a halál hatalmát, s megígérte, hogy mi is feltámadunk. Jézus egykor a lelke mélyéig megrendült, s megrendül miattunk ma is, amikor a halál jelei erősebbek bennünk, mint az élet jelei. Ő örök élettel szeretne megajándékozni bennünket.
„A nagyböjti időszak, végén Jézus kereszthalálával és föltámadásának dicsőségével, az egyházi év legfontosabb fejezete. Hitünk legélesebb kontrasztjait egyesíti magában, s oldja fel végül valamennyiünk feltámadásának reménységében.
Bűn és lemondás, szenvedés és öröm, halál és föltámadás: hitünk és életünk minden színe jelen van itt, s méghozzá a maga teljességében, legtelítettebb állapotában. A szenvedés itt kapja meg végérvényes jelentését a bűn rettenetes valóságával való összefüggésében. Eszerint a lemondás egyszerre jelenti az öröm és a szenvedés iskoláját. Ha nem volna szenvedés, talán örökre megmaradnánk a bűn állapotában. De a csapások kimozdítanak a rosszból. Ezért beszélhetünk a szenvedés kegyelméről, s a szenvedésről, mint az igazi öröm kezdetéről.” (Pilinszky János: Hitünk „iskolája”)
Az élet győzelmének legmarkánsabb szimbóluma a fény, legünnepélyesebb szimbóluma pedig a húsvéti gyertya lángja. Ha keresztény emberként gyertyát gyújtunk, az nemcsak a hangulat kedvéért van, hanem a feltámadt Krisztus köztünk való jelenlétét tudatosítjuk.
Húsvét az ünnepek ünnepe, az egyházi év csúcspontja, első a vasárnapok között.

Oláh János

Képek – Szinyei-Merse Pál: Hóolvadás és A hinta című műve

Könyvajánló

D. Kenese Erzsébet: A fegyvertelen katona, Pomáz, Kráter Egyesület, 2010.

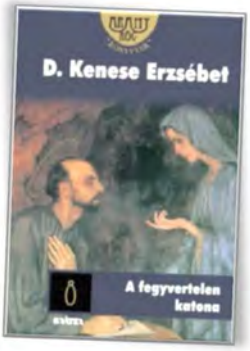

Az írónő leánykori neve Koller Erzsébet. A kortársak közül, mint Herczeg Ferenc, Bözödi György, Wass Albert is jelentősnek tartja munkáit. „Ez az íróasszony – Wass Albert írja – a férfiélet egyetemes metamorfózisát tárja elénk: a fegyverek harcosának útját a férfialázat diadaláig. A regényfolyam minden részletét áthatja európai és polgári értékrendünk újragombolyítása, átértékelése –, materiális értékorientációink spiritualizálódása.”

1956-ban adja ki D. Kenese Erzsébet Buenos Airesben „A fegyvertelen katona” címen – Loyolai Szent Ignác halálának 400. évfordulójára megjelent életregényét. Metamorfózis-regény, átalakulás-regény az átalakuló odaadás, az átalakító sorsvállalás és szeretet evangéliumi értelmében. Az ember személyisége nem változik, de ha átadja Istennek, Ő átalakítja és gyümölcsözővé teszi a nehéz személyiségjegyeket is.

A büszke és érzelmes baszk, Don Inigo a király, a grandok és infánsnők társaságát és barátságát élvezi a fényűző madridi palotában. Kész életét és vérét adni értük.

Élete azonban egyszerre megváltozik egy csatában elszenvedett súlyos sebesülés után. Már nem a délceg don többé, mozgalmas és csillogó életét elfelejtheti, mert bicegve, megrokkanva, megváltozva ugyan mi legyen a karrierjével, diadalmas terveivel, kinek kell egy nyomorék katona? Hosszas lelki gyötrődés, küzdelem után „belátta – írja D. Kenese Erzsébet– hogy egy földi úrnő lovagi szolgálatában állni sokkal kevesebb, mint az Égi Úrnőt szolgálni. És akkor, amikor mindkét keze üres, mezítelen tenyerét kinyújtja és fölajánlja harcos lovagi múltját az Úrnak: „Fogadd, Uram, egész szabadságomat, fogadd emlékezésem és akaratomat egészen. Amim van, amivel bírok, a Te ajándékod. Mindezt visszaadom Neked, és teljesen a Te akaratod kormányzására bízom. Csak add, hogy szeresselek, és add nekem kegyelmedet, így elég gazdag vagyok. Ezen kívül semmit sem kívánok. Ámen.” Most meghalt Don Inigo Lopez de Recalde, a király, a királyné, az infánsnő lovagja, a daliás zsoldoskatona oda! Igen ám, de most kezdődik a lélek élete! Megszületett Ignatius, Jézus katonája, a béke fejedelmének harcosa! ”

Vannak döntő napok mind az ember, mind az emberiség életében. Mindannyiunknak, bármilyen parányiak és jelentéktelenek legyünk, megvan a döntő napunk, a választás napja, mely sorsszerűen eldöntheti egész életünket. A Gondviselés napja, amely megváltoztatja helyzetünket, kapcsolatainkat. A kegyelem napja, melyben a lélek legyőzi a testet. Mégsem veszít sem sudár növéséből, sem erejéből. Így nemesít meg ez az új élet, fölemel és megszentel. Az elkötelezett kereszténység nemesebbé tehet. Ignatiusnak még rengeteget kell tanulnia, hogy megtalálja lelkének békéjét, de ez nem zavarja, ugyanolyan lelkesedéssel veti bele magát ebbe az új harcba, mint korábban, amikor zsoldoskatona volt.

A legtöbben szeretnénk megváltozni. Több bajunk van magunkkal, mint az ellenséggel, vagy bárki mással a föld kerekén. Folyton tusakodunk, mindig háborúban állunk, mindig küszködünk. Ha életünkben pozitív változást szeretnénk tapasztalni, imádkozzunk, dicsérjük az Urat és imádjuk Őt! Miközben Istent imádjuk és Őrá összpontosítunk, meg tudunk változni – ha magunkra és a hibáinkra tekintünk, akkor nem, de ha Őrá, akkor igen. „Mi pedig az Úr dicsőségét mindnyájan fedetlen arccal tükrözzük, és az Úr

Lelke dicsőségről dicsőségre, ugyanarra a képre formál át minket." (2Kor 3,18) Így a bennünk munkálkodó Szentlélek erejével képesek vagyunk békésnek maradni akkor is, amikor a dolgok nem a kedvünk szerint alakulnak. Nyugodtak tudunk maradni, amikor úgy tűnik, körülöttünk minden a feje tetejére állt.

Keresztényként az egyik legfontosabb dolog, amit tudni kell, ez: Istennek nem azért telik benned öröme, mert mindent helyesen teszel. Azért telik öröme benned, mert Jézusba helyezed a hitedet. „Mert azt, aki bűnt nem ismert, (gyakorlatilag) bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazságává lehessünk." (2Kor 5,21) Őbenne azzá leszünk, amivé lennünk kell. Övele, az Ő jósága által. A Biblia arra tanít, hogy ahhoz, hogy Krisztusnak éljünk, meg kell halnunk önmagunk számára. (Gal 2,20) Szerintem sokan megtapasztaltuk ezt az önmagunknak való meghalást: mindannyiszor átélhetjük, amikor valami olyant akarunk, amiről Isten értésünkre adja, hogy az nem az Ő akarata a számunkra.

Vannak dolgok, amelyek számára mindannyiunknak meg kell halnunk szellemileg: viszonyulások, gondolkodásmódok, viselkedési és beszédmodorok, a saját terveink és vágyaink, és még sok más. Olyan változásokon kell keresztülmennünk, amelyek bizonyos értelemben a halálunkkal járnak. Az önmagunknak való meghalás gyakran nagyon személyes és fájdalmas folyamat. Ezután Krisztusban új teremtés leszünk.

Azt írja Katona István atya, hogy „aki a lelki békét keresi, mindaddig nem találhatja meg – utalva Szent Ignácra –, amíg a nyugtalanság gyökerét el nem távolítja szívéből. Ez a gyökér nem határolható körül mindig. Mert, ha valaki tele van aggodalommal, lehet, hogy ez bizalmatlanságból fakad. A bizalmatlanság pedig abból, hogy nem találkozott még (senkiben) az elrejtő szeretettel. Talán szülei is ridegek voltak és nem törődtek vele. Erre a gyökérre céloz Szent Ignác, hogyha megtaláltuk, akkor engesztelődjünk ki mindenkivel, aki valaha is nem szeretett, és vessük magunkat a szerető Isten karjaiba. Aki megtalálta lelki békéjét, az tudja ugyan, hogy milyen csalódások érték, de azok már nincsenek hatással az életére. Fölfedezte, hogy van egy nagyobb érték, amelynek fényében elhalványodik, láthatatlanná válik a csalódás. Tehát a lelki béke megszerzéséhez éles szem kell és határozott akarat. Leleplezni nyugtalanságunk okát és határozottan elfogadni Isten szeretetét."

A fegyvertelen katona lelki küzdelmei egy új emberképet, új emberségképet vetíthetnek ötszáz év távolából a mai fiatal, a mai férfi, a Krisztus utáni 3. évezred embere elé. Amikor végre Ignác megértette az igazságot, hogy a Szentlélek azért győz meg, hogy segítsen a bűntől megszabadulni, csodálatos felszabadultságot, békét élt át.

E könyv elolvasása után másképpen kezdjük el kezelni életünk megpróbáltatásait és harcait, mint ahogy eddig tettük. Véssük az eszünkbe: Isten velünk van! Megvan az áttörést hozó terve, amely már akkor működik, még mielőtt szembejönnének velünk az élet viharai. Ő már előkészítette a szükséges győzelem útját. Imádd Istent, amíg csak saját szemeddel meg nem látod azt!

„Krisztus Lelke, szentelj meg engem!
Krisztus teste, üdvözíts engem!
Krisztus vére, ihless meg engem!
Krisztus oldalából kifolyt víz, tisztíts meg engem!
Krisztus szenvedése, erősíts engem!
Szent sebeidbe rejts el engem!
Elválni Tőled ne engedj soha engem!
A gonosztól oltalmazz meg engem!
Halálom óráján szólíts Magadhoz engem!
Színed elé hadd járuljak,
Szentjeiddel hadd áldjalak
Országodban mindörökké. Ámen!"

(A borítón Feszty Masa: Loyolai Szent Ignác című képe található, amely a Jézus Szíve templom és jezsuita rendház Budapest VIII., Mária utca 25. alatt található)

Tóth Marianna

A könyv kikölcsönözhető a Dunaharaszti Városi Könyvtárból

Mikszáth Kálmán:

A BECSUKOTT KÖNYV

Igaz történet

Kis kedves zömök emberke volt a mi tanárunk. Arról volt nevezetes, hogy Petőfi Sándort is ő tanította, mikor még azt Petrovics Sándornak nevezték. Hideg, száraz arca volt, semmitmondó szemei, melyekben sohasem látszott visszatükröződni semmi érzelem, se öröm, se bánat, se harag, se kevélység, semmi, semmi. Talán a pápaszemei okozták azt, melyek egészen eltakarták ez apró színtelen szemeket? De egyet azonnal észrevehetett mindenki: a félénkségét. Mindentől összerezzent, mindenkitől félt, mindenki iránt nyájas viseletet tanúsított, még a tanítványait sem merte erősebben korholni, ha azok valamely helytelenséget követtek el, nyájas volt és szelíd megrovásaiban is.

Az író horpácsi otthonában

A tanártársai gyönge szívűnek mondták emiatt. Csodálatos, hogy éppen azok ítélték el az öregúr modorát erősebben, akiknek az kényelmes volt. De úgy van az mindenben a világon.

S valóban, Damos Gábor uram félénk volt, éjjel sohase mert künn járni az utcán, mert félt a rossz emberektől, nappal is csak a népes helyeken fordult meg, mert nappal is félt: a kutyáktól.

Ilyen jó, egyszerű ember volt Damos uram, hogy dohányt lehetett volna vágni a hátán, mikor én megösmertem mint tanáromat.

Pedig különös idők voltak akkor, és éppen nem kedvezők a bátortalanoknak.

Ezt a földet, hol élnünk, halnunk kell, nagy veszély fenyegette. Mert ehhez a földhöz hozzátartozik a levegője, azt pedig mi magyarok csak akkor tudjuk beszívni, ha szabad és tiszta, ha meg nem fertőztette azt semmi idegenszerű. Nagy panaszaink voltak, s ezek a panaszok végighangoztak az országon, s olyanok voltak, mint a kiáltó hangok a sziklák között, minél tovább hangzottak, annál nagyobbra növekedének. S a mi panaszainkra azok, akiktől orvoslást követeltünk, azzal feleltek, hogy még jobban megsértettek. Ekkor aztán kitört belőlünk is a harag fönségesen. Talpra állottunk férfiasan, s mellünket kitárva daccal kiáltottunk ennek a földrésznek:

»Jól van hát. Itt állunk. Aki nem akar bennünket megtűrni jogainkkal, hazaszeretetünkkel, jöjjön idébb! Birkózzunk össze!«

Nem hordozták körül a véres kardot, mint hajdanta, csak a zászlót kellett kibontani. Alatta volt mindjárt minden magyar. Meglátták azt a zászlót akármilyen messziről, akármilyen sötétben. A honszeretet élessé teszi a szemeket, s világosságot szór szét az utakra, amelyeken menni kell.

Talán nem is kell mondanom, mikor volt. Mindenki emlékszik erre az évszámra. A ti apáitok, kedves olvasóim, sokáig hordozták ezt az évszámot kokárdán, a kalapjukon, még akkor is, mikor már másképp jegyezte az éveket a kalendáriumcsináló. Évszám, amelyből mondat lett. S minő mondat! Varázsige, melytől melegebben dobog fel a szív, kigyúl az arc! Megelevenül az emlékezet, s felhőket lát s villámokat mögöttük, azután pedig ismét örökösen csak felhőket villámok nélkül.

Ilyen varázsige az az 1848.

Fiatal fiúk voltunk még akkor a hatodik osztályban. Az újságok még ritkák voltak, hogy gyorsan elhozták volna az események hírét. Csak hallomásból tudtuk a nagy forrongást, mely az országban volt. Egy-egy Selmecre vetődött utazó beszélt néha valami újat, s az villámhirtelen terjedett az izgatott lakosság között.

Az emberek kimentek a város végére, ahol a zaj nem zavarta őket, s ott a földre lapulva fülükkel hallgatták a távoli ágyúdörgést. Az anyaföld volt a legbiztosabb hírvivő a panaszos morgásával. Háború folyik valahol messze. Az ég alja kigyúlt esténkint vérpirosra, s a harmadik határból is pernyéket hozott a szél. Falvakat gyújtottak fel valahol messze...

Tudtuk, hallottuk mi is ezeket, s a mi kis szívünkben is volt akarat, volt szeretet az édes haza iránt. Bizonyos izgatottság tartott lázban bennünket is, s restellni kezdtük, hogy nekünk most a káposztás kertekben azt kell magolgatni: »Parve nec invideo...«

Irigyeltük azokat, akik ott lehetnek, ott, ahol a dicsőség van, meg a kötelesség, meg a halál. Egy fényes angyal, egy fakó asszony és egy borzalmas szörny; Istenem, de jó lehet ott közelükben!

Ez a három perszona egészen más formát adott mindennek, csak az öreg Damos maradt a régi. Minden nap feljött előadást tartani, a régi egykedvűséggel, nyugalommal. Hanem egy napon szokatlanul halványnak látszott, midőn belépett. Amint felment a katedrába, le sem vette magáról a Kazinczy-féle hosszú kék köpönyeget, mely a sarkáig érvén, elfedte még a bokáit is. A szemeiben sajátszerű tűz csillogott...

»Haragszik-e az öreg – találgatták –, avagy pedig láza van!«

Mintha vívódnék valamivel, ajkai megnyíltak, szólni akart, homlokáról, szemeiből szinte lekéredzkedett valami, de mintha még küzdene magával, keze is reszketett, mint a nyárfalevél, s kihullott belőle a könyv, amelyből a prelekciót volt tartandó.

A könyv zöreje eszméletre hozta. Egy tanítvány kiugrott az első padból, s átnyújtotta neki a könyvet, mely lecsúszván a katedráról a mediumra esett volt le.

Az öreg láthatólag megkönnyebbült... egyet sóhajtott, és félénken összezsugorodva, fejét a váll-lapickái közé behúzva, leült, ujjait megnyálazta, s lapozni kezdett benne:

– Hol is csak... hol is hagytuk el csak? – motyogta szórakozottan, s ujjai még mindig reszkettek. Forgatta, sokáig forgatta, de csak sehogy sem bírt ráakadni arra a helyre, ahol tegnap végeztük.

– Ej, ej – szólt bosszankodva –, talán a macskák ették meg azóta az Iliászból azt a lapot?

Megint lapozott. Feszült kíváncsisággal néztük, mert már kezdett átcsapni ez a dolog a mulatságosba. Egyszerre felugrott, mint valami kis hörcsög, s apró tenyerével odacsapott nagy mérgesen a katedrára. Majd megdermedtünk a csodálkozástól. Azután becsapta a könyvet haragosan, s így szólott harsány hangon (sohasem fogom elfelejteni a szavait):

– Fiúk! Betettem a könyvet, csukjátok be ti is a könyveiteket.

Olyan hatalmas parancsoló volt a szava, hogy mintegy versenyszóra becsuktuk könyveinket valamennyien.

– Mert a könyvek ideje elmúlt, fiaim. Majd eljön megint... Bizonyosan eljön még.

Kivette zsebkendőjét, s kigyúlt arccal letörölgette a forró izzadságcsöppeket, azután folytatta még nagyobb hévvel.

– Újra kinyitjuk őket, hanem addig... magunknak kell csinálni egy Iliászt. Megértettétek?

Nem bizony mink; egészen bele voltunk zavarodva a csodálatos viseletébe. Ekkor hirtelen félretolta vállairól a köpenyeget, s a jó öreg ott állt a katedrán, fekete karneolgombos atillában, s széles rezes kard csüggött az oldalán.

– No hát, értsétek meg egészen!

Meg is értettük. Lelkesülve ugrottunk ki a padokból, s egyszerre szívből kitört ajkainkból az éljen.

– Ki jön a csatatérre? – kiáltá mennydörgő szavakkal.

– Mind egytől egyig. Csak vezessenek bennünket.

– Majd elvezetlek én, fiaim.

S el is vezetett azután. Huszonnégyen mentünk vele, s csak öten kerültünk vissza aztán, hogy ott folytassuk, ahol elhagytuk.

Csakhogy ő vissza nem jött soha többé. Meghalt hősileg a szélaknai csetepatéban.

Nekünk pedig, akik visszajöttünk, borús volt a Homér derűs ege azután...

De ne folytassuk, mert még belemennénk az Osszián ködös-homályos hangulatába.

A MAGYAR ZÁSZLÓ ÉS CÍMER NAPJA *alkalmából 2019. március 16-án egy 1848 méteres magyar zászlót vitt végig 1848 önkéntes Budapesten az Andrássy úton az Opera és a Hősök tere között. Háromszínű nemzeti lobogónk ugyanis 1848. április 11-én, az ún. negyvennyolcas törvények között vált hivatalos jelképünkké. Az Országgyűlés 2014. december 16-án nyilvánította ezt a napot ünnepé. Az eseménnyel a civilek a szabadságharc hősei előtt is tisztelegtek.*

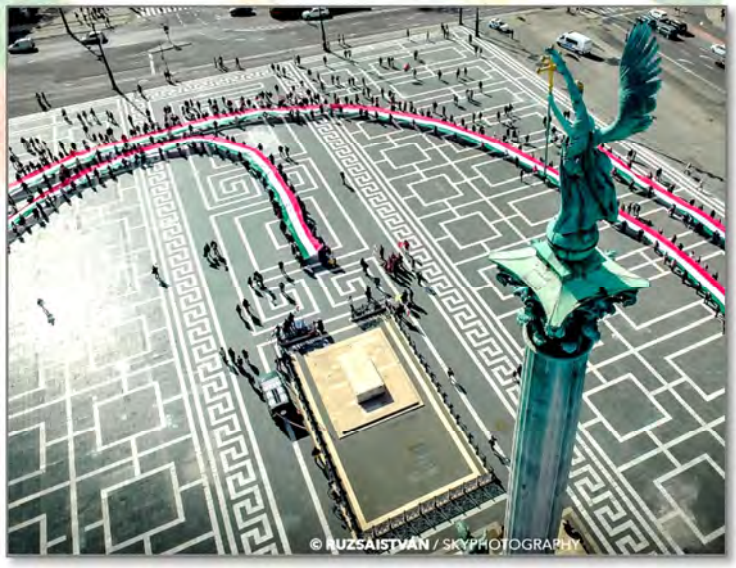

Gárdonyi Géza: VILMA

Én akkor nyolc éves voltam. Ő hét.

És szerettük egymást.

Különös szerelem volt ez, és megmagyarázhatatlan. Talán a liliomok szeretik így egymást, mikor havas, fehér tisztaságukban összehajladoznak, csak arcukkal érintve olykor egymást, gyöngéden, hallgatag szerelemmel.

Óh, hiszen akkor csak abban láttuk a különbséget, hogy engem ifiúrnak hívtak, őt pedig kisasszonynak; neki hosszú haja volt, nekem pedig rövid, s ő tarka kis skótszoknyában járt, én pedig belefértem egy olyan icipici kis térdig érő nadrágocskába, hogy most csodálkozva kellene töprengenem, hogy csakugyan én voltam-e benne, és az volt-e rajtam?

Mert régen volt ez, nagyon régen. Az emlékezetnek egész labirintján kell visszabolyonganom addig a virágoskertig, ahol övele az angyalszerelem idilljét átéltem, s ha úgy találom is őt, félénk tűnődéssel kérdezem: álom volt-e? – valóság volt-e? Mert az ő arca nékem álomgyönyör, az ő hangja pedig álomzene.

Mondom, akkor gyermekek voltunk.

Sályban laktunk, ahol az én apám gépész volt, az ő apja pedig tiszttartó. A kis falusi iskolában a pajkos lurkók mindenkinek osztottak szeretőt. Nekem őt osztották, pedig én még őt akkor nem is ismertem.

Utoljára is kíváncsi lettem, hogy milyen az én szeretőm?

Elmentem az udvarukba. Az nagy, gyepes udvar volt. A kancellária előtt erdeje nőtt a papsajtoknak és egyéb jóravaló falusi füveknek. A papsajtok között két kis úriruhás kisasszony játszott. Egy béresgyerek megmutatta, hogy az én szeretőm az a kisebbik, a Vilma kisasszony.

– A kisebbik?

Valami áhítatszerű érzés szállott a szívembe. Hát az a bájos, selyemarcú, fehér arcú icipici kisasszony az én szeretőm! Micsoda csepp kis keze van! A szeme pedig olyan messze látó, ábrándos, mint a nagy porcelánbabáké!

Egy darabig kerülgettem. Mindig közelebb mentem hozzájuk, s az ujjamat a számba dugva úgy tettem, mintha észre sem venném őket. Valami gerenda feküdt a fű között.

A két kisasszony végigsétált elképzelhető billegetések közepette a gerendán. Én kritizáló szemmel néztem. Aztán anélkül, hogy bemutattam volna nekik magamat, beszélgetni kezdtünk.

– Én is tudom ám...

– Próbálja no, ha tudja!

Ráléptem a gerendára, s végigbillegtem rajta hősiesen.

A kisasszonykák csodálkozva nézték ügyességemet. Én pedig nem cseréltem volna dicsőséget egy Napóleonnal sem.

Ezzel kezdődött ismeretségünk.

Ettől a naptól kezdve minden nap eljártam hozzá. Rendjén találtam, hogy ő az én szeretőm, habár erről soha egy szót sem szólottunk. Együtt játszottunk a szobákban, a parkban, s mikor a nénjét a guvernánt oktatta, mi ketten összehajtottuk a fejünket, átöleltük egymást, és bizalmasan sugdolódtunk.

Olykor aztán ő is meglátogatott engem. A házunk mögött volt egy nagy kert. Ott sétálgattunk, kergettük együtt a pillangókat.

Egy szép tavaszi napon, mikor az almafák virágoztak, s a méhek zenekara játszott az almafák körül, valahogy az jutott eszembe, hogy menjünk karonfogva.

Vilma beleegyezett.

Az valami kedves, feledhetetlen érzés volt, amint így karonfogva mentünk. Mintha andalító muzsikával lett volna tele a levegő! Talán a fűszálak muzsikáltak a kertben, talán csak az a két kis bolond szív muzsikált.

Nem mondta: szeretlek. Nem mondtam: szeretlek. De azt hiszem, mindketten egy szívvel gondolkoztunk, mert egyszer, mikor az arca az enyémhez ért, én megcsókoltam őt, és ő visszacsókolt engem. Megcsókoltuk egymást azzal az ábrándos komolysággal, amely a tiszta és igaz szerelem jellemvonása.

Nem tudom megmagyarázni, mi indított arra bennünket, hogy csókolózzunk. Szenvedélyesen, kipirultan, boldog tekintettel csókoltuk egymást, s nem beszéltünk ilyenkor semmit, vagy ha beszélgettünk is, az nem a szerelemre vonatkozott.

Egy napon valami gyászhír érkezett a házukba. Azt hiszem, a távolban lakó nagymamájuk halt meg. A szobákban csend volt és szomorúság. Neki is megparancsolták, hogy szomorú legyen, és ő szomorú is volt. Széket húzott az ablakhoz, és a fejecskéjét a kis kezeire támasztva, kedves bánatossággal nézett az udvarra.

Én is segítettem neki szomorkodni. Odatérdeltem melléje, és szintén kinéztem az ablakon.

Akkor beszéltünk először arról, hogy szeretjük egymást.

– Vilma – mondtam elmerengve –, ígérje meg, hogy maga lesz a feleségem.

– „Idéjem” – felelt komolyan és áhítattal.

– Isten bizony?

– Isten bizony!

A szívére tette a kezét, és az ég felé pillantott. Az „istenbizony” nagy szó volt előttünk. Mind a ketten hittük, hogy az Isten a nagy urasági lak padlásán lakik, s nem egyszer látni véltük a hosszú fehér, lengedező szakállát.

– Maga úgy hív engem, hogy te.

– Maga is engem.

– Én is.

– És mit fogunk csinálni?

– Játszunk. Délben mazsolát eszünk. Délután virágokat szedünk. Ősszel szüretelünk.

– Télen belebújunk egy nagy, meleg bundába, olyan puha szőrű bundába, mint a mamáé.

– És mesélünk.

– Mesélünk egymásnak.

Aztán hirtelen elkomolyodva így szólt:

– De hátha nagyok leszünk, aztán elmegyünk innen lakni, aztán sosem látjuk egymást.

(Belátott ez a gyermek a jövendőbe!)

Én azzal a könnyelmű lelkesedéssel, mely még most is megvan bennem, így feleltem:

– Még ha a világ végére, a Balatonig mennének is, én felkeresem, Vilma, mégiscsak maga lesz a feleségem!

Óh, bár felkerestem volna, óh, bár megtaláltam volna! Mert voltam én azóta a Balatonnál, de nem találtam őt. Elvesztettem, s reszkető szívvel gondoltam, hogy talán a boldogságomat vesztettem el.

Azóta húszszor virágoztak a sályi almafák, de nekünk nem virágoztak többé soha.

Csak álmaimban találkozom olykor vele. Ilyenkor ismét nyolcéves fiú vagyok. Ő a szeretőm. Ott andalgunk a virágzó almafák között, és hallgatunk, komolyan vagyunk. Olykor átölelem, gyöngéden, mintha egy liliomvirágot ölelnék, és a boldogság szomjával csókolom, csókolom.

Ha pedig elröppen az álom, a homlokomat a tenyerembe téve, tűnődöm hosszan, szomorúan, hogy vajon mi lett belőle? Asszony-e; boldog-e; vannak-e gyermekei?

Emlékszik-e rám? Ha újra találkoznánk, vajon mit mondana? Ha újra járnánk az almafák alatt, visszacsókolna-e?

Illusztráció: korabeli fényképek, a két ház az 1896-os városligeti Millenniumi-kiállításra épült

VÁLASZTUNK

A téma kidolgozása több szempontból is aktuális. Március 15-i nemzeti ünnepünkön nem csak a szabadságharcra, hanem az első népképviseleti alapon választott országgyűlésünkre is emlékezünk. A reformkorban élő, a magyar társadalom modernizálását, megújítását célul kitűző nemzedék az 1848-ban Európa-szerte terjedő forradalmi eszmék mentén tudta megteremteni hazánkban a népképviselet első parlamenti kereteit.

Emellett, nemsokára, 2019. május 26-án zajlik itthon az európai parlamenti választás, majd valamikor ősszel a hazai önkormányzati választás. Fontosnak érzem, hogy felelős polgárként tisztában legyünk választási rendszerünk alapvető fogalmaival, hisz a hétköznapok gyakran azt mutatják, hogy ezek ismerete néhol hiányos vagy zavart, pedig egyáltalán nem emészthetetlen síkon mozognak, ha az ember kicsit feleleveníti őket.

Nehéz ezt „jól ismerni" mai világunkban, mert a híröző, az érzelmeink manipulálására féktelenül használt, többségében balliberális média mind ezt a trendet erősítik, felerősítve a hétköznapi emberben a politikai passzivitást. A gazdaság növekszik, mégis erősödik a társadalmi egyenlőtlenség világszerte. A kommunikáció könnyebb, a mobilitás egyszerűbb, mégis az egyén jóval kiszolgáltatottabbnak érzi magát a hirtelen felgyorsult világfolyamatokban. Pedig VI. Pál pápa szavait idézve a „politika komolyan vétele egyéni és mindenféle közösségi szinten, az ember kötelességéhez tartozik." A politikai öntudat, az erős politikai akarat hiányát csak tovább erősíti a társadalom egyre erősödő atomizáltsága. A politikai integráció alacsony foka miatt az állammal kapcsolatos elgondolás ellentmondásos, a várakozások magas foka és a bizalom alacsony szintje jellemzik.

Pedig a közjó megteremtése közös feladat, saját vágyaink összhangban kell legyenek közösségeink elvárásaival, különben életünk, környezetünk rendezetlenné válik. Ahhoz, hogy utcánk, városunk, országunk és bármely egyéb közösségünk fejlődőképes legyen, jól működő politikára is szükségünk van. A jó politika szolgálat, nem uralkodik, nem önös érdekeit helyezi a középpontba, hanem a közért, tehát értünk dolgozik. Egyházunk társadalmi tanítása nem véletlenül tekinti a politikát a karitatív tevékenység egyik nemes formájának. Ebben nekünk is felelősségünk van, kisebb-nagyobb értelemben, de részt kell vállalnunk a köz javáért, a békéért munkálkodó politikai környezet megteremtésében, hiszen ennek magunk is részesei vagyunk. Eszközeink megvannak, az alapvető jogokat Alkotmányunk biztosítja számunkra. Ezek egyike maga a választás, ami komoly felelősség, ezért jó újra tudatosítanunk, elolvasnunk, hogyan is működik hazánkban a választási rendszer.

Az európai parlamenti választás

Az Európai Unió egyedülálló intézményi struktúrával rendelkezik. A tagállamok és az Unió vezetői az Európai Tanács keretében határozzák meg az elsődleges feladatokat. Az Európai Parlament képviselői minket, az Európai Unió állampolgárait képviselnek, az Unió egészének érdekeit pedig az Európai Bizottság képviseli, melynek tagjait a tagállami kormányok nevezik ki. A tagállami kormányok érdekképviseleti intézménye az Európai Unió Tanácsa, melynek elnökségét felváltva töltik be a tagállamok.

Mivel országunk 2004 óta az Európai Unió tagja, így mi, magyarok is küldhetünk képviselőket az Európai Parlamentbe. A választást ötévente tartják, melynek során pártlistára szavazhatunk. Olyan párt állíthat listát, amelyik legalább húszezer polgár ajánlását összegyűjtötte. Ahhoz, hogy a párt mandátumot, azaz a választók általi felhatalmazást szerezzen, az szükséges, hogy a pártra leadott szavazatok száma elérje az országos szinten leadott szavazatok számának öt százalékát, ezt nevezik mandátumszerzési küszöbnek. Magyarország huszonegy képviselőt küldhet az Európai Parlamentbe.

Az országgyűlési választások

Országunk választási rendszerének alapjait az Alaptörvény és az Országgyűlési képviselők választásáról szóló törvény szabályozza. A választást minden országgyűlés megválasztását követő negyedik év április vagy május hónapjában tartjuk, kivéve az országgyűlés feloszlása vagy feloszlatása esetét.

Az országgyűlés tagjainak megválasztása egyfordulós, kétszavazatos, vegyes rendszerben működik. Vegyes, vagyis tartalmaz egyéni és listás elemeket is. A parlamentbe való bejutási küszöb öt százalék. A képviselőket mi, választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással választjuk. Feltétele a Magyarországon lévő lakóhely és hogy a bíróság nem zárt ki a választójogból bűncselekmény vagy belátási képesség korlátozottsága miatt. Nem választható az Európai Unió más tagállamának magyarországi lakóhellyel rendelkező állampolgára, ha az állampolgársága szerinti állam jogszabálya, bírósági vagy hatósági döntése alapján hazájában kizárták e jog gyakorlásából.

A képviselők száma százkilencvenkilenc fő, melyből százhat országgyűlési képviselőt egyéni választókerületben, kilencvenhármat pedig országos listán választunk. A választópolgár egy egyéni választókerületi jelöltre és egy pártlistára szavazhat. Aki emellett a nemzetiségi névjegyzékben is szerepel, az egy egyéni választókerületi jelöltre és nemzetiségének listájára, ennek hiányában pedig pártlistára szavazhat. A magyarországi lakóhellyel nem rendelkező választópolgár csak pártlistára szavazhat. Mandátumot az a jelölt szerez, aki a legtöbb érvényesen leadott szavazatot kapta, függetlenül a megjelentek számától.

Listát az a párt állíthat, amely – legalább kilenc megyében és Budapesten – minimum huszonhét egyéni választókerületben önállóan jelöltet állított. Ehhez választókerületenként ezer ajánlószelvényt kell gyűjteni.

Az országos listáról kiosztott kilencvenhárom mandátumot a pártlistára leadott voksok és a töredékszavazatok alapján lehet megszerezni. Töredékszavazatot az a párt kap, melynek képviselője egyéni választókerületben nyer.

A nemzetiségeknek kedvezményes mandátumszerzési lehetőségük van, ha ez mégsem sikerül, nemzetiségi szószólót küldhetnek helyette a parlamentbe. Országos listát nemcsak a pártok, hanem a nemzetiségek is állíthatnak, ehhez mindössze a névjegyzékben nemzetiségi választópolgárként szereplők egy százalékának ajánlása szükséges. Nemzetiségenként egy kisebbségi mandátum megszerzésére nyílik lehetőség úgy, hogy előbb összesítik az öt száza-

lékos küszöböt elérő pártokra és a nemzetiségi listákra leadott szavazatokat, és az így kapott összeget elosztják az országos listán megszerezhető mandátumok számával, majd ezt az eredményt tovább osztják néggyel. Így alakul ki a kedvezményes kvóta, amelynek elérése a mandátumszerzés feltétele.

Az önkormányzati választások

Hazánkban ötévente, októberben tartják az önkormányzati választásokat. Az önkormányzati választások időpontját a köztársasági elnök tűzi ki. Szavazhat minden magyar és nem magyar állampolgár, akinek bejelentett lakóhelye vagy tartózkodási helye van Magyarországon. Ez a választás szintén egyfordulós. A választás sikerének nincs érvényességi és eredményességi feltétele, így, ha az adott településen csak egy ember megy el szavazni, akkor az a jelölt lesz a polgármester, akire ez az ember a szavazatát leadja, mivel már egy szavazat is elég a győzelemhez. Az önkormányzati választásokon polgármestert, helyi képviselőket, megyei képviselőket, illetve a Budapesten élők főpolgármestert is választanak.

Az önkormányzati választáson az lehet jelölt, aki megfelelő mennyiségű ajánlószelvényt (kopogtatócédulát) gyűjt össze. Egyéni listás, illetve egyéni választókerületi képviselőjelölt az, akit az adott választókerület választópolgárainak legalább egy százaléka jelöltnek ajánlott. A megyei választókerületben listát állíthat az a jelölő szervezet, amely a választókerület választópolgárai fél százalékának ajánlását összegyűjtötte. Polgármesterjelölt az, akit a tízezer vagy annál kevesebb lakosú település választópolgárainak legalább három százaléka, a tízezer lakost meghaladó, de százezer vagy annál kevesebb lakosú település esetén legalább háromszáz választópolgár, a százezernél több lakosú település esetén legalább ötszáz választópolgár jelöltnek ajánlott. Főpolgármester-jelölt az, akit legalább ötezer fővárosi választópolgár ajánlott jelöltnek.

A tízezer, vagy annál kevesebb lakosú településeken a választópolgárok egyéni listákon szavaznak. A választóknak annyi szavazatuk van, ahány képviselőből áll a testület, a tagok azok lesznek, akik a legtöbb szavazatot kapják.

A tízezernél nagyobb lélekszámú településeken, valamint a megyei jogú városokban és Budapest kerületeiben vegyes választási rendszert alkalmaznak. A településeket választókerületekre osztják, ahol egyéni képviselőjelöltekre lehet szavazni, és az a jelölt lesz a győztes, aki a legtöbb szavazatot kapja. A vesztesekre leadott szavazatok azonban nem vesznek el abban az esetben, ha a vesztes jelöltet kiállító pártnak vagy szervezetnek van kompenzációs listája. Kompenzációs listát az a szervezet állíthat, amelynek az egyéni választókerületek egynegyedében indulnak jelöltjei. A vesztes szavazatok felkerülnek a kompenzációs listára, ahonnan a jelöltek mandátumokat szerezhetnek a listára felkerülő szavazatok arányában.

A megyei közgyűlési választáson a megyében lakó választópolgárok szavaznak, kivéve a megyei jogú városban élőket. A megyei közgyűlési választáson a megye egy nagy választókerületet alkot, ahol a választópolgárok listán szavaznak a jelöltekre. A fővárosi közgyűlés tagjait a fővárosban élők választják, ebben az esetben is listás szavazást tartanak. A polgármestereket és Budapesten a főpolgármestert egységes szabály szerint választják. A jelöltek közül az lesz a polgármester illetve a főpolgármester, aki a legtöbb szavazatot kapja.

Mi tehát a dolgunk? Vegyünk részt annyira aktívan a politikában, amennyire tőlünk telik. Győzzük le érdektelenségünk, tegyünk javaslatokat, éljünk a demokratikus eszközökkel, ezzel elérve közösségeink számára a jót, jobbat, utódaink számára a legeslegjobbat. És ami a legfontosabb, imádkozzunk.

Mindenható, örök Isten, te uralkodol az emberek szívén, és te szabod meg a nemzetek jogait. Tekints azokra, akik felettünk a közhatalmat gyakorolják, hogy jólét, igazi békesség és a vallás szabadsága virágozzék az egész világon. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké. Ámen.

Ráthi Marianna

OTTHONUNK – EURÓPA

Jelenlegi borongós hangulatunk szerint akár meg is kérdőjelezhetjük a címet, hiszen mi, a XXI. század elején Európában élők úgy érezhetjük, hogy bizonytalanná válik létünk talaja, képlékenyek lettek a keretek, amik korábban biztossá, otthonossá tették családjaink számára az életet, s ködösnek mutatkozik a jövő gyermekeink, tán magunk számára is. Az ember elbizonytalanodik, tanácstalanná válik, félelem igazgatja, hiszen a rend, ami szerint kialakítottuk földrészünk társadalmát, sok irányból kerül támadás alá. Európa törvényhozói mára odáig jutottak, hogy olyan törvényeket alkotnak, amelyek elutasítják a hagyományos jogrend és erkölcs létjogosultságát.

Az európai nemzetek társadalmi berendezkedései a keresztény-zsidó bibliai hagyományt, a görög tudományt és a római jogot tekintették alapkövüknek még száz esztendeje is, ebben gyökeredzett az európai egység, ebben alakult ki közmegegyezés. Ez a szellemi-kulturális konszenzus közösséget teremtett, a kultúra, hatalom és kereszténység együttes működése tette erőssé és gazdaságilag, szellemiekben, kulturális téren gazdaggá Európát. A keresztény vallás volt az, amely meghatározta Európa erkölcsiségét, tehát jogrendjét, a kereszténység tehát biztonságos kapaszkodó, ugyanakkor egészséges korlát is az itt élő emberek számára. Kicsit felületesen megfogalmazva azonban, a római jog az, amely szemléletében nem illeszkedik a keresztény társadalmi tanításhoz, ennek tételei váltak kiindulópontjává a liberális törvénykezésnek. Nem elvetendő mégsem, hiszen pl. a törvény előtti egyenlőség, az ártatlanság vélelme, bölcs bíráskodás és erős erkölcsi társadalmi tudat mellett, az emberi méltóságot szolgálják. A liberalizmus a XIX. század gondolkodói által megalkotott szabadságelv, amely elmozdította az európai népeket a demokrácia elve felé.

Mai állapotunkban azonban mindezt nem érzékeljük. A jelen közvetlen folyománya a felgyorsult, száguldó, talán mesterségesnek is mondható információözönnek. Az emberek az információs túlterheltség miatt bezárkóznak vagy felületessé válnak, és kevéssé fogékonyak a saját környezetükben, közösségükben történtek iránt.

Általánosítás helyett azonban lehetséges szűkítenünk a megállapítást, hiszen, tapasztalatunk szerint a visszás jelenségek inkább pusztítanak a városokban. A falu, amely koherens emberi közösség, az információs befolyásolási törekvések ellenére, inkább meg tudja őrizni szellemi egészségét. Nem véletlen, hogy a ma liberális politikusai szerint a falu idejétmúlt létforma, és igyekeznek a falusi életlehetőségeket leépíteni, míg a keresztény-konzervatív politikai irányzat napjainkban erősíti a falvakat és azok közösségeit.

A szabadosság burjánzó vadhajtásai befonják a nagy tömegben élő városi lakosságot, amely megfosztatván hagyományaitól, vallásától, erkölcsítélettől, befolyásolható, felszínes, individualizálódott, a tömegben is magányos egyének sokasága. Ez a fajta emberi konglomerátum már nem az a démosz, amelyet a demokrácia működtetése megkíván.

Többféle negatív jelenséget figyelhetünk meg ma akár hazánkban, akár Európa-szerte. Egyrészt megszűnt az európai egység, az államok hitelező és adós (kizsákmányoló és kizsákmányolt) kategóriában kettéváltak. A gazdaság embertől elvonatkoztatott, nyereségorientált logikája lett az uralkodó, s az emberi gondolkodásmódban is átvette az irányítást. Ez az elembertelenedett időszak olyan jelenségeket produkál, amelyek senkinek sem jók hosszú távon. Az emberek elvesztik ítélőképességüket, a jó és a rossz megkülönböztetésének képességét, hiszen az erkölcs és a bűn relativizálása elhomályosítja a korábbi kapaszkodókat. A jogrend nem erkölcsi közmegegyezésre épül, így csak egyre bonyolódik, és nem éri el az eredeti célt, a társadalom védekezőképességének fenntartását és az emberi közösségek életének biztonságát.

A liberális szólamok szabadságról értekeznek, nem lehetünk azonban szabadok – erkölcs nélkül. Erkölcs (vallás) nélkül a működő állam helyét a káosz veszi át.

A felbomlasztott értékrend miatt az emberekben felüti fejét az aggodalom, nem mernek hosszú távra tervezni, tartós kapcsolatokat létrehozni, egyedüli szempont sokszor az éppen elért kényelmi szint megtartása. Azonban itt is az anyagiak dominálnak, a pillanatnyi jólét attól függ, mennyi pénzt tudunk keresni. Az emberek válogatnak a nagyáruházak kínálati dömpingjében, kiszolgáltatottak a pénznek és az ellátási láncoknak. Ugyanezek az emberek, szellemi, lelki gyökereik ismerete híján ugyanígy válogatnak a szellemi „szolgáltatások” között is. Nem köteleződnek el egy vallás mellett sem, hanem ami tetszik, azt elfogadják, majd esetleg elpártolnak e gy másik közösséghez, amely hajlandó az igényeket más formában kiszolgálni. A másik szomorú állapot a lelkiek iránti közömbösség. Bármely jelenséget tekintjük, az ember kiszolgáltatott, céltalan, szegény általa.

A liberális politika a tudatot és szabad döntést kikapcsoló vagy megkerülő, reklámjellegű propagandával él, gyengítve ezzel a demokrácia alapjait. Az emberek ennek hatására inkább a szórakoztatót keresik, s a dezinformáció miatt nem is kerülhetnek valóságos döntéshelyzetbe.

Tapasztalataink azt mutatják, hogy a jelenlegi európai fősodor, a liberális, vallást, hazát, családot, hagyományt, szolidaritást, toleranciát nem ismerő európai parlamenti többség tevékenységének következményeként veszélybe kerül Európánk, annak évezredes civilizációjával, amely otthona az itt élő népeknek. Az indokolatlan törekvések miatt jelenleg Európa nem képes megvédeni a határait. Nem belátható, miért gondolkodik az európai törvényhozók egy része úgy, hogy nem az itt berendezkedett népeket kell életük fenntartásában támogatni, hanem idegen, az európai civilizáció értékeit tagadó, azokat elutasító tömegeket kell idehívni, akik a hitetleneket tagadásuk, a keresztényeket Krisztus-követésük miatt gyűlölik. Elképzelhetetlen, miért gondolják egyes EP-képviselők, hogy agresszív, minket megvető és gyűlölő tömegekkel lehet békésen együtt élni, és munkára, alkalmazkodásra, tiszteletre, beilleszkedésre tudjuk fogni ezeket az embereket.

A világon mára kialakultak a földrajzi határok, országok, a népeknek van hazája, otthona, ahol élhetnek, boldogulhatnak a maguk elképzelése szerinti jólétben, kényelemben. Ha háború, környezeti katasztrófa pusztít, a segítséget helybe kell vinni, nem a bajt importálni. Kötelességünk segíteni nekünk, gazdagoknak, hogy ezek az emberek is méltó körülmények között élhessenek. De úgy kell segítenünk, hogy ne adjuk fel önmagunkat.

Az elkényelmesedett, pénzközpontú, gazdag Európa gyenge, s ennek oka a megosztottság. A népek különbözőségét tiszteletben tartva összefogásra van szükség, mert olyan folyamatok indulhatnak el, amelyeket később lehetetlen lesz megállítani.

Magyarország, földrajzi helyzeténél és népének erejénél fogva a történelem során bástya szerepet töltött be Európában, s a veszedelem, ahogyan korábban, most is, dél, délkelet felől érkezik. A nyugat a középkorban is karba tett kézzel nézte a török veszedelemben elvérző Magyarországot, miközben kereskedői tollasodtak. Most pedig öngyilkos módra támadja ezt a bástyát, ostobán vagy gazemberként kiszolgáltatva az európai embereket a beláthatatlan veszedelemnek.

Nem véletlenül van olyan érzetünk, hogy ez a fajta politikai vonal a fehér, keresztény lakosság helyett egy befolyásolható, kiszolgáltatott, gyökértelen, értékrend, értékítélet nélküli masszára akarja Európa népességét lecserélni, s mi más ez, mint modern formája a keresztényüldözésnek?

Európa mai léte, arculata, művészete, szellemi és anyagi gazdagsága mind a kereszténységből forrásozik. A keresztény vallásossággal szorosan összefügg az állam jóléte, vagyis a mi boldogulásunk. A vallás közügy, ilyen módon nem szabad kizárni a politikából, amely ügyeinket irányítja.

Mi, keresztények, Krisztus tanításával fölvértezve s a pápai szociális útmutatók mentén cselekedve, számos jóval itathatjuk át a világot. Van értékrendünk, erkölcsi meggyőződésünk, ismerjük az irgalmat, a szeretetet. Éljünk úgy, hogy ez mindennapi kenyérré váljon a környezetünkben.

S visszatérve közös ügyeinkre, amikért mi is felelősek vagyunk, és képesek vagyunk jó irányba terelni, ne feledjük, hogy a közelgő európa-parlamenti választásokon az a tét, hogy Európa éljen vagy megszűnjön létezi. Egészséges összefogásra van szükség, A hangos és intoleráns liberális oldalt le lehet váltani, és olyanokat lehet küldeni az európai törvényhozásba, akik keresztény (nemzeti és konzervatív) értékeink mentén munkálkodva megvédik a rájuk bízottakat.

Koczka Tamásné

Mécs László: TAVASZI ZSOLTÁR

Valaki rálehelt a hegyek hó-süvegére
s az óriások felujjongtak: végre!

Valaki rálépett a folyók jegére,
s mikor százezer folyón megroppant a jég,
a vizek felharsantak: végre!

Valaki elindította délről a darvakat,
fecskéket, gólyákat, kakukkokat,
hogy idejében érkezzenek az ünnepre.

Valaki pacsirtákat nyilazott a magasokba,
s azóta csivogva csörgedez, csurran a csupa-likas égből,
csivogva csörgedez, csurran a csuda-kék muzsika.

Valaki fehérbe, pirosba, sárgába öltöztette a fákat.
Valaki felcicomázta a tüskebokrokat is,
hogy évenkint egyszer ők is szépek legyenek.

Valakinek gondja van, hogy zöldüljenek a vetések,
legyen csalán és gyöngyvirág, mézfű és bürök,
és mindenek öltözzenek ünneplőbe.

Valaki kis vadakat járat az erdőkben,
nyuszikat rejteget, őzeket riasztgat,
rókákat ravaszkodtat, mókusokat mókáztat,
farkast és futrinkát futtat, méheket rajoztat.

Valaki simogatja a fűzfák sárgán szűzlő haját,
mint én a két-napos libuk hátát,
s mint Kanadába induló paraszt cserepes tenyere
csecsemője harmatos kacsóját az állomáson.

Valaki tavaszt, változást patakoztat a világra:
sziklákból, földből, állatokból
hangokat, színeket, szirmokat, változást csihol ki Valaki.
Csak belőled nem bír ünnepet csiholni, Ember!

A fecskéket felhozta hozzánk: és kitavaszodott:
ha téged felvinne északra: megsűrűsödne a hóhullás:
ha levinne délre: befagyna a tenger, Ember!
Ha fölnyilazna pacsirtaként az égre:
örök feketeség borulna a világra...

Pedig a többi csak játékszer:
felhúzta Valaki a fákat, folyókat, férgeket,
naprendszereket, üstökösöket,
pontosan járnak és lejárnak egyszer...
„És látá az Isten, hogy jó..."

Mert te voltál az Isten dicsősége:
– és te vagy az Isten golgotai gyalázata, Ember!
Te voltál az Isten gyönyörűsége:
– és te vagy az Isten hétfájdalma, Ember!

Te voltál az Isten atyai szelídsége:
– és te vagy az Isten hetedízigleni haragja,
hiába állította fel a villámhárítót Golgotán, Ember!
Te voltál a teremtés koronája:
– és te vagy a teremtés csődje, Ember!

Te vagy az Isten állandó nyugtalansága,
te vagy az Isten boldogtalansága,
tavaszodj végre akarata szerint, Ember,
és légy az Isten boldog békessége. Ámen.

(részlet)

Hans Küng: *Mit jelent „örökké élni"?*

Mire gondol az Újszövetség különféle elképzelési modelljeivel és elbeszélésformáival, amikor az *örök életről* beszél?
Nem visszatérés ebbe a téridős életbe: Jézus – magánál Lukácsnál is – nem egyszerűen a biológiai-földi életbe tért vissza, hogy aztán a többi halálból feltámasztotthoz hasonlóan végül újra meghaljon. Nem, itt nem a halál visszavonásáról van szó, hanem annak határozott legyőzéséről. Az útszövetségi felfogás szerint a feltámasztott a halált, ezt az utolsó határt végérvényesen maga mögött hagyta. Egészen más, *mennyei* életbe ment be: Isten életébe, amelynek leírásához az Újszövetség különféle megfogalmazásokat és elképzeléseket használ.
Nem folytatása ez ennek a téridős életnek: Tehát valami egészen más. Már az ilyen kijelentés is félrevezető, mint a halál *után*. Az örökkévalóságot nem határozza meg az előtt és az után. Ez inkább egy teret és időt szétrobbantó új életet jelent Isten láthatatlan, múlhatatlan felfoghatatlan tartományában. Nem egyszerűen vég nélküli *tovább*, azaz továbbélés, továbblépés, hanem *végérvényesen* új: új ember és új világ. Azt jelenti: definitív módon Istennél lenni és birtokolni a végleges életet!
Az örök élet tehát felvételt jelent a legvégső-legelső Valóságba: Ha nem akarunk képletesen beszélni, akkor a feltámasztást (feltámadást) és felmagasítást (elragadtatást, mennybemenetelt, megdicsőülést) azonos, egyetlen eseménynek kell tekintenünk. Mégpedig a halállal összefüggésben lévő eseménynek, Isten szemléleten kívüli rejtettségében. A húsvéti üzenet az összes különféle variánsaiban egyszerűen ezt az egyet mondja.
Jézus nem a semmibe halt bele. Halálában és halálából *abba a megfoghatatlan és átfogó, legvégső és legelső valóságba halt bele, vagyis az vette fel Őt,* akit az Isten névvel jelölünk. Mi várja az embert ott, ahol eljut eszkatonjába, életének legvégső végéhez? Nem a semmi. Hanem az a Minden, aki zsidók, keresztények számára az egy igaz Isten. A halál átmenet Istenhez, hazatérés Isten rejtekébe, felvétel az Ő dicsőségébe. Hogy a halállal mindennek vége, ezt szigorúan véve csak egy istentelen mondhatja.
A halálban az ember kivétetik az őt körülvevő és meghatározó viszonyokból. A világ oldaláról, mintegy kívülről, a halál teljes kapcsolat-nélküliséget jelent, az emberekhez és tárgyakhoz fűződő kapcsolatok megszakítását. Isten felől azonban, mintegy belülről, a halál egészen új kapcsolatot jelent: kapcsolatot Istenhez, mint végső valósághoz. A halálban az embernek, mégpedig az egész, osztatlan embernek új, örök jövőt kínálnak fel:
* Új jövőt, de nem a mi terünkben és időnkben. Nem itt és most ebben a „világban".
* De nem is valami más térben és más időben, valami odaátban, föntiben, kívüliben vagy fölöttiben, a „túlvilágban".
* Új jövőt, de egészen mást. Az ember végső, döntő, egészen más útja nem vezet vissza az itteni mindennapokba mint a csupán klinikai halálból visszatérteké, vagy ki a világűrbe, mint az űrhajósoké. Ez az út (ha már képletesen akarunk beszélni) egy búcsú befelé, betérés mintegy a világ és az ember legbelső ősalapjába, ős-értelmébe, *valóságunk kimondhatatlan titkába* – a halálból az életbe, a láthatóból a láthatatlanba, a halandóság sötétségéből Isten örök fényébe. Nem önkényes beavatkozás ez a természet törvényei ellen, hanem újrakezdés ott, ahol a természet a maga törvényei alapján végéhez érkezett. *(részlet)*

Hans Küng (1928-2018), svájci születésű katolikus pap, teológus, valláskutató. XXIII. János pápa a II. Vatikáni Zsinat tanácsadójának nevezte ki. A tübingeni Egyetem tanára és az egyetem Ökumenikus Kutatóintézetének vezetője.

A Kereszténység Szakrális Építészete Magyarországon

Az újkori szerzetesi szakrális építészet emlékei

A római katolikus egyház, így a szerzetesség is, a középkor után a XVI. század elejére, súlyos válságba került. A katolikus egyház reformjainak igényét a protestáns mozgalmak tovább fokozták és sürgették. Ebben az időszakban a szerzetesrendek éppúgy a megújulás lehetőségét keresték, ahogy az ekkor formálódó új protestáns és római katolikus közösségek. A szakrális építészetre ezekben a századokban a megújulás, az új gondolkodásmód és az abban az időben hagyományos értékek ötvözése volt a jellemző.

A korszakra a legnagyobb politikai és művészeti hatással az 1534-ben Loyolai Szent Ignác által alapított Jézus-társaság bírt. Az ismertebb néven a jezsuiták rendjét a pápa 1540-ben elismerte. Tevékenységük széles körben volt kiterjedt. Kiemelt szerepet vállaltak az újonnan felfedezett és gyarmatosított területek egyházi misszióiban. Legjelentősebb mértékben azonban az ellenreformáció eszmei megalapozó-

Volt pálos kolostor, Sátoraljaújhely (ma Nagyboldogasszony templom)

iként és terjesztőiként tarthatjuk őket számon. A Szentszék diplomáciai képviselőiként hamarosan jelentős befolyásra tettek szert. Magyar vonatkozásuk is korán kialakult, már az 1550-es években tanulhattak magyarok bécsi jezsuita kollégiumban, majd Oláh Miklós esztergomi érsek Nagyszombaton 1561-ben megszervezte az első hazai jezsuita iskolát. Báthory István fejedelem hívására 1579-ben a jezsuiták letelepedtek Erdélyben. Kolozsváron kezdte meg tevékenykedését a legismertebb és legnagyobb hatású magyar jezsuita szerzetes, Pázmány Péter, későbbi esztergomi érsek, aki az Eötvös Loránd Tudományegyetem jogelődjének, a Nagyszombati Egyetem alapítója volt. A jezsuita rend gyors magyarországi elterjedésében a legnagyobb szerepet a protestantizmus térnyerése és a török jelenléte játszotta. Befolyásuk a XVII-XVIII. században tovább nőtt, de addigra ezt főként a francia uralkodó már nem nézte jó szemmel. A felvilágosodás korában az abszolutisztikus uralkodói hatalom nyomásának engedve a pápa 1773-ban feloszlatta a rendet, amelyet a jezsuiták egyik legfőbb támogatója Mária Terézia sem hagyhatott figyelmen kívül, ezért a magyar jezsuitákat is közvetlenül érintette a döntés. A hazai jezsuita rendet is feloszlatták, kolostoraik más rendekhez kerültek.

Az újkorban újonnan alapított szerzetesi mozgalmak közül, a jezsuita mellett, a legtöbb közösség megtelepedett Magyarországon. A teljesség igénye nélkül, a legjelentősebb rendeket említve, megalakult hazánkban a ferences rend új reformága, a kapucinusok, a tanítással foglalkozó piaristák vagy a betegápoló irgalmas rend, amelyek a mai napig tevékenykednek.

Első emlékként a sátoraljaújhelyi pálosok XIV. századi kolostorát mutatom be. Az épület mai formáját a XVI-XVII. század során nyerte el. A pálosoktól a kolostort 1789-ben a piaristák vették át. Temploma a kevés hazai korai barokk épületek egyike. Főhomlokzata a késő reneszánsz építészetből származó homlokzattípus egyszerűsített, síkban tartott, barokk ízű változata. A hazai barokk művészet, így az építészet kibontakozása is a török hódoltság évszázadai és a felszabadító háborúk pusztításai miatt csak nagyon lassan és nagyon szerény körülmények között indulhatott.

A győri karmelita templom Szelepcsényi György esztergomi érsek adományából épült fel, jóval az adományozó érsek halála után, 1716 és 1725 között, Martin Wittwer karmelita szerzetes és építész tervei szerint. Az épületet az érett római barokk eszközkészletéből származó oszloprendes tagolás és az ovális alaprajzon megvalósított templomtér dinamikus térkompozíciója a hazai és barokk építészet egyik legmagasabb színvonalú emlékévé avatja. A templomban található lorettói kápolna korábbi eredetű, 1717-1718-ban készült el. A korszak egyik kedvelt, különleges építménytípusa, amelynek mintája az olaszországi Loreto bazilikájában lévő kultikus tisztelettel övezett lakóház volt. A hagyomány szerint az építmény Szűz Mária názáreti háza, amelyet a XIII. században az arabok elől az angyalok a

Karmelita templom és rendház, Győt

levegőbe emeletek és Itáliába menekítettek. Ma a bazilikában önálló épületként emelkedik ki a kis kőház, amelynek másolatai a XVI-XVII. századi Európa nagyobb városaiban több helyen is megjelentek.

Volt jezsuita templom, Győr (ma Loyolai Szent Ignác templom)

A pápai pálos szerzetesek szintén ovális hajóval rendelkező templomának alaprajza a győri karmelita templomot idézi, ismétli, amely 1737 és 1742 között a pápai származású Acsády Ádám veszprémi püspök megbízásából épült fel.

A győri jezsuiták temploma 1634 és 1641 között, belső kialakítása 1662-ig készült. Mai képét a XVIII. század 40-es éveire nyerte el. Az épület berendezése, ahogyan előírásszerűen minden jezsuita templom, a római Il Gesú mintáját követte. Rómában található, központi szentélyüket az egységes rendszerbe kapcsolt, tágas főtér, a sekély, főtérbe nyíló oldalkápolnák és a színpadszerűen kiemelt főszentély hangsúlya jellemezte. Ez az új térigény a katolikus liturgikus reform törekvéseihez igazodott, ezt szolgálta. Ennek szellemében vette kezdetét a mellérendelt funkciókkal rendelkező, kisebb téregységekre bontott középkori templomterek radikális átalakítása. Megszűnt a szentélyrekesztők funkciója, szerepüket az áldoztató rács vette át. Nagyobb hangsúlyt helyeződött a prédikációra és a hívek egységes közös terének megalkotása vált elsődlegesen fontossá.

Volt jezsuita templom, Székesfehérvár (ma Nepomuki Szent János templom)

A székesfehérvári jezsuiták, a török utáni időszakban, a város felújításában is részt vettek. Templomuk 1745 és 1751 között épült fel, majd a rend feloszlatása után a pálosoké lett, végül a ciszterciek vették birtokba. A térben enyhén megmozgatott kéttornyos homlokzat mögött szép arányú, a XVIII. századi jezsuita ideálnak megfelelő érett barokk templomtér található. A mellékoltárok sorával kitöltött, sekély oldalfülkékkel tagolt hajó lendületesen sodró tere keskenyebb, hosszú apszisban folytatódik. Az egységes térérzet, a jól látható főoltár, a pazar ikonográfiát felmutató festés az ellenreformáció céljait szolgáló liturgikus reform építészeti következményei.

Az esztergomi Víziváros jezsuita temploma és rendháza 1728 és 1738 között épült. A rend feloszlatása után itt is először a pálosok, majd később a bencés szerzetesek lettek az új szolgálattevők. A templom a vár és a monumentális klasszicista bazilika tövében, egy kis téren sokkal kisebb léptékű, de nagyon arányos építészeti együttest alkot a hozzá csatlakozó épülettel. Az esztergomi bazilika építésének idején egy ideig érseki főszékesegyházként is használták.

A ciszter rend hazai újratelepülése lassú folyamatként zajlott le, amelyben nagy szerepet töltöttek be a német nyelvterületen lévő kolostortok. A szentgotthárdi ciszterci apátságot eredetileg 1183-ban III. Béla alapította, de csak hosszadalmas diplomáciai szervezőmunkának volt köszönhető 1728-ban a Heiligenkreuzból kiinduló újratelepítés. A mai templom és kolostor Franz Anton Pilgram tervei szerint épült meg 1740 és 1764 között. Az eredeti koncepcióban két nagy, zárt udvar köré szervezett kolostorszárny és a kettő közé ékelt templom szerepelt, de végül csak a terv fele valósult meg, a templom és az egyik szárny épült csak fel. A templom mai megjelenése nem őrzi már az eredeti középkori rendi szellemiséget. A nagy barokk templom teljes mértékben az ellenreformáció szellemiségét tükrözi, tágas, mozgalmasan tagolt terével és gazdag összetett belső látványával.

A zirci ciszterci apátság története nagyon hasonlít a szentgotthárdiéhoz. Ezt szintén III. Béla alapította, 1182-ben, majd a török kori elnéptelenedés után a heinrichaui apátságból élesztették újjá rendi életét. 1814-ben önállóvá vált, és ettől kezdve a hazai ciszterci rend központjaként működött. Kéttornyú barokk apátsági templomának építése 1732 és 1752 között zajlott. A kolostor homlokzatának stílusa az időbeli eltolódás miatt nem barokk, hanem klasszicizáló jegyeket, arányokat tartalmaz. Az épületegyüttes befejezésére végül a XX. században került sor.

Volt vízivárosi jezsuita templom, Esztergom-Víziváros (ma Loyolai Szent Ignác templom)

Ciszterci apátság, Szentgotthárd

A magyarországi egyházak alapítói mind a középkorban, mind később, az újkorban, ritkán választottak pártfogoltnak olyan rendeket, amelyek zárt remeteközösségben éltek, ezért ilyen épített emlékünk alig maradt fenn. A mai Majkpusztát Eszterházy József gróf ajándékozta a XI. századi, itáliai eredetű kamalduli rendnek. A remeteség kivitelezése itáliai mintát követve 1734-ben kezdődött. A közös templom építése pedig 1753-ban, a remetelak felépítése után indult el. A tervezők Franz Anton Pilgram, majd Fellner Jakab voltak. Majkon tizenhét középfolyosós elrendezésű, kis kápolnából, szobából és konyhából álló házacska épült fel a remeték használatára, de a teljes befejezésre nem kerülhetett sor. Az 1782-ben, II. József által kiadott szekularizációs rendelet, amely minden szerzetesrendet feloszlatott, amelyik nem tanítással, gyógyítással, vagy tudománnyal foglalkozott, a remetéket sem kímélte meg. A majki épületegyüttes gazdag berendezése, sok temploméhoz, kolostoréhoz hasonlóan vagy más templomokba, más rendekhez került, vagy elpusztult. A mai Oroszlányhoz tartozó Majkpusztán a kis, különálló barokk házak telepszerűen épültek fel a remeteségben. Ezek a remetelakok vették körül a templomot, amely sajnos nem maradt fenn, ma már csak a tornya látható.

Az újkori szerzetesrendek a katolikus egyház reformtörekvéseit voltak hivatottak szolgálni, amelyet az ellenreformáció szellemiségében hajtottak végre. Ez a szellemiség vezetett egy új stílusirányzathoz és egy új művészeti korszak kialakulásához, a barokk stílushoz, amely építészetre épp oly nagy hatást gyakorolt, mint a többi művészeti ágra.

Ciszterci apátság, Zirc

Felhasznált irodalom:
Kaiser Ottó, Jankovics Norbert A magyarországi templomok művészete

Összeállította: Érces Gergő

Kamalduli remeteség, Majk

HIRDETÉSEINK

A nagyheti szertartások és a húsvéti miserend
Dunaharaszti Fő
Nagycsütörtök, Nagypéntek délután ½ 6 óra, nagyszombat délután 4 óra,
Liget mindhárom este 7 óra,
Taksony mindhárom este ½ 8 óra.
Húsvétvasárnap és hétfőn szokásos miserend, kivéve Taksony húsvétvasárnap reggel 8 óra

Elsőáldozás
Dunaharaszti Fő május 5-én, ½ 11 órakor,
Taksony május 19-én, reggel ½ 9 órakor,
Dunaharaszti Liget június 23-án, délelőtt ½ 10 órakor

Bérmálás május 12-én

Lelki nap Taksonyban május 11-én, szombaton, lásd a külön hirdetést is

Nepomuki ünnepség május 18-án, szombaton este

Láng András kanonok plébános aranymiséje
Taksonyban június 16-án, vasárnap délután 4 órakor,
Dunaharaszti Ligeten június 30-án, vasárnap délelőtt ½ 10 órakor,
Dunaharaszti nagytemplom július 7-én, vasárnap délelőtt ½ 11 órakor

Pünkösdi hangverseny a taksonyi templomban
Pünkösd hétfőn, délután 5 órakor

Dunaharaszti hittantábor
június 24-27-ig

Bogártáborok
Taksony (10-17 évesek) június 30-tól július 5-ig,
Dunaharaszti (17-21 évesek) július 14-től július 20-ig

Taksonyi Dalos Bogarak tábora
július 8-12-ig

Dunaharaszti karitásztábor
augusztus 5-8-ig

Taksonyi Szent Anna búcsú
július 26-29-ig

Tájékoztatjuk Olvasóinkat, hogy a jövedelemadó-bevallások során
a személyi jövedelemadó 1 + 1 %-ról

* a **Magyar Katolikus Egyház** javára a **0011** technikai szám,
* a **Taksonyi Szent Anna templomért Alapítvány** részére a **18686517-1-13**,
* a **Dunaharaszti Szent István templomért Alapítvány** részére a **18686524-1-13**,
* a **Dunaharaszti „Szent Imre Római Katolikus Templomért" Alapítvány** részére a **18702563-1- 13** adószám feltüntetésével lehet rendelkezni.

Adományokat:

* a **Taksonyi Szent Anna templomért Alapítványnak** a **64400116-30110038-61100015**
* a **Dunaharaszti Szent István templomért Alapítványnak** a **64400116-30109984-61100011**
* a **Dunaharaszti „Szent Imre Római Katolikus Templomért" alapítványnak a 1600006-00000000-09873755** bankszámlaszámokra lehet befizetni.

Egyházadót:

a **„Dunaharaszti római katolikus Főplébánia" 11742180-20075426** bankszámlaszámon,
a **„Rákócziligeti római katolikus egyházközség" 11742180-20065661** és
a „Taksony római katolikus plébánia" 11742180-20075983 bankszámlaszámon is lehet rendezni.
Ugyanezen célra csekkek a templomokban találhatók.

2019. FEBRUÁR 6-ÁN SZÉP ÜNNEPSÉG KERETÉBEN AVATTUK FEL A SZENT ISTVÁN TEMPLOM KERTJÉBEN AZ EMLÉKMŰVET, amely annak állít emléket, hogy városunk sváb származású lakosainak ősei 300 éve érkeztek erre a földre. Az emlékművet megáldotta Láng András plébános atya. Felavatták Szalai László polgármester, Gerber Ferenc, a Német Nemzetiségi Önkormányzat vezetője és Kerekes Lajos, akinek kezdeményezésére Dunaharaszti, Taksony és Soroksár Német Nemzetiségi Önkormányzatai elhatározták, hogy településükön, valamint Ulmban emlékművet állítanak. Az ünnepségen fiatalok emlékműsort adtak elő, amelyet Zwick András állított össze, valamint énekelt a Sváb Dalkör, Bárkányi Gabriella karnagy vezetésével. *(szerk.)*

AZ ÖNFEGYELEM HIÁNYA – A BŰN FORRÁSA

A nagyböjti szent időben érdemes elgondolkodnunk, elmélkednünk nemcsak embertársainkról, hanem elsősorban önmagunkról. Magunkat kell fegyelmezni, mert az önfegyelem hiánya a bűn forrása. Ha fegyelmezzük magunkat, türelmesek vagyunk, akkor senkit sem fogunk megbántani önérzetében. Ez főként hívőkre, de minden emberre is vonatkozik. Az igazságot hangoztatni kell, de a megfelelő hangnemben, és nem bántó módon. Aki nem tartja be az együttélés szabályait, mégis Istenre és őrangyalára hivatkozik, azt bűnt követ el. A hazugság mindig bűn. A rossz cselekedet mindig a sátán műve, ő az, aki állandóan kísért, ezt észre kell venni. A gonosz léleknek, bukott angyalnak megmaradt a hatalma, ereje és okossága, Istentől való elszakadása után is. Az embert mindig a leggyengébb pontján kísérti, és nem adja fel a küzdelmet. Résen kell lennünk.

Földi életében Jézust is többször kísértette a sátán, de Ő ellenállt mindig, minden körülményben, s hogy minket megváltson, vállalta, elszenvedte a kereszthalált.

A nagyböjti szent idő alkalmas arra, hogy mindenki rendezze kapcsolatait embertársaival, és megtisztult lélekkel várja a Húsvétot, Jézus Krisztus feltámadását. Napi imám otthon és a templomban élőkért és holtakért száll Isten felé, segítse őket földi életükben, és legyen részük az örök életben.

Hiszem, hogy a feltámadt Krisztus méltányolja az imádságot, aminek reményében kívánok minden embernek áldott, kegyelemmel teljes, boldog, békés húsvéti ünnepet.

Igaz szeretettel: ***Gömöriné Fajta Anna***

Hajnali gondolatok

Jézusom, szeretnék öledbe ülve fejem kebledre hajtani,
Szíved ütemes dobogása által csodákról álmodni.
Felébredvén, a csodát a valóságban is megélni szeretném,
S hálás szívvel köszönetet mondani, Veled élhetek én.

Életem többször adott a valóságban átélt csodát,
Amíg élek, ezekre emlékezem, mert elűzted a halált.
A jelen csodákat az emberiségnek szeretném kérni,
Szeressenek Téged és egymást, s lehetne a földi lét: édeni.

Röpima

Jézusom, szeretlek, Te jelensz meg állandóan gondolataimban.
Beleágyazódtál, mint alapkő a szilárd alapba.
Az alap biztosan áll, nem inog meg soha, és ezt Te jól tudod,
Amíg élek, Te leszel az első, közbenső s utolsó gondolatom.
Ámen

Kép: Claude Monet Tavaszi virágai

Karinthy Frigyes: TANÍTOM A KISFIAMAT

– Ha kilenc kályhában öt és fél nap alatt tizenkét köbméter bükkfa ég el – mennyi nap alatt ég el tizenkét kályhában kilenc köbméter bükkfa...
– Ha kilenc kályhában...
Az íróasztal előtt ülök, valami cikket olvasok. Nem tudok figyelni. A másik szobából már harmincötödször hallom a fenti mondatot. Mi a csoda van már azzal a bükkfával. Muszáj kimenni.

Gabi az asztal fölé görnyedve rágja a tollat. Úgy teszek, mintha valami más miatt mentem volna ki, fontoskodva keresgélek a könyvszekrényben. Gabi lopva rám néz, én összehúzom a szemem, mintha nagyon el volnék foglalva gondjaimmal és nem vennék tudomást róla – érzem is, hogy erre gondol, közben görcsösen mondogatom magamban: „Ha kilenc bükkfa... tizenkét köbméter... akkor hány kályhában...” Ejnye, a csudába! Hogy is van?
Elmegyek előtte szórakozottan, megállok, mintha ebben a pillanatban vettem volna észre.
– Na, mi az, kisfiam, tanulgatunk?
Gabi szája lefelé görbül.
– Apukám...
– Mi az?
– Nem értem ezt a dolgot.
– Nem értem?!.. Gabi!... Hogy lehet ilyet mondani?! Hát nem magyarázták el az iskolában?
– De igen, csakhogy...
A torkomat köszörülöm. Aztán már nyersen és ellenségesen:
– Mi az, amit nem értesz?
Gabi mohón, gyorsan és megkönnyebbülve, máris hadarni kezdi, mint akinek nagy súlyt vettek le a válláról.
– Nézd apukám, ha kilenc kályhában öt és fél nap alatt tizenkét köbméter bükkfa ég el...
Én dühösen:
– Papperlapapp!... Ne hadarj!... Így nem lehet értelmesen gondolkodni!... Tessék még egyszer nyugodtan és megfontoltan elmondani, majd akkor meg fogod érteni! – Nna, adj egy kis helyet.
Gabi boldogan és fürgén félrehúzódik. Ő azt hiszi, hogy én most nem tudom, hogy ő most vidáman rám bízta az egész dolgot – ő nem tudja, ő persze nem emlékszik ugyanerre a jelenetre, húszegynéhány évvel ezelőtt, mikor én húzódtam így félre, boldogan és megkönnyebbülve, és az apám ült le így mellém, ugyanezzel a bosszankodó és fontoskodó arccal, mint most én. És ami a legborzasztóbb, még hozzá – ebben a pillanatban villan át rajtam – erről, ugyanerről a példáról volt szó akkor is!... Úgy van, nincs kétség!... a bükkfa és a kályha! szent Isten!... pedig akkor már *majdnem* megértettem – csak elfelejtettem!...
Az egész húszegynéhány éves korunk egy pillanat alatt a semmibe süllyed. Hogy is volt csak?
– Nézd, Gabi, mondom türelmesen – az ember nem a szájával gondolkodik, hanem az eszével. Mi az, amit nem értesz?!... Hiszen ez olyan egyszerű és világos, mint a nap – ezt az első elemista is megérti, ha egy pillanatig figyel. Nézd, fiam. Ugye, itt van az, hogy kilenc kályhában öt és fél nap alatt ennyi és ennyi bükkfa ég el. Nnna. Mit nem értesz ezen?
– Ezt értem, apukám... csak azt nem tudom, hogy az első aránypár fordított és a második egyenes, vagy az első egyenes és a második fordított, vagy mind a kettő egyenes, vagy mind a kettő fordított.
A fejbőröm, a hajam tövében, lassan hidegedni kezd. Mi a csudát fecseg ez itt össze az aránypárokról? Mik lehetnek azok az átkozott aránypárok?!... Honnan lehetne ezt hirtelenében megtudni?
Most már hangosan szólok rá:
– Gabi!.. Már megint hadarsz!... Hogy akarod így megérteni?... Az ember a szájával, izé... Mi az, hogy fordított meg egyenes, meg egyenes meg fordított, papperlapapp vagy a falramászott nagybőgős!
Gabi röhög. Ráordítok:
– Ne röhögj! Ezért taníttatlak, kínlódom veled!... Ez azért van, mert nem figyelsz az iskolában!... Hiszen te azt se tudod... hiszen te azt se tudod... (Elképedve meredek rá, mintha egy szörnyű gyanú ébredt volna fel bennem.) Hiszen te talán azt se tudod, hogy mi az az aránypár?!...
– Dehogynem, apukám... Az aránypár... az aránypár... az aránypár az a két viszony... amelyben a belső tagok hányadosa... illetve a külső tagok szorzata...
Összecsapom a kezem.

Tóth Árpád: A TAVASZI SUGÁR...

A tavaszi sugár aranyburokba fonta
A zsenge bokrokat, s a bimbók reszkető
Selyemgubóiból zománcos fényü pompa,
Ezer szelíd szirom lepkéje tört elő.

A zsongó fák előtt, a kerti út szegélyén
A park-őrző, borús csillámu rácsvasak
Festékes könnye folyt, sírtak, mert fémük éjén,
Hiába van tavasz, boldog rügy nem fakad.

Egy lány jött az uton, virággal, sok virággal,
Mellettem elsuhant, illatja megcsapott,
Egy-testvér volt talán a fénnyel és a fákkal,
Eltűnt. Szivem zenélt. Merengve álltam ott.

Bús voltam vagy derűs? ki tudja. Ama ritka
Kelyhű percek közül ragyogva volt ez egy,
Melyben pezsegve forr kedv és bú drága titka,
Mint mélyen csillogó, nektár-izű elegy.

Olyan perc volt, midőn a vaskos testi érzet
Kitágul... rezg, s ha kinyúlik a kéz,
A Nap arany almáját a tenyeredben érzed...

– Mondom!... Tizennégy éves kamasz, és nem tudja, mi az az aránypár!
Gabi szája megint lefelé görbül.
– Hát mi?
– Hogy mi? Na, megállj, te csirkefogó!... Most azonnal elővesszed a könyvet, és harmincszor elmondod!!... mert különben...
Gabi megszeppenve lapozgat, aztán hadarni kezdi:
– Az aránypár azon mennyiség, melynek két beltagja úgy viszonylik két másik mennyiséghez, valamint... igen, apukám, de melyik itt a két beltag, a bükkfa térfogata és a napok száma, vagy a kályhák száma és a bükkfa térfogata?...
– Már megint hadarsz?! Add ide azt a könyvet.
És most rettentő komolyan kezdem:
– Ide nézz, Gabi, ne légy már olyan ostoba. Hiszen ez olyan világos, mint a nap. Na, nézd, milyen egyszerű. Na. Ide figyelj! Ugye, azt mondja, hogy kilenc kályhában ennyi nap alatt ennyi és ennyi bükkfa. Tehát ha ennyi és ennyi bükkfa kilenc nap alatt, akkor világos, ugye, hogy tizenkét nap alatt viszont nem ennyi és ennyi, hanem...
– Igen, apukám, eddig én is értem, de az aránypár...
Dühbe jövök.
– Ne fecsegj bele, így nem érte... nem érted meg. Ide figyelj. Ha kilenc nap alatt ennyi és ennyi – akkor tizenkét nap alatt, mondjuk, esetleg ennyi és ennyivel több. De viszont, pardon, azért nem több mégse, mert nem kilenc kályhában, hanem tizenkettőben, tehát ennyivel kevesebb, vagyis ennyivel több, mintha ugyanannyival kevesebb volna, mint amennyivel több... Itt ugyanis az aránypár... az aránypár...
Egyszerre világosság gyúl az agyamban. Mint egy villámcsapás, úgy ér a Nagy Megismerés, aminek hiánya húszegynéhány év óta lappang és borong bennem úgy van, most rájöttem!... Nincs kétség – akkor... ott... egészen nyilvánvaló – úgy van, nyilvánvaló, *az apám se értette ezt a példát!*

Lopva a Gabira nézek. Gabi közben észrevétlenül kinyitja a történelemkönyvet, és most félszemmel azt a jelenetet nézi egy régi képen nagy kéjjel, ahogy Kinizsi Pál két törököt dögönyöz.
Nagyot ütök a kobakjára, csak úgy csattan.
– Nesze!... majd bolond leszek itt kínlódni veled, mikor nem figyelsz!
Gabi bőg, mint a két török együttvéve.
Én pedig megkönnyebbülve ugrom fel, és a múlt ködén keresztül egy arc rajzolódik elém – az apámé, amint nagyot üt a kobakomra, vígan és megkönnyebbülve, mintha azt mondaná: „add tovább a fiadnak! énnekem már elég volt!”, és fütyörészve, zsebredugott kezekkel, vígan indul el a sír felé, ahol egészen mindegy, hogy hány nap alatt ég el kilenc köbméter bükkfa és hatvan-hetven év élet.

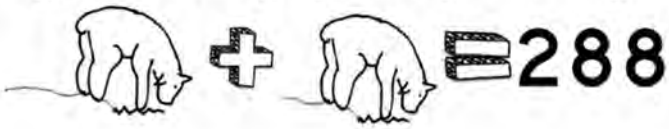

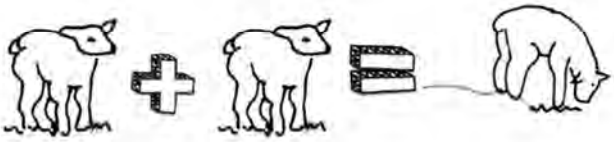

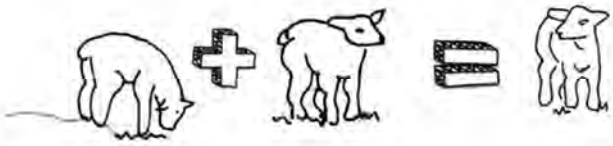

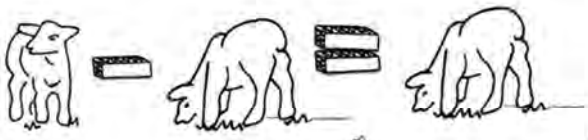

REJTVÉNY

Ha jól gondolkodunk, behelyettesíthetjük, melyik bárány melyik számot jelöli.

*

Négy tyúk sorakozik egymás mögött, mindegyik ugyanabba az irányba néz, de a negyediket egy fal választja el a másik háromtól. A feladatuk az, hogy megmondják, festett vagy festetlen tojás van mögöttük. Balról az első tyúk látja a másodikat és a harmadikat. A második látja a harmadikat. A harmadik és a negyedik senkit nem lát. A tyúkok tudják, hogy hogy ketten festett, ketten pedig festetlen tojással ácsorognak. Nem mozoghatnak, fordulhatnak meg és nem beszélhetnek egymással. Nem érhetnek a tojásukhoz. Ki fogja először kitalálni milyen a saját tojása és miért?

A megfejtést a *luxcristi@flynet.hu* e-mail címre
várjuk, határidő május 31-e, péntek.
Az első öt helyes megfejtőnk ajándékot kap.

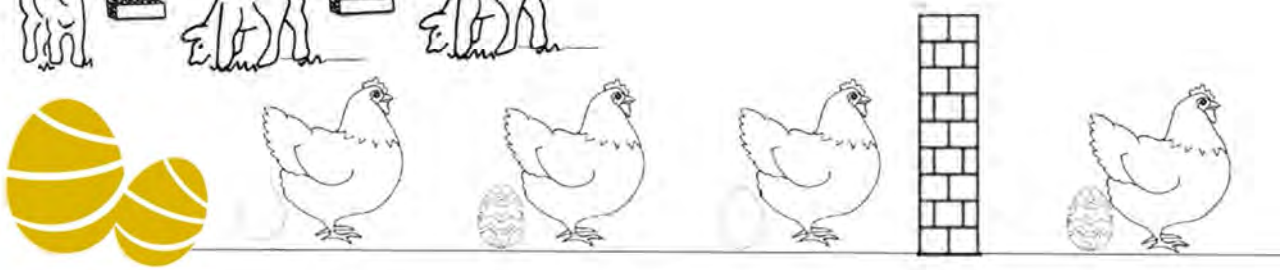

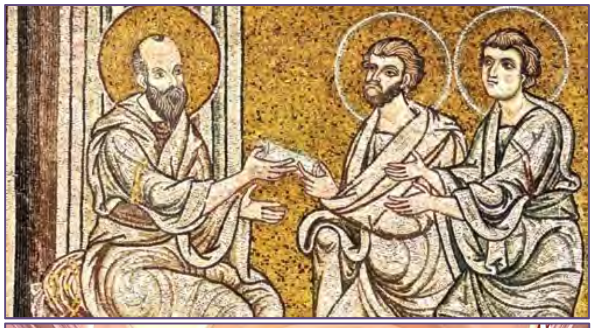

UTAZÁS AZ APOSTOLOKKAL 9.

Kréta

Viharban

A görög sziget többször megjelenik a Bibliában, hol az ottani zsidók megkeresztelkedését idézve, hol az elevenedik meg, hogy Pált fogolyként Rómába szállítják (ApCsel. 27,7-13), s az apostol figyelmezteti fogvatartóit, hogy töltsék a telet Jókikötőben (καλους λιμενας), azaz a sziget déli partján található öbölben, mert a hajózás már nem biztonságos. Nem hallgattak rá, egy másik krétai kikötőhöz igyekeztek volna, azonban lecsapott rájuk a forgószél. Tizennégy nap félelmetes és reményvesztett hánykolódás után Istennek köszönhetően mind a 276 utas épségben megmenekült (Máltán).

Pál apostol fogolyként és térítőként is megismerhette a krétaiakat, akikről nem túl jó kép alakult ki benne: „A krétaiak örök hazugok, (…) falánk naplopók” (Tit 1,12) írta Titusznak egy neves krétait idézve. Hogy pontosan honnan eredt ez a benyomása, nem tudjuk, azonban tett ellene, lefektette az alapjait a keresztény Krétának.

Pál apostol a krétai születésű Titusszal egy ideig együtt térített a szigeten, majd otthagyta tanítványát azzal, hogy „pótolja, ami hiányzik”: folytassa a megkezdett munkát, s a városokban presbitereket nevezzen ki. A nyugodtnak és megfontoltnak tartott Titusz nemes személyiség. Pál küldötteként békét tudott teremteni a viszálykodó korintusiak között is, így nem volt csoda püspöki kinevezése szülőhazájában 57 táján. A hagyomány szerint székhelye Gortyn volt, a provincia fővárosa. Akkoriban megközelítőleg húsz város lehetett az egész szigeten.

Napjainkban Kréta élettel teli, nyüzsgő sziget, nyaranta tengerparti városai zsúfoltak. A beszámolók szerint az ortodox mellett a katolikus templomok sem üresek, pedig a 70-es években el kellett volna tűnniük a híveknek, mivel akkoriban már csak 100-an maradtak a szigeten, mind öregek. A folyamat a 90-es években állt meg: a kommunizmus bukásával megjelentek a munkát kereső vagy ide házasodott albánok, lengyelek és más nemzetiségűek, letelepedtek, családot alapítottak... Ma a katolikus közösség 5000 hívőt számlál, s három helyen, Hérakleionban, Réthimnóban és Chaniában vannak templomaik. Mivel a hívők különböző anyanyelvűek, ezért a misék is több nyelven zajlanak. Maguk a templomok turistalátványosságnak is számítanak, azonban aki belép pl. a chaniai plébánia árnyékos területére, imádságos, békés légkört tapasztalhat meg. Teljesen az ellentétét annak, mint amit Pál apostol átélhetett, amikor először a szigeten járt.

Tellis Kati

József Attila: TAVASZ VAN! GYÖNYÖRŰ!

Tavasz van, tavasz van, gyönyörű tavasz,
A vén Duna karcsú gőzösökre gondol,
Tavasz van! Hallod-e? Nézd, hogy karikázik
Mezei szagokkal a tavaszi szél.

Jaj, te, érzed-e? Szerető is kéne,
Friss, hóvirághúsú, kipirult suhanás.
Őzikém, mondanám, ölelj meg igazán!
Minden gyerek lelkes, jóízű kacagás!

Tavasz van, gyönyörű! Jót rikkant az ég!
Mit beszélsz? korai? Nem volt itt sose tél!
Pattantsd ki a szíved, elő a rügyekkel -
A mi tüdőnkből száll ki a tavaszi szél!

Ady Endre: ÁLMOM: AZ ISTEN

Batyum: a legsúlyosabb Nincsen,
Utam: a nagy Nihil, a Semmi,
A sorsom: menni, menni, menni
S az álmom: az Isten.

Vele szeretnék találkozni,
Az álmommal, nagy, bolond hitben
S csak ennyit szólni: Isten, Isten
S újból imádkozni.

Nem bírom már harcom vitézül,
Megtelek Isten-szerelemmel:
Szeret kibékülni az ember,
Mikor halni készül.

Beszámoló a ligeti új templom építéséről

Hol is tartunk?

A télen a villanyszerelők elvégezték a vezetékezéseket, csövezéseket. Kora télen megérkeztek a külső és a belső ajtók is, amelyek be is lettek állítva. Most tavasszal indul a belső vakolás, majd a padlóburkolás következik. Az anyagi hátteret a Püspök atya biztosítja. Azt szeretné, hogy június 30-án, vasárnap ott tarthassam az aranymisémet. Minden remény megvan arra, hogy ez megvalósuljon.

Ha ezek elkészülnek, akkor kezdjük meg a templom berendezését. Többen jelezték, hogy például a padok vásárlásához, színes üvegablakok kivitelezéséhez szívesen hozzájárulnak anyagilag. Előre is köszönjük a felajánlásokat. Lassan épül a templom, de az az értéke, hogy mi építjük. Nem kapjuk készen, hanem megdolgozunk érte és áldozatot hozunk anyagiakkal is. Így jobban fogjuk magunkénak érezni, ha elkészül. ***András atya***

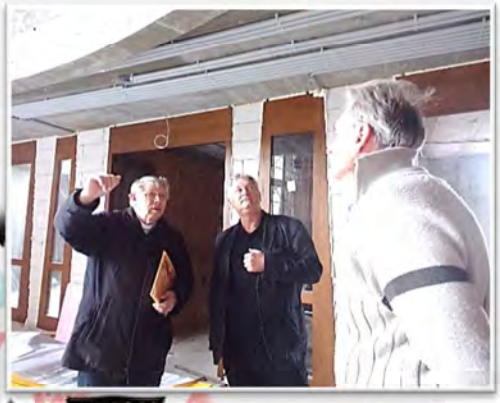

ÁLDOTT HÚSVÉTOT

Rossz voltam, s te azt mondtad, jó vagyok.
Csúf, de te gyönyörűnek találtál.
Végig hallgattad mindig, amit mondtam.
Halandóból így lettem halhatatlan.

Krisztus fénye

A dunaharaszti és taksonyi katolikus egyházközségek
évente négyszer megjelenő folyóirata
XX. évf. 1. sz. (74) ~ 2019. Húsvét ünnepe

* * *

Felelős kiadó: Láng András plébános, langandras46@freemail.hu
Plébánia telefonszáma: 06-24-518-990, *plébánia levélcíme:* 2335 Taksony Fő tér 1/b

Szerkesztési és tördelési munkálatok:
Koczka Tamásné Nagy Angela és Ráthi Marianna Zsófia
Dunaharaszti T/F 06-24-537-570; angelika@flynet.hu
www.plebi.hu; e-mail: luxchristi@flynet.hu
Nyomdai kivitelezés: DORIL Bt. Taksony

Fényképek: Kis Tiborné, Koczka Tamásné, Tellis Kati, Wágner Attila

Címlap: Negev sivatag (Izrael), izsóp (hyssopus) és gránátalma (punica granatum)
Hátlap: Pilinszky János Átváltozás című versével, bókoló cédrus (cedrus deodara pendula)